

Profesionālu grāmatvežu Ētikas kodeksa rokasgrāmata

2010. gads

PROFESIONĀLO GRĀMATVEŽU ĒTIKAS KODEKSA ROKASGRĀMATA

2010. GADS

Rokasgrāmatas apjoms

Rokasgrāmatā ir ietverts pārstrādāts Starptautiskās Ētikas Standartu Padomes (SESP; angl., International Ethics Standards Board) izdots Profesionālo grāmatvežu Ētikas kodekss (turpmāk – SGESP Kodekss). Pārstrādātais SGESP Kodekss ir spēkā no 2011. gada 1. janvāra un agrāka piemērošana ir atļauta.

Šī rokasgrāmata kopā ar 2010. gada Starptautisko Kvalitātes kontroles, revīzijas un pārbaudes uzdevumu un citu apliecinājuma un radniecīgo pakalpojumu paziņojumu Rokasgrāmatu aizstāj 2009. gada Rokasgrāmatas izdevumu un 2008. gada Rokasgrāmatas izdevuma I daļu.

Kā rokasgrāmata ir sistematizēta

Rokasgrāmatas saturs ir sistematizēts sadaļās sekojoši:

Satura izmaiņas no 2008. gada Rokasgrāmatas un jaunākās izstrādes	3
Starptautiskā Grāmatvežu Federācija	4
Profesionālo grāmatvežu Ētikas kodekss	8

SGF vecina un atvieglo tās publikāciju pavairošanu vai tulkošanu un pavairošanu. Ieinteresētajām pusēm, kuras vēlas pavairot vai tulkot un pavairot šo rokasgrāmatu nepieciešams sazināties ar permissions@ifac.org, lai iepazītos ar noteikumiem.

SATURA IZMAIŅAS NO 2008. GADA ROKASGRĀMATAS I DAĻAS UN JAUNĀKĀS IZSTRĀDNES

Profesionālo grāmatvežu Ētikas kodekss

Rokasgrāmatā ir ietverts pārstrādāts Starptautiskās grāmatvežu ētikas standartu padomes (SGESP; angl., International Ethics Standards Board for Accountants) izdotsais Profesionālo grāmatvežu Ētikas kodekss (turpmāk – SGESP Kodekss). Pārstrādātais SGESP Kodekss ir spēkā no 2011. gada 1. janvāra un agrāka piemērošana ir atbalstāma.

Šī rokasgrāmata aizstāj Profesionālo grāmatvežu Ētikas kodeksu, kas ietverts 2008. gada Starptautisko revīzijas, apliecinājuma un ētikas paziņojumu Rokasgrāmatas I daļā.

Izmaiņas

2009. gada jūlijā SGESP izdeva pārstrādātu SGESP Kodeksu, kurā ietvertas skaidrākas prasības profesionālajiem grāmatvežiem un būtiski pastiprinātas neatkarības prasības visiem revidentiem. Šajā rokasgrāmatā ietvertais pārstrādātais SGESP Kodekss ir spēkā no 2011. gada 1. janvāra un agrāka piemērošana ir atļauta.

SGESP Kodeksa izmaiņas, kuras izdotas pēc 2010. gada 1. janvāra un Publiskojamie projekti

Informācija par jaunākajām izstrādņēm un pēdējiem paziņojumiem, kas publiskoti pēc 2010. gada 1. janvāra vai nepabeigtie publiskojamie paziņojumi iegūstami apmeklējot SGESP interneta vietni <http://www.ifac.org/Ethics/>

STARPTAUTISKĀ GRĀMATVEŽU FEDERĀCIJA

Organizācija

Starptautiskā grāmatvežu federācija (SGF, angl. – International Federation of Accountants - IFAC) ir globāla organizācija, kas apvieno grāmatvedības profesionāļus. Tā dibināta 1977. gadā un tās misija ir „lai kalpotu sabiedrības interesēm, attīstīt un pilnveidot grāmatvežu profesiju, veikt ieguldījumu spēcīgu starptautisku ekonomiku attīstībā, ieviešot un veicinot augstas kvalitātes profesionālo standartu ievērošanu, turpinot šādu standartu saplūšanu un paužot viedokli sabiedrību interesējošos jautājumos, kuros profesijas kompetence ir atbilstoša.“

SGF sastāv no 159 dalībniekiem un asociētajiem dalībniekiem 124 pasaules valstīs, kuri pārstāv aptuveni 2.5 miljonus grāmatvežu publiskajās praksēs, rūpniecībā, tirdzniecībā, publiskajā sektorā un izglītības nozarē. Nevienu citai grāmatvedības organizācijai pasaulē un tikai dažām profesionālajām organizācijām ir pieejams tik plašs starptautiskais atbalsts kāds raksturo SGF.

SGF valdības iestādes, darbiniekus un brīvprātīgos saista tādas vērtības, kā vienotība, caurskatāmība un kompetence. SGF arī cenšas veicināt profesionālos grāmatvežus turēties pie šīm vērtībām, kuras ir atspoguļotas SGF Profesionālo grāmatvežu Ētikas kodeksā.

Lai iegūtu plašāku informāciju apmeklējiet SGF interneta vietni <http://www.ifac.org>.

Standartu noteikšanas iniciatīvas

SGF jau sen ir apzinājusies, ka pamata veids kā aizsargāt sabiedrības intereses ir izstrādāt, virzīt un ieviest starptautiski atzītus standartus, kā līdzekli, kas nodrošina paļaušanos uz informāciju, no kuras ir atkarīgi investori un citas ieinteresētās puses.

Starptautiskā revīzijas un apliecinājuma standartu padome (SRASP; angl., International Auditing and Assurance Standards Board (IAASB)), Starptautiskā grāmatvedības izglītības standartu padome (SGISP; angl., International Accounting Education Standards Board (IAESBA)), Starptautiskā grāmatvežu ētikas standartu padome (SGESP; angl., International Ethics Standards Board for Accountants (IESBA)) un Starptautiskā publiskā sektora grāmatvedības standartu padome (SPSGSP; angl., International Public Sector Accounting Standards Board (IPSASB)) ievēro stingru procedūru, kas atbalsta augstas kvalitātes standartu izstrādi sabiedrības interesēs, to darot caurskatāmā, produktīvā un efektīvā veidā. Visām šīm neatkarīgām standartu izstrādes padomēm ir Konsultatīvās grupas, kuras pārstāv sabiedriskās intereses un kuru sastāvā ir sabiedrības dalībnieki. Šīs padomes izdod sekojošus paziņojumus:

- Profesionālu grāmatvežu Ētikas kodeksu;

- Starptautiskos revīzijas, pārbaudes, citu apliecinājuma uzdevumu un radniecīgo pakalpojumu standartus;
- Starptautisko kvalitātes kontroles standartu;
- Starptautiskos izglītības standartus;
- Starptautiskos sabiedriskā sektora grāmatvedības standartus.

SRASP, SGISP, SGESP un SPSGSP kopumā tiek sauktas par Sabiedrisko interešu darbības komitejām. SRASP, SGISP un SGESP uzrauga Sabiedrisko interešu uzraudzības padome (SIUP; angl., Public Interest Oversight Board (PIOB)). Plašāku informāciju skatiet interneta vietnē <http://www.ifac.org/complianceprogram>.

Citas iniciatīvas

SGF attīsta parauga vadlīnijas un veicina resursu dalīšanu, lai kalpotu profesionāliem grāmatvežiem uzņēmējdarbībā. Tā arī ir izveidojusi grupas, lai pievērstos jautājumiem, kas attiecas uz mazām un vidējām praksēm (turpmāk - MVP) un uzņēmumiem (turpmāk - MVU) un attīstošajiem valstīm, kurām visām ir būtiska nozīme pasaules ekonomikā.

- Profesionālu grāmatvežu uzņēmējdarbībā komiteja

Komiteja attīsta labas prakses vadlīnijas un citus resursus un veicina zināšanu apmaiņu starp tās dalīborganizācijām. Tās skar plašu profesionālo jautājumu loku, veicina profesionālo grāmatvežu uzņēmējdarbībā augstas kvalitātes darba izpildi un veido sabiedrības apziņu un izpratni par šo personu lomu organizācijā. Lai iegūtu vairāk informācijas, skatiet interneta vietni <http://www.ifac.org/paib>.

- Mazu un vidēju prakšu komiteja

Komiteja no MVP/MVU perspektīvas sniedz tiešu ieguldījumu starptautisko standartu noteicēju darbā veidojot to darba kārtību un nodrošinot, ka radītie standarti ir attiecināmi uz MVP un MVU. Komiteja sniedz arī MVP praktisku atbalstu, kā, piemēram, ieviešanas rokasgrāmatas un tīmekļa resursus par tādiem jautājumiem, kā starptautisko standartu efektīva ieviešana un prasmīga prakses vadība. Lai neatpaliktu no jautājumiem, kuri rodas, un sekmētu savlaicīgu atbilžu sniegšanu tās pilnvarotāju nepieciešamībām, komiteja piedalās tādos ietekmīgajos pasākumos, kā ikgadējais MVP forums. Lai iegūtu vairāk informācijas, skatiet interneta vietni <http://www.ifac.org/smp>.

- Attīstošos nāciju komiteja

Komiteja atbalsta grāmatvedības profesijas starptautisku attīstību, pārstāvot un pievēršoties attīstošos nāciju interesēm un nodrošinot ieteikumus attiecīgās jomās. Komiteja arī meklē resursus un attīstības atbalstu no donororganizācijām un SGF

dalībniekiem attīstošos nāciju vārdā. Komiteja iesaistās arī tādos nozīmīgos notikumos, kā ikgadējie forumi. Lai iegūtu vairāk informācijas, skatiet interneta vietni <http://www.ifac.org/developingnations>.

- Starptautiskā revidentu komiteja

Komitejas galvenais uzdevums ir pārstāvēt Firmu Foruma (turpmāk - FF) dalībniekus un to prasības. FF dalībnieki ir starptautiski uzņēmumi, kuri veic finanšu pārskatu, kuri tiek lietoti vai var tikt lietoti ārpus valsts robežām, revīzijas, un tādējādi tiek pārstāvēti SGF ar Firmu Foruma palīdzību. Uzņēmumu pienākums dalības ietvaros ir starptautisko revīzijas prakses standartu paaugstināšana, tādējādi kalpojot sabiedrības interesēm. Lai iegūtu vairāk informācijas, skatiet interneta vietni <http://www.ifac.org/transnationalauditors>.

Citi resursi

SGF ir pieejams plašs publikāciju un materiālu klāsts. Pieejamas sekojošas rokasgrāmatas:

- Starptautisko kvalitātes kontroles, revīzijas, pārbaudes, citu apliecinājuma uzdevumu un radniecīgo pakalpojumu paziņojumu rokasgrāmata;
- Starptautisko izglītības paziņojumu rokasgrāmata;
- Profesionālo grāmatvežu Ētikas kodeksa rokasgrāmata;
- Starptautisko publiskā sektora grāmatvedības paziņojumu rokasgrāmata.

SGF arī publicē materiālus piemērošanas un ieviešanas atbalstam, apspriežamos projektus, konsultatīvos dokumentus, informatīvos izdevumus un eZiņas. Šie izdevumi ir pieejami elektroniskā formā SGF interneta vietnē bezmaksas lejuplādēšanai. Šo materiālu iespieddarbus ir iespējams iegādāties. Lai iegūtu vairāk informācijas, skatiet interneta vietni <http://www.ifac.org/publications>.

Autortiesības un tulkošana

SGF politika attiecībā uz tās publikāciju autortiesībām ir aprakstīta Politiku paziņojumā SGF izdoto publikāciju pavairošanas vai tulkošanas un pavairošanas politika.

SGF apzinās, ka ir svarīgi, lai finanšu pārskatu sagatavotājiem un lietotājiem, revidentiem, regulatoriem, juristiem, izglītības nozares pārstāvjiem, studentiem un citām ieinteresētām grupām angliski nerunājošās valstīs ir pieeja standartiem to dzimtajā valodā. SGF politika attiecībā uz starptautisko standartu (gala versijā) tulkošanu un pavairošanu ir aprakstīta Politiku paziņojumā SGF izdoto publikāciju pavairošanas vai tulkošanas un pavairošanas politika.

Lai iegūtu vairāk informācijas, skatiet interneta vietni <http://www.ifac.org/publications>.

PROFESIONĀLU GRĀMATVEŽU ĒTIKAS KODEKSS

SATURS

Lappuse

PRIEKŠVĀRDS		9.
A DAĻA	SGESP KODEKSA VISPĀRĒJĀ PIEMĒROŠANA	10.
100	Ievads un pamatprincipi	11.
110	Godprātība	17.
120	Objektivitāte	18.
130	Profesionāla kompetence un pienācīga rūpība	19.
140	Konfidencialitāte	20.
150	Profesionāla rīcība	22.
B DAĻA	PROFESIONĀLI GRĀMATVEŽI PUBLISKĀ PRAKSĒ	23.
200	Ievads	24.
210	Profesionāls norīkojums	30.
220	Interesu konflikti	34.
230	Citu personu viedokļi	36.
240	Samaksa un citi atlīdzības veidi	37.
250	Profesionālo pakalpojumu mārketingš	40.
260	Dāvanas un īpaša labvēlība	41.
270	Klientu aktīvu pārraudzība	42.
280	Objektivitāte — visi pakalpojumi	43.
290	Neatkarība — revīzija un pārbaudes uzdevumi	44.
291	Neatkarība — citi apliecinājuma uzdevumi	106.
	Interpretācija 2005-1	136.
C DAĻA	PROFESIONĀLI GRĀMATVEŽI ALGOTĀ DARBĀ	141.
300	Ievads	142.
310	Potenciālie konflikti	146.
320	Informācijas sagatavošana un ziņošana	148.
330	Pietiekama profesionālā kompetence	150.
340	Finansiāla līdzdalība	152.
350	Stimuli	154.
DEFINĪCIJAS		156.
SPĒKĀ STĀŠANĀS DATUMS		164.

PRIEKŠVārds

Starptautiskās Grāmatvežu federācijas (SGF; angl.: International Federation of Accountants (IFAC)) konstitūcijā noteiktā misija ir strādāt sabiedrības interesēs, pastāvīgi spēcīnāt grāmatvedības profesiju visā pasaulē un veicināt spēcīgu starptautisko ekonomikas sistēmu attīstību, izstrādājot augstas kvalitātes standartus un sekmējot to ievērošanu, turpinot šādu standartu starptautisko saplūšanu un pārstāvot sabiedrības intereses jautājumos, kuros profesijai raksturīgās zināšanas ir visbūtiskākās. Lai izpildītu šo misiju, SGF padome izveidoja Starptautisko Grāmatvežu ētikas standartu padomi, kuras uzdevums ir izstrādāt un publicēt augstas kvalitātes ētikas standartus un citus paziņojumus, kas ir paredzēti profesionāliem grāmatvežiem visā pasaulē.

Profesionālu grāmatvežu ētikas kodeksā (SGESP kodeksā) ir noteiktas ētikas prasības, kas jāievēro profesionāliem grāmatvežiem. Neviena SGF dalīborganizācija vai firma nedrīkst noteikt prasības, kas būtu mazāk stingras kā šajā kodeksā noteiktās prasības. Ja tomēr uz dalībvalstīm vai firmām ar likumu vai normatīvu ir attiecināts aizliegums ievērot atsevišķus šī kodeksa nosacījumus, tām jāievēro visas pārējās šī kodeksa prasības.

Dažās juridiskajās sistēmās prasības un vadlīnijas var atšķirties no šajā kodeksā noteiktajām. Jurisdikcijās, kurās ir spēkā šādas prasības, profesionāliem grāmatvežiem ir jāgūst izpratne par šādām atšķirībām un jāievēro prasības un vadlīnijas, kas ir stingrākas, ja vien likumi vai normatīvi nenosaka savādāk.

A DAĻA — SGESP KODEKSA VISPĀRĒJĀ PIEMĒROŠANA

	Lappuse
100. sadaļa. Ievads un pamatprincipi	11.
110. sadaļa. Godprātība	17.
120. sadaļa. Objektivitāte	18.
130. sadaļa. Profesionāla kompetence un pienācīga rūpība	19.
140. sadaļa. Konfidencialitāte	20.
150. sadaļa. Profesionāla rīcība	22.

100. SADAĻA

Ievads un pamatprincipi

Grāmatvedības profesijai raksturīga iezīme ir atbildības uzņemšanās rīkoties sabiedrības interesēs. Tāpēc profesionāla grāmatveža pienākums ir ne tikai apmierināt atsevišķa klienta vai darba devēja prasības. Darbojoties sabiedrības interesēs, profesionālam grāmatvedim ir jāievēro šajā kodeksā noteiktās prasības. Ja profesionālam grāmatvedim ar likumu vai normatīvu ir noteikts aizliegums ievērot atsevišķas šī kodeksa daļas, viņš ievēro visas pārējās šajā kodeksā noteiktās prasības.

100.2 Kodeksam ir trīs daļas. A daļā ir noteikti profesionālu grāmatvežu profesionālās ētikas pamatprincipi un norādītas konceptuālas pamatnostādnes šo principu ievērošanai, lai profesionāls grāmatvedis varētu:

- (a) identificēt apdraudējumu pamatprincipu ievērošanai;
- (b) novērtēt identificētā apdraudējuma nozīmību; un
- (c) veikt nepieciešamos pasākumus, lai apdraudējumu novērstu vai samazinātu līdz pieņemamam līmenim. Drošības pasākumi ir jāveic, ja profesionāls grāmatvedis konstatē, ka apdraudējums neatbilst pieņemamam līmenim, t.i. profesionāls grāmatvedis uzskata, ka trešā persona, kurai ir pieejama attiecīga informācija, apsverot visus konkrētos faktus un apstākļus, par kuriem konkrētajā brīdī ir informācija profesionālajam grāmatvedim, secinātu, ka nav nodrošināta atbilstība pamatprincipiem.

Profesionālam grāmatvedim, izvērtējot šo konceptuālo pamatnostādņu piemērošanu, ir jāpielieto profesionāls spriedums.

100.3 Kodeksa B un C daļā ir raksturots, kā konceptuālās pamatnostādnes attiecināmas uz konkrētām situācijām. Šajās kodeksa daļās sniegti drošības pasākumu piemēri, ko varētu veikt, lai novērstu apdraudējumu pamatprincipu ievērošanai. Tajās raksturotas arī situācijas, kurās nav iespējams veikt drošības pasākumus, lai novērstu apdraudējumu, un ir jānovērš apstākļi vai attiecības, kas rada apdraudējumu. B daļa attiecas uz profesionāliem grāmatvežiem publiskā praksē. C daļa attiecas uz profesionāliem grāmatvežiem algotā darbā. Profesionāli grāmatveži, kas darbojas publiskā praksē, var savā darbā izmantot arī C daļā sniegtos norādījumus.

100.4 Profesionālu grāmatvežu un firmu pienākums ievērot kodeksā noteiktās prasības ir izteikts tagadnes formā. Ir jāievēro visas kodeksa prasības, izņemot tās, attiecībā uz kurām ir pieļauti izņēmumi.

Pamatprincipi

100.5 Profesionāls grāmatvedis ievēro šādus pamatprincipus:

- (a) godprātība — profesionālam grāmatvedim visās profesionālajās un ar uzņēmējdarbību saistītajās attiecībās ir jābūt patiesam un godīgam;
- (b) objektivitāte — profesionāls grāmatvedis nedrīkst pieļaut, lai viņa profesionālos un ar uzņēmējdarbību saistītos spriedumus ietekmētu jebkādi aizspriedumi, interešu konflikti vai citu personu ietekme;
- (c) profesionāla kompetence un pienācīga rūpība — pienākums pastāvīgi uzturēt savas profesionālās zināšanas un iemaņas tādā līmenī, lai nodrošinātu klientam vai darba devējam kompetentus profesionālos pakalpojumus, kas sniegti, sekojot līdzī prakses, likumdošanas un tehnikas attīstībai, kā arī rīkoties ar pienācīgu rūpību un atbilstoši spēkā esošo tehnisko un profesionālo standartu prasībām;
- (d) konfidencialitāte — pienākums nodrošināt profesionālo un ar uzņēmējdarbību saistīto attiecību rezultātā iegūtās informācijas konfidencialitāti un iegūto informāciju neizpaust trešajām personām bez atbilstoša un īpaša klienta pilnvarojuma, izņemot gadījumus, kad profesionālajam grāmatvedim ir juridiskas vai profesionālas tiesības vai pienākums to izpaust, kā arī neizmantojot šādu informāciju savās vai trešo personu interesēs;
- (e) profesionāla rīcība — pienākums ievērot atbilstošo likumu un noteikumu prasības un atturēties no jebkādām darbībām, kas varētu diskreditēt profesiju.

Katrs no šiem pamatprincipiem sīkāk raksturots 110. -150. sadaļā.

Konceptuālo pamatnostādņu princips

100.6 Apstākļi, kādos darbojas profesionāli grāmatveži, var radīt īpašu apdraudējumu pamatprincipu ievērošanai. Nav iespējams definēt katru situāciju, kas rada šādu apdraudējumu, un norādīt atbilstošo rīcību. Revīzijas uzdevumu un darba norīkojumu raksturs var būt dažāds, un līdz ar to var pastāvēt dažādu veidu apdraudējums, kā novēršanai ir jāveic dažādi drošības pasākumi. Tāpēc kodeksā ir noteiktas pamatnostādnes, kas nosaka profesionāla grāmatveža pienākumu identificēt, novērtēt un novērst apdraudējumu pamatprincipu ievērošanai. Konceptuālo pamatnostādņu princips palīdz profesionāliem grāmatvežiem ievērot kodeksā noteiktās ētikas prasības un pildīt savu pienākumu rīkoties sabiedrības interesēs. Šāds princips attiecas uz daudziem un dažādiem apstākļiem, kuros var rasties apdraudējums pamatprincipu ievērošanai, un novērš situāciju, kad profesionāls grāmatvedis secina, ka situācija ir pieļaujama, jo tā nav konkrēti norādīta kā aizliegta.

- 100.7 Ja profesionāls grāmatvedis identificē apdraudējumu pamatprincipu ievērošanai un, pamatojoties uz šī apdraudējuma izvērtējumu, konstatē, ka apdraudējuma līmenis nav uzskatāms par pieņemamu, profesionāls grāmatvedis nosaka, vai ir iespējams veikt attiecīgus drošības pasākumus, lai apdraudējumu novērstu vai samazinātu līdz pieņemamam līmenim. Šādā situācijā profesionāls grāmatvedis izdara profesionālu spriedumu, vai trešā persona, kurai būtu pieejama attiecīga informācija, apsverot visus konkrētos faktus un apstākļus, kas konkrētajā brīdī ir zināmi profesionālajam grāmatvedim, secinātu, ka apdraudējumu var novērst vai samazināt līdz pieņemamam līmenim, veicot drošības pasākumus, tādējādi nodrošinot atbilstību pamatprincipiem.
- 100.8 Ja profesionāls grāmatvedis zina vai viņam būtu jāzina par apstākļiem vai attiecībām, kas varētu radīt šaubas par pamatprincipu ievērošanu, viņš novērtē šāda apdraudējuma iespējamību.
- 100.9 Nosakot draudu nozīmīgumu, profesionāls grāmatvedis ņem vērā gan kvalitatīvos, gan kvantitatīvos faktorus. Piemērojot konceptuālās pamatnostādnes, dažās situācijās profesionāls grāmatvedis apdraudējumu nevar novērst vai samazināt līdz pieņemamam līmenim, jo apdraudējums var būt pārāk nozīmīgs vai arī nav pieejami atbilstīgi drošības pasākumi vai tos nevar veikt. Šādos gadījumos profesionāls grāmatvedis neacceptē konkrētos profesionālos pakalpojumus vai pārtrauc to sniegšanu, vai, ja nepieciešams, atsakās no darba uzdevuma (ja profesionāls grāmatvedis strādā publiskā praksē) vai no darba devēja organizācijas (ja profesionāls grāmatvedis strādā algotā darbā).
- 100.10 Var rasties situācijas, kad profesionāls grāmatvedis netīši neievēro kodeksa nosacījumus. Atkarībā no pārkāpuma rakstura un nozīmīguma to var uzskatīt par nenozīmīgu attiecībā uz pamatprincipu ievērošanu, ja šāds netiešs pārkāpums tiek konstatēts, atbilstoši novērsts un ir veikti nepieciešamie drošības pasākumi.
- 100.11 Ja profesionāls grāmatvedis konstatē netipiskus apstākļus, kuros konkrētas kodeksa prasības piemērošana var izraisīt nesamērīgas sekas vai sekas, kas neatbilstu sabiedrības interesēm, profesionālam grāmatvedim ieteicams konsultēties ar dalīborganizāciju vai attiecīgo regulatoru.

Apdraudējums un drošības pasākumi

- 100.12 Apdraudējumu var radīt dažādas attiecības un apstākļi. Ja kādas attiecības vai apstākļi rada apdraudējumu, šāds apdraudējums var kompromitēt vai to var uzskatīt par kompromitējošu attiecībā uz profesionālā grāmatveža spēju nodrošināt atbilstību pamatprincipiem. Konkrēti apstākļi vai attiecības var radīt vairāku veidu apdraudējumu, un apdraudējums var skart vairāku pamatprincipu nodrošināšanu. Apdraudējumu var iedalīt vienā vai vairākās šādās kategorijās:

- (a) ar personiskām interesēm saistīts apdraudējums — iespēja, ka profesionāla grāmatveža spriedumus vai rīcību neatbilstīgi ietekmē finansiāla rakstura vai citas intereses;
- (b) personiskā izvērtējuma apdraudējums — iespēja, ka profesionāls grāmatvedis neatbilstīgi izvērtē tādus profesionālā grāmatveža vai citas personas, kas strādā tajā pašā grāmatvedības firmā vai darba devēja uzņēmumā, iepriekš izdarīto spriedumu vai sniegto pakalpojumu rezultātus, uz kuriem viņš paļaujas pašreizējā darba uzdevumā.;
- (c) ar aizstāvību saistīts apdraudējums — iespēja, ka profesionāls grāmatvedis virzīs klienta vai darba devēja pozīciju tādā mērā, ka tiek kompromitēta profesionālā grāmatveža objektivitāte;
- (d) ar familiaritāti saistīts apdraudējums — iespēja, ka ilgtermiņa vai ciešas attiecības ar klientu vai darba devēju liek profesionālam grāmatvedim solidarizēties šo personu interesēm vai būt pārāk pieļāvīgam attiecībā uz šo personu darbu; un
- (e) ar ietekmēšanu saistīts apdraudējums — iespēja, ka profesionāls grāmatvedis nerīkosies objektīvi, jo pastāv faktiskais vai šķietamais spiediens, tostarp mēģinājumi iegūt pārmērīgu ietekmi pār profesionālo grāmatvedi.

Kodeksa B un C daļā attiecīgi skaidrots, kā šīs apdraudējuma kategorijas var rasties attiecībā uz profesionālu grāmatvedi publiskā praksē un attiecībā uz profesionālu grāmatvedi algotā darbā. Profesionāli grāmatveži, kas darbojas publiskā praksē, savā darbā var izmantot arī C daļā sniegtos norādījumus.

100.13 Drošības pasākumi ir darbības vai citi pasākumi, kas var novērst vai līdz pieņemamam līmenim samazināt apdraudējumu. Tos var iedalīt divās vispārīgās kategorijās:

- (a) drošības pasākumi, kas ir raksturīgi profesijai vai noteikti tiesību aktos un noteikumos; un
- (b) drošības pasākumi darba vidē.

100.14 Drošības pasākumi, kas ir raksturīgi profesijai vai noteikti tiesību aktos un noteikumos, var būt šādi:

- izglītības, apmācības un pieredzes nosacījumi profesionālās kvalifikācijas iegūšanai;
- pastāvīgas profesionālās attīstības prasība;
- uzņēmuma pārvaldības noteikumi;

- profesionālie standarti;
- profesionālās vai tiesiskās pārraudzības un disciplinārās procedūras;
- ārējas pārbaudes, ko veic tiesiski pilnvarotas trešās personas, attiecībā uz profesionāla grāmatveža izstrādātajiem ziņojumiem, atskaitēm, komunikāciju vai informāciju.

100.15 Kodeksa B un C daļā attiecīgi ir raksturoti drošības pasākumi, kādus var veikt profesionāli grāmatveži publiskā praksē, un drošības pasākumi, kādus var veikt profesionāli grāmatveži algotā darbā.

100.16 Konkrēti drošības pasākumi var paaugstināt iespējamību, ka tiks identificēta un novērsta neētiska rīcība. Šādi drošības pasākumi, kas var būt profesionāli, tiesiski, normatīvi vai noteikti darba devēja organizācijā, var būt šādi:

- efektīvas, publiski zināmas sūdzību iesniegšanas sistēmas, kas iedibinātas darba devēja organizācijā, profesionālā vai tiesiskajā līmenī, izmantojot kuras, kolēģi, darba devēji un citas personas var pievērst uzmanību neprofesionālai vai neētiskai rīcībai;
- skaidri noteikts pienākums ziņot par ētikas prasību neievērošanas gadījumiem.

Ētikas pretrunu novēršana

100.17 Profesionālam grāmatvedim var būt pienākums novērst pretrunas saistībā ar pamatprincipu neievērošanu.

100.18 Uzsākot formālu vai neformālu pretrunu novēršanas procesu, var izvērtēt šādus faktorus (katru atsevišķi vai visus kopā):

- (a) būtiskus faktus;
- (b) iesaistītos ētikas jautājumus;
- (c) pamatprincipus, kas ir saistīti ar apspriežamo jautājumu;
- (d) iedibinātās iekšējās procedūras; un
- (e) alternatīvos rīcības veidus.

Pēc būtisko faktoru apsvēršanas profesionāls grāmatvedis nosaka atbilstošo rīcību, apsverot katras iespējamās rīcības sekas. Ja apspriežamais jautājums netiek atrisināts, profesionāls grāmatvedis sazinās ar atbilstīgām personām firmā vai darba devēja organizācijā, lai saņemtu palīdzību risinājuma izstrādē.

- 100.19 Ja apspriežamais jautājums ir saistīts ar pretrunām, kas radušās ar organizāciju vai organizācijas iekšienē, profesionāls grāmatvedis apsver iespēju konsultēties ar personām, kam ir uzticēta uzņēmuma pārvalde, piemēram, ar direktoru padomi vai revīzijas komiteju.
- 100.20 Profesionāla grāmatveža interesēs ir dokumentēt jautājuma būtību un protokolēt visas ar šo jautājumu saistītās diskusijas vai pieņemtos lēmumus.
- 100.21 Ja nevar atrisināt nozīmīgas pretrunas, profesionāls grāmatvedis var apsvērt iespēju konsultēties ar attiecīgo profesionālo iestādi vai juristu. Principā profesionāls grāmatvedis var iegūt norādes par to, kā rīkoties saistībā ar ētiska rakstura jautājumiem, nepārkāpjot konfidencialitātes pamatprincipu, ja jautājumu ar attiecīgo profesionālo iestādi viņš pārrunā anonīmi vai pārrunā to ar juristu, balstoties uz tiesiskās aizsardzības principu. Situācijas, kurās profesionāls grāmatvedis var apsvērt iespēju konsultēties ar juristu, var būt dažādas. Piemēram, var rasties situācija, kurā profesionāls grāmatvedis atklāj krāpšanas gadījumu, ziņošanu par kuru varētu traktēt kā konfidencialitātes pamatprincipa pārkāpumu. Šādā gadījumā profesionāls grāmatvedis var apsvērt iespēju konsultēties ar juristu, lai noteiktu, vai viņam ir pienākums ziņot par attiecīgo gadījumu.
- 100.22 Ja, izskatot visas iespējas, ētiska rakstura pretrunas joprojām nav novērstas, profesionāls grāmatvedis atsakās no saistības ar pretrunas izraisošo jautājumu, ja tas ir iespējams. Profesionāls grāmatvedis nosaka, vai, ņemot vērā apstākļus, atbilstīgā rīcība ir izstāties no darba grupas vai atteikties no konkrētā darba uzdevuma vai arī atteikties gan no darba uzdevuma, gan izstāties no firmas vai darba devēja organizācijas.

110. SADAĻA

Godprātība

110.1 Atbilstoši godprātības principam profesionāls grāmatvedis visās profesionālajās un ar uzņēmējdarbību saistītajās attiecībās ir patiess un godīgs. Godprātība nozīmē arī godīgu izturēšanos un taisnīgumu.

110.2 Profesionālam grāmatvedim apzināti nav jāiesaistās ziņojumos, atskaitēs, komunikācijā vai citā informācijā, ja viņš uzskata, ka šī informācija atbilst šādām iezīmēm:

(a) tajā ir būtiski kļūdaini vai maldinoši ziņojumi;

(b) tajā ir neapdomīgi izteikti paziņojumi vai informācija; vai

(c) nav norādīta vai ir slēpta nepieciešamā informācija, kā rezultātā rodas maldinošs iespaids.

Ja profesionālam grāmatvedim kļūst zināms, ka viņš ir saistīts ar šādu informāciju, viņš rīkojas, lai šādu saistību pārtrauktu.

110.3 Netiek uzskatīts, ka profesionāls grāmatvedis ir pārkāpis kodeksa 110.2 sadaļas nosacījumus, ja profesionāls grāmatvedis sniedz modificētu ziņojumu saistībā ar 110.2 sadaļā apskatīto jautājumu.

120. SADAĻA

Objektivitāte

- 120.1 Atbilstoši objektivitātes principam visi profesionālie grāmatveži rīkojas taisnprātīgi, apzināti godīgi un izvairās no interešu konfliktiem vai citu personu pārmērīgas ietekmes.
- 120.2 Profesionāls grāmatvedis var saskarties ar situācijām, kas var radīt šaubas par viņa objektivitāti. Visas situācijas nav iespējams noteikt un raksturot. Profesionāls grāmatvedis nesniedz profesionālus pakalpojumus, ja apstākļi vai attiecības rada šaubas par profesionālā grāmatveža spriedumiem attiecībā uz šiem pakalpojumiem vai pārmērīgi to ietekmē.

130. SADAĻA

Profesionālā kompetence un pienācīga rūpība

- 130.1 Atbilstoši profesionālās kompetences un pienācīgas rūpības principam profesionāls grāmatvedis ievēro šādas prasības:
- (a) uzturēt savas profesionālās zināšanas un prasmi tādā līmenī, kāds nepieciešams, lai klienti un darba devēji saņemtu kompetentus profesionālus pakalpojumus; un
 - (b) sniedzot profesionālus pakalpojumus, rīkoties ar pienācīgu rūpību atbilstoši spēkā esošajiem tehniskajiem un profesionālajiem standartiem.
- 130.2 Lai sniegtu kompetentus un profesionālus pakalpojumus, nepieciešamas profesionālas zināšanas un pieredze pamatota sprieduma izdarīšanā. Profesionālo kompetenci var iedalīt divos atsevišķos posmos:
- (a) profesionālās kompetences iegūšana; un
 - (b) profesionālās kompetences uzturēšana.
- 130.3 Lai uzturētu profesionālo kompetenci, ir nepieciešama pastāvīga interese un izpratne par būtiskām tendencēm tehniskajā, profesionālajā un uzņēmējdarbības jomā. Pastāvīga profesionālā attīstība ļauj profesionālam grāmatvedim attīstīt un uzturēt savas spējas, kas ir nepieciešamas, lai kompetenti strādātu profesionālā vidē.
- 130.4 Uzcītība ietver profesionāla grāmatveža pienākumu strādāt rūpīgi, precīzi, savlaicīgi un atbilstoši darba uzdevuma prasībām.
- 130.5 Profesionāls grāmatvedis veic nepieciešamās darbības, lai nodrošinātu, ka viņa pakļautībā strādājošās personas ir pietiekamā mērā profesionāli sagatavotas un uzraudzītas.
- 130.6 Ja nepieciešams, profesionāls grāmatvedis informē klientus, darba devējus un citus grāmatveža profesionālo pakalpojumu lietotājus par pakalpojumiem raksturīgajiem ierobežojumiem.

140. SADAĻA

Konfidencialitāte

- 140.1 Atbilstoši konfidencialitātes principam profesionālam grāmatvedim ir pienākums atturēties no:
- (a) profesionālo un ar uzņēmējdarbību saistīto attiecību rezultātā iegūtās konfidencialās informācijas izpaušanas ārpus firmas vai darba devēja organizācijas bez atbilstoša un konkrēta pilnvarojuma, izņemot gadījumus, kad profesionālajam grāmatvedim ir tiesiskas vai profesionālas tiesības vai pienākums šādu informāciju izpaust; un
 - (b) profesionālo un ar uzņēmējdarbību saistīto attiecību rezultātā iegūtās konfidencialās informācijas lietošanas personiskā vai trešo personu labuma gūšanai.
- 140.2 Profesionāls grāmatvedis nodrošina konfidencialitāti, tostarp, atrodoties sabiedriskā vidē, uzmanoties, lai netīši neizpaustu informāciju, sevišķi apstākļos, ko raksturo ilglaicīgas attiecības uzņēmējdarbības vidē vai tuvas vai tiešas ģimeniskas attiecības.
- 140.3 Profesionāls grāmatvedis nodrošina arī informācijas konfidencialitāti attiecībā uz nākotnes klienta vai darba devēja pausto informāciju.
- 140.4 Profesionāls grāmatvedis nodrošina informācijas konfidencialitāti firmā un darba devēja organizācijā.
- 140.5 Profesionāls grāmatvedis nodrošina, lai viņam pakļautie darbinieki un personas, ar kurām viņš konsultējas vai saņem cita veida palīdzību, respektētu profesionālā grāmatveža pienākumu nodrošināt konfidencialitāti.
- 140.6 Konfidencialitātes princips jāievēro arī pēc profesionāla grāmatveža un klienta vai darba devēja līgumattiecību termiņa beigām. Mainot darbu vai sākot darbu ar jaunu klientu, profesionāls grāmatvedis drīkst izmantot iepriekš iegūtās zināšanas. Tomēr profesionāls grāmatvedis neizmanto un neizpauž profesionālo un ar uzņēmējdarbību saistīto attiecību rezultātā iegūto konfidencialo informāciju.
- 140.7 Zināmos apstākļos profesionālam grāmatvedim ir vai var būt pienākums izpaust konfidencialu informāciju, un tas ir pieļaujams šādās situācijās:
- (a) informācijas izpaušanu atļauj likums vai ir saņemta atļauja no klienta vai darba devēja;
 - (b) pastāv tiesiska prasība izpaust konfidencialu informāciju, piemēram:

- (i) ir jāuzrāda dokumenti vai jāsniedz liecības tiesas prāvā; vai
 - (ii) ir jāsniedz ziņas par likumu pārkāpumiem noteiktai publiskā sektora institūcijai; un
- (c) profesionālam grāmatvedim ir profesionālas tiesības vai pienākums izpaust informāciju, ja tas nav aizliegts ar likumu:
- (i) lai nodrošinātu atbilstību dalīborganizācijas vai profesionālās iestādes kvalitātes pārbaudes prasībām;
 - (ii) atsaucoties uz dalīborganizācijas vai uzraudzības institūciju īpašu pieprasījumu;
 - (iii) lai aizstāvētu profesionālā grāmatveža intereses tiesas prāvās; vai
 - (iv) lai nodrošinātu atbilstību tehniskajiem standartiem un ētikas prasībām.

140.8 Pieņemot lēmumu par to, vai izpaust konfidenciālu informāciju, profesionāls grāmatvedis var apsvērt šādus faktoros:

- (a) vai klienta vai darba devēja piekrišana informācijas izpaušanai varētu kaitēt iesaistīto personu interesēm, tostarp trešo personu interesēm, kas varētu tikt skartas;
- (b) vai visi būtiskie fakti ir zināmi un pietiekami pamatoti. Ja situācijā būtiska loma ir faktiem, kas nav pamatoti, nepilnīgai informācijai vai nepamatotiem secinājumiem, grāmatvedis profesionāli izvērtē to, kādā veidā izpaust informāciju, un vai to vispār izpaust;
- (c) kāda veida sazināšanās ir paredzama un ar kurām personām; un
- (d) vai personas, ar kurām notiks sazināšanās, ir atbilstīgas.

150. SADAĻA

Profesionāla rīcība

- 150.1 Atbilstoši profesionālas rīcības principam profesionālam grāmatvedim ir pienākums rīkoties atbilstoši būtisko likumu un noteikumu prasībām un atturēties veikt jebkādas darbības, kas varētu diskreditēt profesiju. Šādas darbības ir arī darbības, kuras pamatota un informēta trešā persona, apsverot visus konkrētos faktus un apstākļus, kas konkrētajā brīdī ir pieejami profesionālajam grāmatvedim, uzskatītu par diskreditējošām attiecībā uz profesiju.
- 150.2 Veicinot un virzot savu karjeru, profesionāls grāmatvedis nedrīkst radīt apdraudējumu profesijas reputācijai. Profesionāls grāmatvedis ir godīgs un patiess, un nerīkojas šādi:
- (a) nepārspīlē pakalpojumus, ko viņš var piedāvāt, iegūto kvalifikāciju vai pieredzi; vai
 - (b) nesniedz neslavu ceļošas atsauksmes par citu personu darbu un neveic nepamatotus salīdzinājumus.

B DAĻA — PROFESIONĀLI GRĀMATVEŽI PUBLISKĀ PRAKSĒ

	Lappuse	
200. sadaļa	Ievads	24.
210. sadaļa.	Profesionāls norīkojums	30.
220. sadaļa	Interesešu konflikti	34.
230. sadaļa.	Citu personu viedokļi	36.
240. sadaļa.	Samaksa un citi atlīdzības veidi	37.
250. sadaļa.	Profesionālo pakalpojumu mārketing	40.
260. sadaļa	Dāvanas un īpaša labvēlība	41.
270. sadaļa	Klientu aktīvu pārraudzība	42.
280. sadaļa	Objektivitāte — visi pakalpojumi	43.
290. sadaļa	Neatkarība — revīzija un pārbaudes uzdevumi	44.
291. sadaļa	Neatkarība — citi apliecinājuma uzdevumi	106.

200. SADAĻA

Ievads

200.1 Šajā kodeksa sadaļā skaidrots, ka profesionāli grāmatveži publiskā praksē var atsevišķās situācijās piemērot A daļā ietvertās konceptuālās pamatnostādnes. Šajā daļā nav raksturoti visi apstākļi un attiecības, ar kādām var saskarties profesionāls grāmatvedis publiskā praksē un kas rada vai varētu radīt apdraudējumu pamatprincipu ievērošanai. Tāpēc profesionālam grāmatvedim publiskā praksē jācenšas pašam identificēt šādus apstākļus un attiecības.

200.2 Profesionāls grāmatvedis publiskā praksē apzināti nedrīkst iesaistīties uzņēmējdarbībā, arodā vai darbībā, kas vājina vai var vājināt profesijas godīgumu, objektivitāti vai labo slavu un līdz ar to ir nesavienojami ar fundamentālajiem pamatprincipiem.

Apdraudējums un drošības pasākumi

200.3 Apdraudējumu pamatprincipu ievērošanai var radīt dažādi apstākļi un attiecības. Apdraudējuma raksturs un būtiskums var būt atšķirīgs atkarībā no tā, vai ir saistīts ar pakalpojumu sniegšanu revīzijas klientam, revīzijas apliecinājuma uzdevuma klientam vai ar apliecinājuma uzdevumu nesaistītam klientam. Apdraudējumu var iedalīt vienā vai vairākās šādās kategorijās:

- (a) personiskas intereses;
- (b) personiskais izvērtējums;
- (c) aizstāvība;
- (d) familiaritāte; un
- (e) ietekmēšana.

Šāds apdraudējums papildus ir raksturots kodeksa A daļā.

200.4 Apstākļi, kādos var rasties apdraudējums profesionālam grāmatvedim publiskā praksē saistībā ar personiskām interesēm, var būt šādi:

- apliecinājuma uzdevuma darba grupas dalībniekam ir tieša finansiāla līdzdalība apliecinājuma uzdevuma klienta uzņēmumā;
- pārmērīga firmas atkarība no klienta veiktās darba samaksas kopsummas;
- apliecinājuma uzdevuma darba grupas dalībnieku ar apliecinājuma uzdevuma klientu saista nozīmīgas, tuvas uzņēmējdarbības attiecības;

- firma baidās zaudēt nozīmīgu klientu;
- revīzijas darba grupas dalībnieks ar revīzijas klientu uzsāk darba pārrunas;
- firma noslēdz vienošanos par nosacītu maksu saistībā ar apliecinājuma uzdevumu;
- profesionāls grāmatvedis, izvērtējot iepriekš sniegtos profesionālos pakalpojumus, ko veicis tās pašas firmas darbinieks, kurā strādā profesionālais grāmatvedis, atklāj nozīmīgu kļūdu.

200.5 Apstākļi, kādos var rasties apdraudējums profesionālam grāmatvedim publiskā praksē saistībā ar izvērtējumu, var būt šādi:

- firma sagatavojusi apliecinājuma ziņojumu par tādas finanšu sistēmas darbības efektivitāti, ko izstrādājusi pati firma;
- firma sagatavojusi sākotnējos datus, kas ir izmantoti saistībā ar apliecinājuma uzdevuma aplūkojamā jautājuma pamatā esošajiem datiem;
- apliecinājuma uzdevuma grupas dalībnieks darbojas vai nesen ir darbojies kā direktors vai amatpersona klienta uzņēmumā;
- apliecinājuma uzdevuma grupas dalībnieks strādā vai nesen ir strādājis klienta uzņēmumā tādā amatā, kam ir tieša un būtiska ietekme uz darba uzdevuma aplūkojamo jautājumu;
- firma sniedz klientam apliecinājuma pakalpojumus, kas tieši ietekmē apliecinājuma uzdevuma aplūkojamo jautājumu.

200.6 Apstākļi, kādos var rasties ar aizstāvību saistīts apdraudējums profesionālam grāmatvedim publiskā praksē, var būt šādi:

- firma, kas emitē akcijas ir revīzijas klients;
- profesionāls grāmatvedis darbojas kā aizstāvis apliecinājuma uzdevuma klienta labā tiesas prāvās ar trešajām personām.

200.7 Apstākļi, kādos var rasties ar familiaritāti saistīts apdraudējums, var būt šādi:

- apliecinājuma uzdevuma darba grupas dalībniekam ir tuvas vai tiešas ģimeniskas attiecības ar kādu klienta uzņēmuma direktoru vai amatpersonu;

- apliecinājuma uzdevuma darba grupas dalībniekam ir tuvas vai tiešas ģimeniskas attiecības ar kādu klienta uzņēmuma darbinieku, kas strādā amatā, kam ir tieša un būtiska ietekme uz darba uzdevuma aplūkojamo jautājumu;
- klienta uzņēmuma direktors vai amatpersona vai arī darbinieks, kura amats piešķir viņam pārmērīgu ietekmi uz darba uzdevuma aplūkojamo jautājumu nesēn ir darbojies kā darba uzdevuma atbildīgais partneris;
- profesionāls grāmatvedis saņem dāvanas vai labvēlīgu attieksmi no klienta, izņemot gadījumus, kad attiecīgā vērtība ir nenozīmīga vai nebūtiska;
- vadošajiem darbiniekiem ir ilglaicīga saistība ar apliecinājuma uzdevuma klientu.

200.8 Apstākļi, kādos var rasties ar ietekmēšanu saistīts apdraudējums, var būt šādi:

- klienta uzņēmuma vadība firmai draudējusi atteikties no firmas pakalpojumiem;
- revīzijas klients norāda, ka ar firmu netiks noslēgts plānots ar apliecinājuma uzdevumu nesaistīts līgums, ja firma turpinās paust uzskatu, ka nepiekrīt klienta uzņēmumā izmantotajām grāmatvedības metodēm attiecībā uz konkrētu darījumu;
- klients ir firmai draudējis ar tiesas darbiem;
- uz firmu ir izdarīts spiediens, lai nepamatoti samazinātu veiktā darba apjomu ar mērķi samazināt samaksu;
- profesionāls grāmatvedis izjūt spiedienu piekrist klienta uzņēmuma darbinieka spriedumiem, jo attiecīgajam darbiniekam ir lielāka pieredze saistībā ar aplūkojamo jautājumu;
- firmas partneris paziņo profesionālajam grāmatvedim, ka plānotā paaugstināšana amatā nenotiks, kamēr grāmatvedis nepiekrītīs revīzijas klienta neatbilstīgajām grāmatvedības metodēm.

200.9 Drošības pasākumus, kas var novērst vai samazināt draudus līdz pieņemamam līmenim, var iedalīt divās plašās kategorijās:

- (a) drošības pasākumi, kas ir raksturīgi profesijai vai noteikti tiesību aktos un noteikumos; un
- (b) drošības pasākumi darba vidē.

Profesionālo, tiesisko un reglamentējošo drošības pasākumu piemēri ir raksturoti kodeksa A daļas 100.14 sadaļā.

200.10 Profesionāls grāmatvedis publiskā praksē novērtē, kā vislabāk rīkoties saistībā ar apdraudējumu, kas neatbilst pieņemamam līmenim, vai nu veicot drošības pasākumus, lai apdraudējumu novērstu vai samazinātu līdz pieņemamam līmenim, vai arī pārtraucot attiecīgo darba uzdevumu vai atsakoties no tā. Šādā situācijā profesionāls grāmatvedis izvērtē, vai trešā persona, kurai būtu pieejama attiecīga informācija, apsverot visus konkrētos faktus un apstākļus, kas konkrētajā brīdī ir zināmi profesionālajam grāmatvedim, secinātu, ka apdraudējumu var novērst vai samazināt līdz pieņemamam līmenim, veicot drošības pasākumus, tādējādi nodrošinot atbilstību pamatprincipiem. Šos apsvērumus ietekmē tādi jautājumi, kā apdraudējuma nozīmīgums, darba uzdevuma raksturs un firmas struktūra.

200.11 Darba videi atbilstošo drošības pasākumu raksturs ir atkarīgs no apstākļiem. Darba videi raksturīgie drošības pasākumi ir firmas mēroga drošības pasākumi un darba uzdevumam raksturīgie drošības pasākumi.

200.12 Firmas mēroga drošības pasākumi darba vidē var būt šādi:

- firmas vadība, kura akcentēta pamatprincipu ievērošanas nozīmību;
- firmas vadība, kas ieviesusi nosacījumu, ka apliecinājuma uzdevuma darba grupas dalībniekiem jārīkojas sabiedrības interesēs;
- pamatprincipi un procedūras darba uzdevumu kvalitātes nodrošināšanai un pārraudzībai;
- dokumentēti pamatprincipi, kas nosaka pienākumu identificēt apdraudējumu pamatprincipu ievērošanai, novērtēt šādu apdraudējumu un veikt drošības pasākumus, lai apdraudējumu novērstu vai samazinātu līdz pieņemamam līmenim vai, ja pienācīgi drošības pasākumi nav pieejami vai tos nevar veikt, pārtrauktu attiecīgo darba uzdevumu vai atteiktos no tā;
- dokumentēti iekšējie pamatprincipi un procedūras, kas nosaka pienākumu nodrošināt pamatprincipu ievērošanu;
- pamatprincipi un procedūras, kas nodrošina interešu vai attiecību identificēšanu starp firmu vai darba grupas dalībniekiem un klientiem;
- pamatprincipi un procedūras, kas nodrošina no atsevišķa klienta gūto ieņēmumu pārraudzību un, ja nepieciešams, pārvaldību;

- dažādu partneru un darba grupu izmantošana ar nodalītiem ziņošanas uzdevumiem, apliecinājuma uzdevuma klientam sniedzot ar apliecinājumu nesaistītus pakalpojumus;
- pamatprincipi un procedūras, kas aizliedz personām, kas nav darba grupas dalībnieki, neatbilstīgi ietekmēt darba uzdevuma rezultātus;
- savlaicīga visu partneru un profesionālo darbinieku informēšana par firmas pamatprincipiem un procedūrām, tostarp par jebkādam saistītajām izmaiņām, un atbilstīga darbinieku profesionālā apmācība un izglītošana attiecībā uz šādiem pamatprincipiem un procedūrām;
- augstākā līmeņa vadības pārstāvja nozīmēšana par atbildīgo personu, kuras pienākums ir nodrošināt firmas kvalitātes kontroles sistēmas atbilstošu funkcionēšanu;
- apliecinājuma uzdevuma klientu un saistīto uzņēmumu partneru un profesionālo darbinieku, kuriem jānodrošina neatkarība, konsultēšana;
- disciplinārais mehānisms pamatprincipu un procedūru ievērošanas veicināšanai;
- pamatprincipi un procedūras, kas darbiniekus mudina un pilnvaro sazināties ar firmas augstākā līmeņa vadību par jautājumiem, kas ir saistīti ar būtisku pamatprincipu neievērošanas gadījumiem.

200.13 Darba uzdevumam raksturīgi drošības pasākumi darba vidē var būt šādi:

- profesionāla grāmatveža piesaistīšana, kurš nav bijis iesaistīts ar apliecinājuma uzdevumu nesaistīto pakalpojumu sniegšanā, lai viņš pārbaudītu ar apliecinājuma uzdevumu nesaistīto darbu vai sniegtu cita veida konsultācijas;
- tāda profesionāla grāmatveža iesaistīšana, kurš nav apliecinājuma uzdevuma darba grupas dalībnieks, lai viņš pārbaudītu ar apliecinājuma uzdevumu nesaistīto darbu vai sniegtu cita veida konsultācijas;
- konsultēšanās ar neatkarīgu trešo personu, piemēram, ar neatkarīgu direktoru komiteju, profesionālu regulatoru vai citu profesionālu grāmatvedi;
- ētikas jautājumu apspriešana ar personām, kam ir uzticēta klienta uzņēmuma pārvalde;
- personu, kam ir uzticēta klienta uzņēmuma pārvalde, informēšana par sniegto pakalpojumu raksturu un samaksas apjomu;

- citas firmas pieaicināšana darba uzdevuma daļējai veikšanai vai atkārtotai veikšanai;
- apliecinājuma uzdevuma atbildīgā personāla periodiska nomaiņa.

200.14 Atkarībā no darba uzdevuma rakstura profesionāls grāmatvedis publiskā praksē var paļauties arī uz klienta uzņēmumā ieviestajiem drošības pasākumiem. Tomēr, paļaujoties vienīgi uz šādiem drošības pasākumiem, apdraudējumu līdz pieņemamam līmenim nevar samazināt.

200.15 Klienta sistēmās un procedūrās iestrādātie drošības pasākumi var būt šādi:

- klienta prasība, lai firmas norīkojumu darba uzdevuma veikšanai apstiprinātu personas, kas nav vadības pārstāvji;
- klienta uzņēmumā strādā kompetenti darbinieki, kuriem ir atbilstoša pieredze un darba stāžs, lai pieņemtu vadības līmeņa lēmumus;
- klienta uzņēmumā ir ieviestas iekšējās procedūras objektīvas izvēles nodrošināšanai attiecībā uz norīkojumu veikt ar apliecinājumu nesaistītus uzdevumus;
- klienta uzņēmumā ir korporatīvā vadības struktūra, kas nodrošina atbilstīgu pārraudzību un sazināšanos saistībā ar firmas sniegtajiem pakalpojumiem.

210. SADAĻA

Profesionāls norīkojums

Klienta akceptēšana

- 210.1 Pirms jaunu klientu attiecību akceptēšanas profesionāls grāmatvedis publiskā praksē nosaka, vai šādu attiecību akceptēšana nerada apdraudējumu pamatprincipu ievērošanai. Potenciālu apdraudējumu godprātības vai profesionālas rīcības pamatprincipa ievērošanai var radīt, piemēram, ar klienta uzņēmumu (tā īpašniekiem, vadību un darbību) saistīti neviennozīmīgi traktējami jautājumi.
- 210.2 Ar klienta uzņēmumu saistīti jautājumi, kas, nākot atklātībā, varētu radīt apdraudējumu pamatprincipu ievērošanai, var būt, piemēram, klienta iesaistīšanās prettiesiskās darbībās (piemēram, naudas atmazgāšanā), negodīga vai apšaubāma finanšu pārskatu sagatavošanas prakse.
- 210.3 Profesionāls grāmatvedis publiskā praksē novērtē jebkāda apdraudējuma nozīmīgumu un, ja nepieciešams, veic drošības pasākumus, lai to novērstu vai samazinātu līdz pieņemamam līmenim.
- Šādi drošības pasākumi var būt:
- izpratnes un zināšanu iegūšana par klienta uzņēmumu, tā īpašniekiem, vadītājiem un personām, kam uzticēta uzņēmuma pārvalde, kā arī par saimniecisko darbību; vai
 - pārliecināšanās par klienta apņemšanos uzlabot korporatīvo pārvaldības praksi vai iekšējās kontroles procedūras.
- 210.4 Ja apdraudējumu nevar samazināt līdz pieņemamam līmenim, profesionāls grāmatvedis publiskā praksē atsakās no šādu klientu attiecību uzsākšanas.
- 200.5 Profesionālam grāmatvedim publiskā praksē ieteicams periodiski pārbaudīt ar akceptēšanu saistītos lēmumus attiecībā uz atkārtotiem klientu darba uzdevumiem.

Darba uzdevuma akceptēšana

- 210.6 Atbilstoši profesionālās kompetences un pienācīgas rūpības pamatprincipam profesionālam grāmatvedim publiskā praksē ir pienākums sniegt tikai tādu pakalpojumu, kuru sniegšanai attiecīgais grāmatvedis ir pietiekami kompetents. Pirms konkrēta klienta darba uzdevuma akceptēšanas profesionāls grāmatvedis publiskā praksē nosaka, vai šāda darba uzdevuma attiecību akceptēšana nerada apdraudējumu pamatprincipu ievērošanai. Piemēram, ja darba grupa nav

pietiekami kompetenta vai nevar iegūt pietiekamu kompetenci, lai pienācīgi veiktu darba uzdevumu, rodas ar personiskām interesēm saistīts apdraudējums attiecībā uz profesionālās kompetences un pienācīgas rūpības nodrošināšanu.

210.7 Profesionāls grāmatvedis publiskā praksē novērtē jebkāda apdraudējuma nozīmīgumu un, ja nepieciešams, veic drošības pasākumus, lai to novērstu vai samazinātu līdz pieņemamam līmenim. Šādi drošības pasākumi var būt:

- atbilstošas izpratnes iegūšana par klienta uzņēmuma raksturu, saimnieciskās darbības sarežģītību, īpašām darba uzdevuma prasībām un veicamā darba mērķi, raksturu un apjomu;
- zināšanu iegūšana par būtiskajām nozarēm vai aplūkojamajiem jautājumiem;
- pieredze vai tās iegūšana saistībā ar būtiskām normatīvajām vai ziņošanas prasībām;
- pietiekami kompetenta personāla norīkošana darbā;
- ekspertu pieaicināšana, ja nepieciešams;
- reālistisku darba uzdevuma veikšanas termiņu noteikšana;
- tādu kvalitātes kontroles pamatprincipu un procedūru ievērošana, kuru uzdevums ir nodrošināt pietiekamu pārlicību par to, ka īpaši darba uzdevumi tiek akceptēti tikai tad, ja tos var kompetenti paveikt.

210.8 Ja profesionāls grāmatvedis publiskā praksē vēlas izmantot ekspertu darbu vai konsultācijas, viņš izvērtē attiecīgā eksperta pakalpojumu garantijas. Izvērtējamie faktori var būt šādi: reputācija, pieredze, pieejamie resursi un spēkā esošie profesionālie un ētikas standarti. Šādu informāciju var iegūt, izvērtējot iepriekšējo sadarbību ar ekspertu vai konsultējoties attiecīgajā jautājumā ar citām personām.

Izmaiņas profesionālajā norīkojumā

210.9 Profesionāls grāmatvedis publiskā praksē, kuru aicina nomainīt citu profesionālu grāmatvedi publiskā praksē vai kurš apsver iespēju pietiekties uz tāda darba uzdevuma veikšanu, ko pašlaik veic cits profesionāls grāmatvedis publiskā praksē, nosaka, vai pastāv kādi profesionāli vai citi iemesli, kāpēc šādu darba uzdevumu nevajadzētu akceptēt, piemēram, apstākļi, kas rada tādu apdraudējumu pamatprincipu ievērošanai, kuru nevar novērst vai samazināt līdz pieņemamam līmenim, veicot drošības pasākumus. Piemēram, ja profesionāls grāmatvedis publiskā praksē akceptē darba uzdevumu pirms informācijas iegūšanas par visiem būtiskajiem faktiem, pastāv iespēja, ka radīsies apdraudējums profesionālās kompetences un pienācīgas rūpības principa ievērošanai.

210.10 Profesionāls grāmatvedis publiskā praksē novērtē jebkāda apdraudējuma nozīmīgumu. Atkarībā no darba uzdevuma rakstura var sazināties ar esošo grāmatvedi, lai konstatētu faktus un apstākļus, kāpēc tiek veiktas izmaiņas, un lai profesionāls grāmatvedis publiskā praksē varētu izlemt, vai darba uzdevumu var akceptēt. Piemēram, acīmredzami revidenta nomaiņas iemesli var neatbilst patiesajiem faktiem un var norādīt uz to, ka pastāv pretrunas starp esošo grāmatvedi, kas var ietekmēt lēmumu par darba uzdevuma akceptēšanu.

210.11 Ja nepieciešams, jāveic drošības pasākumi, lai novērstu apdraudējumu vai samazinātu to līdz pieņemamam līmenim. Šādi drošības pasākumi var būt:

- iesniedzot konkursa piedāvājumus, noteikt tajā prasību sazināties ar esošo grāmatvedi pirms darba uzdevuma akceptēšanas, lai iztaujātu par iespējamām profesionāliem vai cita rakstura iemesliem, kāpēc darba uzdevumu nevajadzētu akceptēt;
- aicināt esošo grāmatvedi sniegt visu viņam zināmo informāciju par faktiem vai apstākļiem, kas, pēc esošā grāmatveža domām, nākamajam grāmatvedim jāzina pirms lēmuma pieņemšanas saistībā ar darba uzdevuma akceptēšanu; vai
- iegūt nepieciešamo informāciju no citiem avotiem.

Ja apdraudējumu nav iespējams novērst vai samazināt līdz pieņemamam līmenim veicot drošības pasākumus, profesionāls grāmatvedis publiskā praksē neakceptē šādu darba uzdevumu, izņemot gadījumus, kad nepieciešamo informāciju var iegūt citos veidos.

210.12 Profesionāls grāmatvedis publiskā praksē var saņemt uzaicinājumu veikt darbu, kas papildina esošā grāmatveža darbu. Šādos apstākļos, piemēram, informācijas trūkums vai nepilnība var radīt apdraudējumu profesionālās kompetences un pienācīgas rūpības principa ievērošanai. Tiek izvērtēta jebkāda apdraudējuma nozīmība un, ja nepieciešams, tiek veikti drošības pasākumi, lai apdraudējumu novērstu vai samazinātu līdz pieņemamam līmenim. Šādu drošības pasākumu piemērs ir ziņošana esošajam grāmatvedim par šādu darba piedāvājumu, lai viņam būtu iespēja sniegt visu būtisko informāciju, kas ir nepieciešama pienācīgai darba veikšanai.

210.13 Esošajam grāmatvedim ir pienākums nodrošināt konfidencialitāti. To, vai profesionāls grāmatvedis publiskā praksē drīkst pārrunāt vai viņam ir pienākums pārrunāt klienta darbības ar nākamo grāmatvedi, nosaka darba uzdevuma raksturs un šādi apstākļi:

- (a) tas, vai ir saņemta klienta atļauja to darīt; vai

(b) spēkā esošās tiesiskās un ētikas prasības (kas var būt dažādas atkarībā no jurisdikcijas), kas nosaka šādu sazināšanos un pārrunāšanu.

Apstākļi, kādos profesionāls grāmatvedis drīkst izpaust konfidenciālu informāciju vai viņam ir pienākums to darīt, ir skaidroti kodeksa A daļas 140. sadaļā.

210.14 Parasti, lai sāktu pārrunas ar esošo grāmatvedi, profesionāls grāmatvedis publiskā praksē iegūst klienta atļauju, ieteicams, rakstiskā veidā. Kad šāda atļauja ir saņemta, esošais grāmatvedis ievēro visas atbilstošās tiesiskās un citas prasības, kas attiecas uz šādiem pieprasījumiem. Ja esošais grāmatvedis sniedz informāciju, viņš to dara godīgi un nepārprotami. Ja nākamais grāmatvedis nevar sazināties ar esošo grāmatvedi, nākamais grāmatvedis atbilstīgi rīkojas, lai citā veidā iegūtu informāciju par iespējamo apdraudējumu, piemēram, iztaujā trešās personas, analizē uzņēmuma vadības vai personu, kam uzticēta uzņēmuma pārvalde, darbības.

220. SADAĻA

Interesešu konflikti

- 220.1 Profesionāls grāmatvedis publiskā praksē atbilstīgi rīkojas, lai identificētu apstākļus, kas varētu izraisīt interesešu konfliktus. Šādi apstākļi var radīt apdraudējumu pamatprincipu ievērošanai. Piemēram, ar objektivitāti saistīts apdraudējums var rasties, ja profesionāls grāmatvedis publiskā praksē vienojas tieši ar klientu vai viņam ir kopuzņēmums vai līdzīga vienošanās ar klienta tiešo konkurentu. Ar objektivitāti un konfidencialitāti saistīts apdraudējums var rasties arī tad, ja profesionāls grāmatvedis publiskā praksē sniedz pakalpojumus vairākiem klientiem, kuriem ir pretrunīgas intereses, vai klientiem, kuriem ir pretrunīgi viedokļi attiecībā uz aplūkojamo jautājumu vai darījumu.
- 220.2 Profesionāls grāmatvedis publiskā praksē novērtē jebkāda apdraudējuma nozīmīgumu un, ja nepieciešams, veic drošības pasākumus, lai to novērstu vai samazinātu līdz pieņemamam līmenim. Pirms klientu attiecību vai konkrēta darba uzdevuma akceptēšanas vai turpināšanas profesionāls grāmatvedis publiskā praksē novērtē jebkāda apdraudējuma nozīmīgumu, ko izraisa uzņēmējdarbības intereses vai attiecības ar klientu vai trešo personu.
- 220.3 Atkarībā no apstākļiem, kas izraisījuši konfliktu, parasti jāveic kāds no šādiem drošības pasākumiem:
- (a) jāziņo klientam par tādām firmas uzņēmējdarbības interesēm vai aktivitātēm, kuras var radīt interesešu konfliktu, un klienta piekrišanas iegūšana darbam šādos apstākļos; vai
 - (b) jāziņo visām zināmajām saistītām personām par to, ka profesionāls grāmatvedis publiskā praksē sniedz pakalpojumus divām vai vairākām personām saistībā ar jautājumu, kurā šo personu intereses ir pretrunā, un jāiegūst piekrišana šādu pakalpojumu sniegšanai; vai
 - (c) jāziņo klientam, ka profesionāls grāmatvedis publiskā praksē nesniedz pakalpojumus tikai vienam klientam (piemēram, konkrētā tirgus sektorā vai saistībā ar konkrētu pakalpojumu), un jāiegūst klienta piekrišana.
- 220.4 Profesionāls grāmatvedis arī nosaka, vai jāveic viens vai vairāki šādi drošības pasākumi:
- (a) atsevišķu darba grupu izmantošana;
 - (b) procedūras informācijas piekļuves ierobežošanai (piemēram, strikta fiziska darba grupu nodalīšana; konfidenciala un droša datu dokumentēšana);
 - (c) skaidras norādes darba grupas dalībniekiem par drošību un konfidencialitāti;

- (d) firmas darbinieku un partneru parakstītu konfidencialitātes nolīgumu izmantošana;
 - (e) regulāra drošības pasākumu pārbaude, ko veic vadošais darbinieks, kas nepiedalās attiecīgā klienta darba uzdevumos.
- 220.5 Ja kāda pamatprincipa, tostarp, objektivitātes, konfidencialitātes vai profesionālas rīcības, ievērošanai apdraudējumu rada interešu konflikts, un šādu apdraudējumu nevar novērst vai samazināt līdz pieņemamam līmenim, veicot drošības pasākumus, profesionāls grāmatvedis publiskā praksē pieņem lēmumu neakceptēt attiecīgo darba uzdevumu vai, ja nepieciešams, atteikties no viena vai vairākiem konfliktējošajiem darba uzdevumiem.
- 220.6 Ja profesionāls grāmatvedis publiskā praksē ir lūdzis klienta atļauju sniegt pakalpojumus citai personai (kas var būt un var nebūt esošs klients) saistībā ar jautājumu, kur personu attiecīgās intereses ir pretrunā, un klients šādu atļauju nav sniedzis, grāmatvedis pārtrauc sniegt pakalpojumus kādai no šīm personām saistībā ar jautājumu, kurš izraisa interešu konfliktu.

230. SADAĻA

Blakus atzinums

- 230.1 Apdraudējums pamatprincipu ievērošanai var rasties, ja profesionāls grāmatvedis publiskā praksē kāda uzņēmuma vai iestādes, kura nav esošs klients, vārdā tiek aicināts sniegt blakus atzinumu par to, vai konkrētos apstākļos vai transakcijās ir ievērotas grāmatvedības, revīzijas, finanšu ziņošanas standartu prasības vai citi principi. Piemēram, apdraudējums profesionālās kompetences un pienācīgas rūpības principa ievērošanai var rasties apstākļos, kad pieaicinātās personas viedokļa pamatā netiek izmantota tāda pati faktu kopa, kāda bija pieejama esošajam grāmatvedim, vai arī viedoklis ir balstīts uz neadekvātiem pierādījumiem. Apdraudējuma pastāvēšana un nozīmīgums ir atkarīgs no apstākļiem, kādos izteikts pieprasījums, kā arī no citiem pieejamajiem faktiem un pieņēmumiem, kas ir būtiski profesionālā sprieduma izteikšanai.
- 230.2 Ja profesionāls grāmatvedis publiskā praksē saņem aicinājumu sniegt šādu atzinumu, viņš novērtē jebkāda apdraudējuma nozīmīgumu un, ja nepieciešams, veic drošības pasākumus, lai to novērstu vai samazinātu līdz pieņemamam līmenim. Šādi drošības pasākumi var būt klienta atļaujas iegūšana, lai sazinātos ar esošo grāmatvedi, ierobežojumu, kas nosaka sazināšanos ar klientu, raksturošana un atzinuma kopijas iesniegšana esošajam grāmatvedim.
- 230.3 Ja uzņēmums vai iestāde, kas vēlas saņemt atzinumu, neatļauj sazināties ar esošo grāmatvedi, profesionāls grāmatvedis publiskā praksē izvērtē, vai viņam, ņemot vērā visus apstākļus, vajadzētu sniegt pieprasīto atzinumu.

240. SADAĻA

Samaksa un citi atbildības veidi

240.1 Ar profesionālo pakalpojumu sniegšanu saistīto pārrunu laikā profesionāls grāmatvedis publiskā praksē drīkst noteikt jebkādu viņam pieņemamu samaksu par pakalpojumiem. Tas, ka viens profesionāls grāmatvedis publiskā praksē piedāvā pakalpojumus par mazāku samaksu, nekā cits grāmatvedis, nav uzskatāms par neētisku rīcību. Tomēr atkarībā no pieprasītās samaksas apmēra var rasties apdraudējums pamatprincipu ievērošanai. Piemēram, personisko interešu radīts apdraudējums profesionālās kompetences un pienācīgas rūpības principa ievērošanai rodas, ja pieprasītā samaksa ir tik maza, ka par to ir sarežģīti izpildīt darba uzdevumu atbilstoši spēkā esošo tehnisko un profesionālo standartu prasībām.

240.2 Šāda apdraudējuma pastāvēšana un nozīmīgums ir atkarīgs no tādiem faktoriem kā pieprasītās samaksas lielums un tai atbilstošais pakalpojums. Jāizvērtē jebkāda apdraudējuma nozīmīgums un, ja nepieciešams, jāveic drošības pasākumi, lai apdraudējumu novērstu vai samazinātu līdz pieņemamam līmenim. Šādi drošības pasākumi var būt:

- informēt klientu par darba uzdevuma nosacījumiem, īpaši par to, kā tiek aprēķināta samaksa un kādi pakalpojumi tiek sniegti par pieprasīto samaksu;
- nozīmēt darba uzdevuma veikšanai atbilstīgu laika periodu un kvalificētu personālu.

240.3 Nosacījuma maksājumi tiek plaši lietoti dažādos ar apliecinājumu nesaistītos darba uzdevumos.¹ Tomēr zināmos apstākļos tie var radīt apdraudējumu pamatprincipu ievērošanai. Tie var radīt ar personiskām interesēm saistītu apdraudējumu objektivitātes nodrošināšanai. Šāda apdraudējuma esamība un nozīmīgums ir atkarīgs no dažādiem faktoriem, tostarp:

- darba uzdevuma raksturs;
- iespējamo samaksas summu diapazons;
- samaksas noteikšanas metode;
- tas, vai darījuma rezultātu pārbauda neatkarīga trešā persona.

240.4 Jāizvērtē jebkāda apdraudējuma nozīmīgums un, ja nepieciešams, jāveic drošības pasākumi, lai apdraudējumu novērstu vai samazinātu līdz pieņemamam līmenim. Šādi drošības pasākumi var būt:

¹ Nosacījuma maksājumi par pakalpojumiem, kas nav saistīti ar apliecinājuma pakalpojumiem un ir sniegti apliecinājuma uzdevuma klientam, ir raksturoti šīs kodeksa daļas 290. un 291. sadaļā.

- iepriekš noslēgta rakstiska vienošanās ar klientu par samaksas noteikšanas metodi;
- profesionāla grāmatveža publiskā praksē sniegto pakalpojumu potenciālo lietotāju informēšana par veikto darbu un samaksas noteikšanas metodi;
- kvalitātes kontroles pamatprincipi un procedūras;
- neatkarīgas trešās personas veikta pārbaude attiecībā uz profesionāla grāmatveža publiskā praksē paveikto darbu.

240.5 Atsevišķās situācijās profesionāls grāmatvedis publiskā praksē var saņemt samaksu par starpniecību vai komisijas naudu saistībā ar klientu. Piemēram, ja profesionāls grāmatvedis publiskā praksē nesniedz konkrētu nepieciešamo pakalpojumu, samaksu par starpniecību viņš var saņemt, ja nosūta pastāvīgo klientu pie cita profesionāla grāmatveža publiskā praksē vai cita eksperta. Profesionāls grāmatvedis publiskā praksē, var saņemt komisijas naudu no trešās personas (piemēram, programmatūras izstrādātāja) par preču vai pakalpojumu pārdošanu klientam. Ja profesionāls grāmatvedis publiskā praksē pieņem šādu samaksu par starpniecību vai komisijas naudu, tiek radīts ar personiskām interesēm saistīts apdraudējums objektivitātes un profesionālās kompetences nodrošināšanai.

240.6 Iespējams, ka profesionāls grāmatvedis publiskā praksē maksā samaksu par starpniecību, lai iegūtu klientu, piemēram, ja klients ir cita profesionāla grāmatveža publiskā praksē pastāvīgais klients, bet viņam ir nepieciešami speciālista pakalpojumi, ko esošais grāmatvedis nepiedāvā. Arī šādas starpnieka samaksas pieņemšana var radīt ar personiskām interesēm saistītu apdraudējumu objektivitātes, profesionālās kompetences un pienācīgas rūpības nodrošināšanai.

240.7 Jāizvērtē jebkāda apdraudējuma nozīmīgums un, ja nepieciešams, jāveic drošības pasākumi, lai apdraudējumu novērstu vai samazinātu līdz pieņemamam līmenim. Šādi drošības pasākumi var būt:

- klienta informēšana, ja profesionāls grāmatvedis publiskā praksē noslēdzis jebkādas vienošanās par starpnieka maksājumiem citam profesionālam grāmatvedim;
- klienta informēšana, ja profesionāls grāmatvedis publiskā praksē saņēmis starpnieka samaksu par klienta nosūtīšanu pie cita profesionāla grāmatveža publiskā praksē;
- iepriekšēja vienošanās ar klientu par komisijas samaksu par precēm vai pakalpojumiem, ko šim klientam pārdod trešās personas.

240.8 Profesionāls grāmatvedis publiskā praksē drīkst pilnībā vai daļēji iegādāties citu firmu, ja vien samaksa tiek veikta bijušajiem firmas īpašniekiem vai to mantiniekiem. Šādi maksājumi netiek pielīdzināti 240.5–240.7 apakšpunktā raksturotajai komisijas naudai vai samaksai par starpniecību.

250. SADAĻA

Profesionālo pakalpojumu mārketinga

250.1 Ja profesionāls grāmatvedis publiskā praksē saņem jaunu pasūtījumu, izmantojot reklāmu vai citas mārketinga metodes, var raksties apdraudējums pamatprincipu ievērošanai. Piemēram, ja pakalpojumi, sasniegumi vai preces netiek tirgotas atbilstoši profesionālas rīcības principam, šī principa ievērošanai apdraudējumu var radīt personiskās intereses.

250.2 Veicot profesionālo pakalpojumu mārketingu, profesionāls grāmatvedis publiskā praksē nerada apdraudējumu profesijas reputācijai. Profesionāls grāmatvedis publiskā praksē ir godīgs un patiess, un neveic šādas darbības:

(a) nepārspilē piedāvātos pakalpojumus, iegūto kvalifikāciju vai pieredzi; vai

(b) nesniedz neslavu ceļošas atsauksmes par citu personu darbu un neveic nepamatotus salīdzinājumus.

Ja profesionālam grāmatvedim publiskā praksē rodas šaubas par piedāvātās reklamēšanas vai mārketinga formas atbilstību, profesionāls grāmatvedis publiskā praksē apsver iespēju konsultēties ar attiecīgo reglamentējošo iestādi.

260. SADAĻA

Dāvanas un īpaša labvēlība

- 260.1 Profesionālam grāmatvedim publiskā praksē vai viņa tiešam vai tuvam radniekam var tikt piedāvātas dāvanas vai īpaša labvēlība. Šāds piedāvājums var radīt apdraudējumu pamatprincipu ievērošanai. Piemēram, pieņemot dāvanu no klienta, rodas ar personiskām interesēm vai familiaritāti saistīts apdraudējums objektivitātes principa ievērošanai; iespējamība, ka šādas dāvanas pieņemšanas gadījums var tikt publiskots, rada apdraudējumu objektivitātes principa ievērošanai.
- 260.2 Šāda apdraudējuma esamība un nozīmīgums ir atkarīgs no dāvanas rakstura, vērtības un dāvināšanas nolūka. Ja tiek piedāvātas tādas dāvanas vai īpaša labvēlība, kuru atbilstīga trešā persona, kurai būtu pieejama visa informācija, izvērtējot visus konkrētos faktus un apstākļus, uzskatītu par nepārprotami nebūtisku, profesionāls grāmatvedis publiskā praksē drīkst uzskatīt, ka piedāvājums ir izdarīts parastas uzņēmējdarbības prakses kontekstā bez īpaša nolūka ietekmēt lēmumu pieņemšanu vai iegūt informāciju. Šādos gadījumos profesionāls grāmatvedis publiskā praksē drīkst vispārīgi secināt, ka jebkāds apdraudējums pamatprincipu ievērošanai atbilst pieņemamam līmenim.
- 260.3 Profesionāls grāmatvedis publiskā praksē novērtē jebkāda apdraudējuma nozīmīgumu un, ja nepieciešams, veic drošības pasākumus, lai to novērstu vai samazinātu līdz pieņemamam līmenim. Ja apdraudējumu nevar novērst vai samazināt līdz pieņemamam līmenim veicot drošības pasākumus, profesionāls grāmatvedis publiskā praksē nepieņem šādu dāvinājumu.

270. SADAĻA

Klienta aktīvu turēšana

- 270.1 Profesionāls grāmatvedis publiskā praksē neapņemas glabāt klienta naudas līdzekļus vai citus aktīvus, ja vien to neatļauj likums, un, ja likums to atļauj, tad viņš ievēro visus papildu tiesiskos pienākumus, kādi jāievēro profesionālam grāmatvedim publiskā praksē, kurš glabā šādus līdzekļus.
- 270.2 Klienta aktīvu turēšana rada apdraudējumu pamatprincipu ievērošanai; piemēram, ar personiskām interesēm saistītu apdraudējumu profesionālas rīcības principa ievērošanai un, iespējams, ar personiskām interesēm saistītu apdraudējumu objektivitātes principa ievērošanai. Profesionāls grāmatvedis publiskā praksē, kuram uzticēti citām personām piederoši naudas līdzekļi (vai citi aktīvi), rīkojas šādi:
- (a) glabā šādus aktīvus atsevišķi no personiskajiem vai firmas aktīviem;
 - (b) lieto šādus aktīvus tikai paredzētajam mērķim;
 - (c) vienmēr ir gatavs sniegt atskaites par šādiem aktīviem un jebkādiem ieņēmumiem, dividendēm vai ieguvumiem tām personām, kuras ir pilnvarotas šādas atskaites saņemt; un
 - (d) ievēro visu spēkā esošo likumu un normatīvu prasības saistībā ar šādu aktīvu turēšanu un uzskaiti.
- 270.3 Klientu un darba uzdevumu akceptēšanas procedūru kontekstā, sniedzot pakalpojumus, kas saistīti ar klientu aktīvu turēšanu, profesionāls grāmatvedis publiskā praksē atbilstīgi iztaujā par šādu aktīvu avotiem un apsver tiesiskās un normatīvās prasības. Piemēram, ja aktīvi ir iegūti nelikumīgu darbību, piemēram, naudas atmazgāšanas, rezultātā, rodas apdraudējums pamatprincipu ievērošanai. Šādās situācijās profesionāls grāmatvedis var konsultēties ar juristu.

280. SADAĻA

Objektivitāte — visi pakalpojumi

- 280.1 Profesionālo pakalpojumu sniegšanas laikā profesionāls grāmatvedis publiskā praksē izvērtē, vai pastāv apdraudējums objektivitātes pamatprincipa ievērošanai, ko izraisa dalība vai attiecības ar klienta uzņēmumu vai tā direktoriem, amatpersonām vai darbiniekiem. Piemēram, ja pastāv ģimeniskas vai ciešas personiskās vai uzņēmējdarbības attiecības, var rasties ar familiaritāti saistīts apdraudējums objektivitātes principa ievērošanai.
- 280.2 Profesionāls grāmatvedis publiskā praksē, kas sniedz apliecinājuma pakalpojumus, nodrošina neatkarību no apliecinājuma klienta. Neatkarība uzskatos un rīcībā ir nepieciešama, lai profesionāls grāmatvedis publiskā praksē varētu sniegt atzinumu bez aizspriedumiem, interešu konfliktiem vai citu personu pārmērīgas ietekmes. Norādes attiecībā uz neatkarības prasībām, kas jānodrošina profesionālam grāmatvedim publiskā praksē apliecinājuma uzdevumos, sniegtas 290. un 291. sadaļā.
- 280.3 Tas, vai profesionālo pakalpojumu sniegšanas laikā radīsies apdraudējums objektivitātes principa ievērošanai, ir atkarīgs no konkrētajiem darba uzdevuma apstākļiem un darba rakstura, ko veic profesionāls grāmatvedis publiskā praksē.
- 280.4 Profesionāls grāmatvedis publiskā praksē novērtē jebkāda apdraudējuma nozīmīgumu un, ja nepieciešams, veic drošības pasākumus, lai to novērstu vai samazinātu līdz pieņemamam līmenim. Šādi drošības pasākumi var būt:
- izstāšanās no darba grupas;
 - pārraudzības procedūras;
 - apdraudējumu izraisošo finansiālo vai uzņēmējdarbības attiecību izbeigšana;
 - jautājuma apspriešana ar firmas augstāko vadību;
 - jautājumu apspriešana ar personām, kam ir uzticēta klienta uzņēmuma pārvalde.

Ja, veicot drošības pasākumus, apdraudējumu nevar novērst vai samazināt līdz pieņemamam līmenim, profesionāls grāmatvedis publiskā praksē neakceptē attiecīgo darba uzdevumu vai pārtrauc to.

290. SADAĻA

NEATKARĪBA — REVĪZIJA UN PĀRBAUDES UZDEVUMI

SATURS

	Punkts
Sadaļas struktūra	290.1
Konceptuālo pamatnostādņu princips attiecībā uz neatkarību	290.4
Firmu apvienības un radniecīgās firmas	290.13
Publisko interešu uzņēmumi	290.25
Saistītie uzņēmumi	290.27
Personas, kam uzticēta uzņēmuma pārvalde	290.28
Dokumentēšana	290.29
Darba uzdevuma periods	290.30
Uzņēmumu iegāde un saplūšana	290.33
Citi apsvērumi	290.39
Konceptuālo pamatnostādņu piemērošana attiecībā uz neatkarības principu	290.100
Finansiāla līdzdalība	290.102
Kredīti un garantijas	290.118
Uzņēmējdarbības attiecības	290.124
Ģimeniskas un personiskas attiecības	290.127
Darba attiecības ar revīzijas klientu	290.134
Pagaidu personāla norīkošana	290.142
Revīzijas klientam nesent sniegti pakalpojumi	290.143
Darbs revīzijas klienta uzņēmumā direktora vai amatpersonas amatā	290.146
Vadošo darbinieku ilglaicīga saistība ar revīzijas klientu (ieskaitot partneru periodisku nomaiņu)	290.150
Ar apliecinājuma pakalpojumiem nesaistītu pakalpojumu sniegšana revīzijas klientiem	290.156
Vadības pienākumi	209.162
Grāmatvedības datu un finanšu pārskatu sagatavošana	290.167
Vērtēšanas pakalpojumi	290.175
Nodokļu pakalpojumi	290.181
Iekšējie revīzijas pakalpojumi	290.195
IT sistēmu pakalpojumi	290.201
Tiesvedības atbalsta pakalpojumi	290.207
Juridiskie pakalpojumi	290.209
Personāla atlases pakalpojumi	290.214
Korporatīvie finanšu pakalpojumi	290.216
Samaksa	290.220
Samaksa — relatīvais lielums	290.220
Samaksa — nokavēta samaksa	290.223
Nosacījuma maksājumi	290.224

Kompensācijas un novērtēšanas pamatprincipi	290.228
Dāvanas un īpaša labvēlība	290.230
Faktiski vai iespējami tiesas darbi	290.231
Pārskati, kuros noteikts lietojuma un izplatīšanas ierobežojums	290.500

Sadaļas struktūra

290.1 Šajā sadaļā skaidrota prasība nodrošināt neatkarību revīzijas uzdevumos un pārbaudes uzdevumos, kas ir apliecinājuma uzdevumi, kuros profesionāls grāmatvedis publiskā praksē sniedz atzinumu par finanšu pārskatiem. Šādi darba uzdevumi ir revīzijas un pārbaudes uzdevumi, kuros profesionāla grāmatveža uzdevums ir ziņot par finanšu pārskatu pilnu kopumu un par atsevišķu finanšu pārskatu. Neatkarības prasības apliecinājuma uzdevumos, kas nav revīzijas vai pārbaudes uzdevumi, ir skaidrotas 291. sadaļā.

290.2 Konkrētos apstākļos, tostarp revīzijas uzdevumos, kad revīzijas ziņojumā noteikts lietojuma un izplatīšanas ierobežojums un ir nodrošināti konkrēti nosacījumi, šajā sadaļā noteiktās neatkarības prasības var modificēt, kā norādīts apakšpunktā 290.500 līdz 290.514. Modificēšana nav atļauta, ja tiek veikta likumā vai normatīvajos aktos noteikta finanšu pārskatu revīzija.

290.3 Šajā sadaļā jēdzieni:

(a) *revīzija, revīzijas darba grupa, revīzijas darba uzdevums, revīzijas klients un revīzijas ziņojums* attiecināmi uz pārbaudi, pārbaudes darba grupu, pārbaudes darba uzdevumu, pārbaudes klientu un pārbaudes ziņojumu un

(b) *firma* attiecināms uz radniecīgo firmu, izņemot, ja noteikts savādāk.

Konceptuālo pamatnostādņu princips attiecībā uz neatkarību

290.4 Revīzijas uzdevumu veikšana ir sabiedrības interesēs un tāpēc kodeksā ir noteikts revīzijas darba grupas dalībnieku, firmu un radniecīgo firmu pienākumu nodrošināt neatkarību no revīzijas klientiem.

290.5 Šīs sadaļas mērķis ir palīdzēt firmām un revīzijas darba grupu dalībniekiem piemērot turpmāk raksturoto konceptuālo pamatnostādņu principu ar mērķi nodrošināt un saglabāt neatkarību.

290.6 Neatkarība ir:

(a) *Neatkarība uzskatos*

Apziņas stāvoklis, kas ļauj sniegt atzinumu, neietekmējoties no faktoriem, kuri varētu kompromitēt profesionālo vērtējumu, tādējādi ļaujot personai rīkoties godprātīgi, ievērojot objektivitāti un profesionālo skepsi.

(b) *Neatkarība rīcībā*

Izvairīšanās no tādiem faktiem un apstākļiem, kas ir tik nozīmīgi, ka atbilstīgai trešajai personai, kuras rīcībā ir visa attiecīgā informācija, apsverot

visus konkrētos faktus un apstākļus, varētu rasties šaubas par firmas vai revīzijas darba grupas dalībnieka godprātību, objektivitāti vai profesionālo skepsi.

290.7 Profesionāli grāmatveži piemēro konceptuālo pamatnostādņu principu, lai:

- (a) identificētu apdraudējumu neatkarības principa ievērošanai;
- (b) novērtētu identificētā apdraudējuma nozīmīgumu; un
- (c) ja nepieciešams, veiktu drošības pasākumus, lai apdraudējumu novērstu vai samazinātu līdz pieņemamam līmenim.

Ja profesionāls grāmatvedis konstatē, ka nav pieejami vai nevar veikt atbilstīgus drošības pasākumus, lai novērstu vai līdz pieņemamam līmenim samazinātu apdraudējumu, viņš novērš apstākļus vai attiecības, kas rada apdraudējumu, vai arī neakceptē revīzijas uzdevumu vai pārtrauc to.

Profesionāls grāmatvedis profesionāli piemēro šīs konceptuālās pamatnostādnes.

290.8 Izvērtējot, vai ir apdraudēta neatkarība, būtiska loma var būt dažādiem apstākļiem un to apvienojumiem. Nav iespējams definēt katru situāciju, kas rada apdraudējumu neatkarības principa ievērošanai, un norādīt atbilstošo rīcību. Tāpēc šajā kodeksā ir noteiktas konceptuālās pamatnostādnes, kas nosaka firmu un revīzijas grupu dalībnieku pienākumu identificēt un novērtēt apdraudējumu neatkarības principa ievērošanai un veikt atbilstošus pasākumus. Konceptuālo pamatnostādņu princips palīdz profesionāliem grāmatvežiem praksē ievērot šajā kodeksā noteiktās ētikas prasības. Šāds princips attiecas uz daudziem un dažādiem apstākļiem, kuros tiks apdraudēta neatkarība, un novērš situāciju, kad profesionāls grāmatvedis secina, ka situācija ir pieļaujama, jo tā nav konkrēti norādīta kā aizliegta.

290.9 Apakšpunktā 290.100 un turpmākajos apakšpunktos ir raksturots, kā piemērojams konceptuālo pamatnostādņu princips attiecībā uz neatkarību. Šajos apakšpunktos nav aplūkoti visi apstākļi un attiecības, kas apdraud vai varētu apdraudēt neatkarību.

290.10 Pieņemot lēmumu saistībā ar darba uzdevuma akceptēšanu vai turpināšanu vai arī par konkrētas personas iekļaušanu revīzijas darba grupā, firma identificē un novērtē apdraudējumu neatkarības principa ievērošanai. Ja apdraudējums neatbilst pieņemamam līmenim un ir jāpieņem lēmums saistībā ar darba uzdevuma akceptēšanu vai konkrētas personas iesaistīšanu revīzijas grupā, firma nosaka, vai ir pieejami drošības pasākumi, lai apdraudējumu novērstu vai samazinātu līdz pieņemamam līmenim. Ja lēmums ir jāpieņem saistībā ar to, vai turpināt darba uzdevumu, firma nosaka, vai esošie drošības pasākumi joprojām efektīvi novērš apdraudējumu vai samazina to līdz pieņemamam līmenim, vai arī, iespējams,

- jāveic citi drošības pasākumi vai jāpārtrauc darba uzdevums. Ja darba uzdevuma laikā firma iegūst jaunu informāciju par apdraudējumu, firma novērtē šāda apdraudējuma nozīmīgumu atbilstoši konceptuālo pamatnostādņu principam.
- 290.11 Šajā sadaļā ir sniegtas atsauces uz to, cik nozīmīgs ir apdraudējums neatkarības principa nodrošināšanai. Novērtējot apdraudējuma nozīmīgumu, tiek ņemti vērā gan kvalitatīvie, gan kvantitatīvie faktori.
- 290.12 Šajā sadaļā pārsvarā gadījumu nav noteikts konkrētu firmas darbinieku pienākums rīkoties saistībā ar neatkarību, jo šādi pienākumi var būt dažādi atkarībā no firmas lieluma, struktūras un organizācijas. Atbilstoši starptautisko kvalitātes kontroles standartu prasībām firmai ir pienākums iedibināt pamatprincipus un procedūras, kuru uzdevums ir nodrošināt pietiekamu pārlicību par to, ka atbilstoši konkrētām ētikas prasībām tiek saglabāta neatkarība. Turklāt starptautiskajos revīzijas standartos ir noteikts atbildīgā partnera pienākums izstrādāt atzinumu par to, vai darba uzdevumā ir nodrošināta neatkarība.

Firmu apvienības un radniecīgās firmas

- 290.13 Ja firma tiek uzskatīta par radniecīgo firmu, šāda firma nodrošina neatkarību no citu firmu radniecīgo revīzijas klientiem (izņemot gadījumus, kad šajā kodeksā noteikts citādi). Šajā sadaļā raksturotā prasība nodrošināt neatkarību radniecīgajām firmām, attiecas uz jebkuru uzņēmumu, piemēram, konsultāciju firmu vai profesionālu juridisko pakalpojumu firmu, kas atbilst radniecīgās firmas definīcijai, neatkarīgi no tā, vai pats uzņēmums atbilst vai neatbilst firmas definīcijai.
- 290.14 Lai uzlabotu savu spēju sniegt profesionālus pakalpojumus, firmas bieži vien apvienojas lielākās struktūrās ar citām firmām un uzņēmumiem. Tas, vai šīs lielākās struktūras ir uzskatāmas par firmu apvienību, ir atkarīgs no konkrētajiem faktiem un apstākļiem un nav atkarīgs no tā, vai firmas un uzņēmumi ir juridiski atsevišķi un nodalīti. Piemēram, lielākas struktūras vienīgais mērķis var būt veicināt atsauces uz paveikto darbu, kas pats ar sevi neatbilst firmu apvienības kritērijiem. Vai arī lielākas struktūras mērķis var būt sadarbība, un firmas var lietot vienādu zīmola nosaukumu, vienotu kvalitātes kontroles sistēmu vai nozīmīgus profesionālos resursus, un tāpēc firmas uzskatāmas par firmu apvienību.
- 290.15 To, vai lielāka struktūra uzskatāma par firmu apvienību, nosaka, izvērtējot, vai atbilstīga un informēta trešā persona, apsverot visus konkrētos faktus un apstākļus, uzskatītu, ka uzņēmumi ir saistīti tādā veidā, ka tos var uzskatīt par apvienību. Šāds vērtējums veicams attiecībā uz visu firmu apvienību.
- 290.16 Ja lielākas struktūras mērķis ir sadarbība un tā ir skaidri vērsta uz peļņas gūšanu vai izmaksu dalīšanu starp struktūrā iekļautajiem uzņēmumiem, šāda struktūra uzskatāma par firmu apvienību. Tomēr nemateriālo izmaksu dalīšana pati par sevi

- neliecina, ka struktūra uzskatāma par apvienību. Turklāt, ja izmaksu dalīšana attiecas tikai uz izmaksām, kas ir saistītas ar revīzijas metožu, rokasgrāmatu vai apmācību kursu izstrādi, šis apstāklis pats par sevi neliecina, ka struktūra uzskatāma par apvienību. Turklāt asociācija, kurā ietilpst firma un citādā veidā nesaistīts uzņēmums un kuras mērķis ir kopīgi sniegt pakalpojumu vai izstrādāt produktus, pati par sevi nav uzskatāma par apvienību.
- 290.17 Ja lielākas struktūras mērķis ir sadarbība un šajā struktūrā iekļautajiem uzņēmumiem ir kopēji īpašnieki, kontrole vai vadība, šāda struktūra uzskatāma par apvienību. Tā var būt noteikta līgumā vai citādi.
- 290.18 Ja lielākas struktūras mērķis ir sadarbība un šajā struktūrā iekļautajiem uzņēmumiem ir kopēji kvalitātes kontroles pamatprincipi un procedūras, šāda struktūra uzskatāma par apvienību. Šajā kontekstā kopēji kvalitātes kontroles pamatprincipi un procedūras ir tādi pamatprincipi un procedūras, kas ir izstrādātas, ieviestas un tiek pārraudzītas visā struktūrā.
- 290.19 Ja lielākas struktūras mērķis ir sadarbība un šajā struktūrā iekļautajiem uzņēmumiem ir kopēja uzņēmumu darbības stratēģija, šāda struktūra uzskatāma par apvienību. Kopēja uzņēmumu darbības stratēģija ir uzņēmumu vienošanās par kopēju stratēģisko mērķu sasniegšanu. Apstāklis, ka kāds uzņēmums sadarbojas ar citu uzņēmumu, lai kopīgi iesniegtu profesionālo pakalpojumu piedāvājumu, pats par sevi nav pietiekams, lai attiecīgo uzņēmumu uzskatītu par radniecīgu uzņēmumu.
- 290.20 Ja lielākas struktūras mērķis ir sadarbība un šajā struktūrā iekļautie uzņēmumi izmanto kopēju zīmolu, šāda struktūra uzskatāma par apvienību. Kopējs zīmols ir kopēji sākuma burti vai kopējs nosaukums. Firma uzskatāma par firmu, kas izmanto kopēju zīmolu, ja tā norāda kopējo zīmolu vai iekļauj to blakus savam nosaukumam, piemēram, attiecīgās firmas partnera parakstītajā revīzijas ziņojumā.
- 290.21 Arī firma, kas neietilpst firmu apvienībā un kā firmas nosaukuma daļu neizmanto kopējo zīmolu, var radīt iespaidu, ka darbojas firmu apvienībā, ja savos drukātajos materiālos vai reklāmās attiecīgā firma sniedz atsauci uz dalību firmu asociācijā. Tāpēc, ja netiek pievērsta vērība tam, kā firma raksturo šādu dalību, var rasties priekšstats, ka attiecīgā firma piedalās firmu apvienībā.
- 290.22 Ja firma pārdod savas prakses komponentu, dažkārt pārdošanas līgumā ir noteikts ierobežots laika posms, kurā komponents drīkst turpināt izmantot firmas nosaukumu vai nosaukuma elementu arī tad, ja vairs nav saistīts ar attiecīgo firmu. Šādos apstākļos, lai gan abi uzņēmumi darbojas ar vienādu nosaukumu, faktiski tie nav iekļauti lielākā struktūrā, kuras mērķis ir sadarbība, un tāpēc nav uzskatāmi par radniecīgām firmām. Šādi uzņēmumi nosaka, kā, sniedzot informāciju trešajām personām, skaidrot to, ka tie nav radniecīgās firmas.

290.23 Ja lielākas struktūras mērķis ir sadarbība un tā struktūrā iekļautajiem uzņēmumiem ir kopēja profesionālo resursu nozīmīga daļa, šāda struktūra uzskatāma par apvienību. Profesionālie resursi var būt šādi:

- kopējas sistēmas, kas nodrošina informācijas apmaiņu starp firmām, piemēram, apmaiņu ar klientu datiem, rēķinu informāciju un laika reģistriem;
- partneri un personāls;
- tehniskā atbalsta nodaļas, kas nodarbojas ar tehniska rakstura vai nozarei raksturīgiem jautājumiem, transakcijām vai notikumiem saistībā ar apliecinājuma uzdevumiem;
- revīzijas metodoloģija vai revīzijas rokasgrāmatas; un
- apmācību kursi un telpas.

290.24 To, vai kopējo profesionālo resursu daļa ir nozīmīga un vai firmas attiecīgi uzskatāmas par radniecīgām, nosaka, pamatojoties uz būtiskajiem faktiem un apstākļiem. Ja kopējie resursi ir ierobežoti līdz kopējām revīzijas metodēm vai revīzijas rokasgrāmatām, un netiek veikta apmaiņa ar personāliem vai tirgus informāciju, kopējie resursi visdrīzāk nav uzskatāmi par nozīmīgiem. Tas pats attiecas uz kopēju apmācību. Tomēr, ja kopēja resursu lietošana ietver apmaiņu ar darbiniekiem vai informāciju, piemēram, ja darbinieki tiek norīkoti no kopējas datu bāzes vai arī lielākas struktūras ietvaros tiek izveidota kopēja tehniskā atbalsta nodaļa, kuras mērķis ir sniegt firmām tehniska rakstura norādes, kas attiecīgajām firmām ir jāievēro, atbilstīga un informēta trešā persona visdrīzāk secinātu, ka kopējie resursi uzskatāmi par nozīmīgiem.

Publisko interešu uzņēmumi

290.25 Papildu norādes attiecībā uz publisko interešu apmēru atsevišķos uzņēmumos sniegtas 290. sadaļā. Šīs sadaļas kontekstā publisko interešu uzņēmumi ir:

- (a) visi biržā reģistrētie uzņēmumi; un
- (b) jebkurš uzņēmums, kas
 - (i) normatīvajos aktos vai likumos ir definēts kā publisko interešu uzņēmums vai
 - (ii) kurā ir veicama normatīvajos aktos vai likumā noteikta revīzija atbilstoši tādām pašām neatkarības prasībām, kādas ir spēkā biržā reģistrētu uzņēmumu gadījumā. Šādus normatīvos aktus var izdot jebkurš attiecīgais regulators, tostarp, revīzijas regulators.

290.26 Firmas un dalīborganizācijas tiek mudinātas noteikt, vai atsevišķi uzņēmumi vai uzņēmumu kategorijas uzskatāmi par publisko interešu uzņēmumiem gadījumā, ja tiem ir daudz un dažādi akcionāri. Izvērtējamie faktori var būt šādi:

- uzņēmuma raksturs, piemēram, daudzu akcionāru aktīvu turēšana kā uzticības personai. Piemēri ir finanšu institūcijas, piemēram, bankas un apdrošināšanas kompānijas, kā arī pensiju fondi;
- lielums; un
- darbinieku skaits.

Saistītie uzņēmumi

290.27 Ja revīzijas klients ir biržā reģistrēts uzņēmums, šajā sadaļā sniegtās atsauces uz revīzijas klientu attiecas arī uz klienta saistītajiem uzņēmumiem (izņemot, ja ir noteikts savādāk). Visu pārējo revīzijas klientu gadījumā šajā sadaļā sniegtās atsauces uz revīzijas klientu attiecas uz saistītajiem uzņēmumiem, kuros klientam ir tieša vai netieša kontrole. Ja revīzijas grupai ir zināms vai ir iemesls uzskatīt, ka, lai novērtētu firmas neatkarību no klienta, būtiska loma ir attiecībām vai apstākļiem, kas saistīti ar citu saistīto uzņēmumu, revīzijas grupa izvērtē ņem šīs attiecības un apstākļus vērā, identificējot un novērtējot apdraudējumu neatkarības principa ievērošanai un nosakot attiecīgos drošības pasākumus.

Personas, kam uzticēta uzņēmuma pārvalde

290.28 Arī tad, ja šajā kodeksā, spēkā esošajos revīzijas standartos, likumos un normatīvajos aktos nav noteiktas īpašas prasības, firmai ieteicams regulāri sazināties ar revidējamā uzņēmuma personām, kam uzticēta uzņēmuma pārvalde, par attiecībām un citiem jautājumiem, kurus firma uzskata par būtiskiem neatkarības nodrošināšanai. Šāda sazināšanās nodrošina personām, kam uzticēta uzņēmuma pārvalde, iespēju

- (a) izvērtēt firmas spriedumus, kas izdarīti, identificējot un novērtējot apdraudējumu neatkarības nodrošināšanai,
- (b) izvērtēt drošības pasākumu atbilstību, kas veikti, lai apdraudējumu novērstu vai samazinātu līdz pieņemamam līmenim, un
- (c) attiecīgi rīkoties. Šāds princips ir īpaši noderīgs attiecībā uz apdraudējumu, kas saistīts ar ietekmi un familiaritāti.

Dokumentēšana

290.29 Dokumentējot tiek nodrošināti pierādījumi attiecībā uz profesionālā grāmatveža spriedumiem, kas izdarīti, izstrādājot secinājumus par to, vai ir nodrošināta

neatkarība. Tas, ka dokumentēšana nav veikta, neliecina par to, ka firma nav apsvērusi konkrētu jautājumu vai nav nodrošinājusi neatkarību.

Profesionāls grāmatvedis dokumentē secinājumus attiecībā uz to, vai ir nodrošināta neatkarība, kā arī visu būtisko pārrunu saturu, kas notikušas šajā kontekstā. Tāpēc:

- (a) ja nepieciešams veikt drošības pasākumus, lai līdz pieņemamam līmenim samazinātu apdraudējumu, profesionāls grāmatvedis dokumentē apdraudējuma raksturu un esošos vai veiktos drošības pasākumus, kas apdraudējumu samazina līdz pieņemamam līmenim; un
- (b) ja attiecībā uz apdraudējumu jāveic nozīmīga apdraudējuma analīze, lai noteiktu, vai jāveic drošības pasākumi, un profesionāls grāmatvedis secina, ka tie nav nepieciešami, jo apdraudējums jau atbilst pieņemamam līmenim, profesionāls grāmatvedis dokumentē apdraudējuma raksturu un attiecīgo secinājumu pamatojumu.

Darba uzdevuma periods

290.30 Neatkarība no revīzijas klienta jānodrošina gan darba uzdevuma periodā, gan periodā, uz kuru attiecas finanšu pārskati. Darba uzdevuma periods sākas, kad revīzijas darba grupa sāk veikt revīzijas procedūras. Darba uzdevuma periods beidzas, kad ir sagatavots revīzijas ziņojums. Periodiska darba uzdevuma gadījumā par tā beigām uzskatāms brīdis, kad jebkura no pusēm paziņo par profesionālo attiecību pārtraukšanu vai ir sagatavots revīzijas ziņojums.

290.31 Ja uzņēmums kļūst par revīzijas klientu tāda perioda laikā, uz kuru attiecas finanšu pārskati, par kuriem firma sniegs atzinumu, vai pēc šāda perioda, firma nosaka, vai apdraudējumu neatkarības nodrošināšanai nerada šādi apstākļi:

- finanšu vai uzņēmējdarbības attiecības ar revīzijas klientu pirms vai pēc finanšu pārskatu pārskata perioda, bet pirms revīzijas uzdevuma akceptēšanas; vai
- revīzijas klientam iepriekš sniegtie pakalpojumi.

290.32 Ja pirms finanšu pārskatu pārskata perioda vai pēc tā, bet pirms revīzijas grupa sniegt revīzijas pakalpojumus firma revīzijas klientam sniedz ar apliecinājuma pakalpojumiem nesaisītus pakalpojumus, un šie pakalpojumi revīzijas uzdevuma periodā ir aizliegti, firma novērtē, var šādu pakalpojumu sniegšana rada apdraudējumu neatkarības principa ievērošanai. Ja apdraudējums neatbilst pieņemamam līmenim, revīzijas uzdevumu drīkst akceptēt tikai tad, ja ir veikti drošības pasākumi, kuru mērķis ir apdraudējumu novērst vai samazināt līdz pieņemamam līmenim. Šādi drošības pasākumi var būt:

- neiekļaut revīzijas grupā darbiniekus, kas snieguši ar apliecinājuma pakalpojumiem nesaistītos pakalpojumus;
- pieaicināt profesionālu grāmatvedi, kurš pārbaudītu revīzijas darbu un ar apliecinājuma pakalpojumiem nesaistītās darbības; vai
- pieaicināt citu firmu, kas pārbaudītu ar apliecinājuma pakalpojumiem nesaistīto pakalpojumu rezultātus vai atkārtoti sniegtu ar apliecinājuma pakalpojumiem nesaistītos pakalpojumus tādā apjomā, lai attiecīgā firma varētu uzņemties atbildību par pakalpojumu.

Uzņēmumu iegāde un saplūšana

290.33 Ja uzņēmumu iegādes vai saplūšanas rezultātā kāds uzņēmums kļūst par revīzijas klienta saistīto uzņēmumu, firma identificē un novērtē tādas bijušās un esošās intereses un attiecības ar saistīto uzņēmumu, kuras, ņemot vērā pieejamos drošības pasākumus, varētu ietekmēt firmas neatkarību un tādējādi arī tās spēju turpināt revīzijas uzdevumu pēc uzņēmumu iegādes vai saplūšanas darījuma spēkā stāšanās datuma.

290.34 Firma veic nepieciešamos pasākumus, lai līdz uzņēmumu iegādes vai saplūšanas darījuma spēkā stāšanās datumam pārtrauktu visas esošās intereses vai attiecības, kas ir pretrunā ar šī kodeksa nosacījumiem. Tomēr, ja firma nevar līdz uzņēmumu iegādes vai saplūšanas darījuma spēkā stāšanās datumam pārtraukt šādas pašreizējās intereses vai attiecības, piemēram, jo saistītais uzņēmums līdz spēkā stāšanās datumam nevar ietekmēt atbilstīgu pāreju uz citu ar tādiem apliecinājuma pakalpojumiem nesaistītu pakalpojumu sniedzēju, kurus pašlaik sniedz firma, firma novērtē apdraudējumu, ko izraisa šādas intereses vai attiecības. Jo nozīmīgāks ir apdraudējums, jo lielāka ir iespējamība, ka tiks radīts apdraudējums firmas objektivitātei un firma nevarēs turpināt sniegt revīzijas pakalpojumus. Apdraudējuma nozīmīgums ir atkarīgs no dažādiem faktoriem, tostarp:

- interešu vai attiecību raksturs un nozīmīgums;
- attiecību ar saistīto uzņēmumu raksturs un nozīmīgums (piemēram, tas, vai saistītais uzņēmums ir filiāle vai aģents); un
- laika posms, kādā intereses vai attiecības iespējams pārtraukt.

Firma pārrunā ar personām, kam uzticēta uzņēmuma pārvalde, iemeslus, kāpēc attiecīgās intereses vai attiecības nevar izbeigt līdz uzņēmumu saplūšanas vai iegādes darījuma spēkā stāšanās datumam, un apdraudējuma nozīmību.

290.35 Ja personas, kam uzticēta uzņēmuma pārvalde, pieprasa, lai firma turpinātu sniegt revīzijas pakalpojumus, firma to dara tikai ar šādiem nosacījumiem:

- (a) attiecīgās intereses vai attiecības tiek pārtrauktas pēc iespējas ātrāk; jebkurā gadījumā tam jānotiek sešu mēnešu laikā kopš uzņēmumu saplūšanas vai iegādes darījuma spēkā stāšanās datuma;
- (b) neviena persona, kurai ir attiecīgas intereses vai attiecības, tostarp tās, kas radušās laikā, kad šī persona sniegusi ar šīs sadaļas nosacījumiem aizliegtos ar apliecinājuma pakalpojumiem nesaistītus pakalpojumus, nepiedalās revīzijas darba grupā un nedarbojas kā par darba uzdevuma kvalitātes kontroles pārbaudi atbildīgā persona; un
- (c) ja nepieciešams, tiek veikti atbilstīgi pārejas pasākumi, un tie tiek pārrunāti ar personām, kam uzticēta uzņēmuma pārvalde. Pārejas pasākumi var būt šādi:
- pieaicināt profesionālu grāmatvedi, kurš pārbaudītu revīziju vai ar apliecinājuma pakalpojumiem nesaistītās darbības;
 - pieaicināt profesionālu grāmatvedi, kurš nav firmas, kas sniedz atzinumu par finanšu pārskatiem, darbinieks, lai viņš veiktu pārbaudi, kas ir līdzvērtīga darba uzdevuma kvalitātes kontroles pārbaudei; vai
 - pieaicināt citu firmu, kas pārbaudītu ar apliecinājuma pakalpojumiem nesaistīto pakalpojumu rezultātus vai atkārtoti sniegtu ar apliecinājuma pakalpojumiem nesaistītus pakalpojumus tādā apjomā, lai attiecīgā firma varētu uzņemties atbildību par pakalpojumu.

290.36 Iespējams, pirms uzņēmumu saplūšanas vai iegādes darījuma spēkā stāšanās datuma firma ir veikusi nozīmīgu revīzijas darba apjomu un var pabeigt pārējās revīzijas procedūras īsā laika posmā. Šādos apstākļos, ja personas, kam uzticēta uzņēmuma pārvalde, pieprasa firmai pabeigt revīziju, turpinot 290.33 apakšpunktā raksturotās intereses vai attiecības, firma to dara tikai tad, ja firma:

- (a) ir novērtējusi šādu interešu vai attiecību radītā apdraudējuma nozīmīgumu un pārrunājusi šī novērtējuma rezultātus ar personām, kam uzticēta uzņēmuma pārvalde;
- (b) ir nodrošinājusi atbilstību 290.35 (b)-(c) apakšpunkta prasībām; un
- (c) pārtrauc revīzijas pakalpojumu sniegšanu pirms revīzijas ziņojuma izsniegšanas.

290.37 Izvērtējot bijušās un pašreizējās intereses un attiecības, kas raksturotas 290.33- līdz 290.36 apakšpunktos, firma izvērtē, vai arī tad, ja firma varētu izpildīt visas prasības, šādas intereses un attiecības izraisītu apdraudējumu, kas joprojām būtu tik nozīmīgs, ka tiktu apšaubīta objektivitāte, un, ja tas tā ir, firma pārtrauc sniegt revīzijas pakalpojumus.

290.38 Profesionāls grāmatvedis dokumentē jebkādas 290.34 un 290.36 apakšpunktā raksturotās intereses vai attiecības, kas netiek pārtrauktas līdz uzņēmumu saplūšanas vai iegādes darījuma spēkā stāšanās datumam, kā arī iemeslus, kāpēc tās nevar pārtraukt, veiktos pārejas pasākumus, pārrunu rezultātus, kas veiktas ar personām, kam uzticēta uzņēmuma pārvalde, un sniedz pamatojumu tam, kāpēc bijušās un pašreizējās intereses un attiecības nerada apdraudējumu, kas būtu tik nozīmīgs, lai radītu šaubas par objektivitāti.

Citi apsvērumi

290.39 Dažkārt šajā sadaļā raksturotie nosacījumi tiek pārkāpti neapzināti. Ja noticis šāds netīšs pārkāpums, parasti tiek uzskatīts, ka nav apdraudēta neatkarība ar nosacījumu, ka firmā ir iedibināti starptautisko kvalitātes kontroles standartu prasībām atbilstoši kvalitātes kontroles pamatprincipi un procedūras, kuru uzdevums ir nodrošināt neatkarību, un pēc pārkāpuma konstatēšanas tas tiek pienācīgi novērsts un tiek veikti nepieciešamie drošības pasākumi, kuru mērķis ir novērst apdraudējumu vai samazināt to līdz pieņemamam līmenim. Firma nosaka, vai šis jautājums jāpārrunā ar personām, kam uzticēta uzņēmuma pārvalde.

290.40-290.99 apakšpunkts ir apzināti atstāts tukšs.

Konceptuālo pamatnostādņu piemērošana attiecībā uz neatkarības principu

290.100 290.102 līdz 290.231 apakšpunktā ir raksturoti konkrēti apstākļi un attiecības, kas apdraud vai varētu apdraudēt neatkarību. Šajos apakšpunktos raksturots potenciālais apdraudējums un drošības pasākumu veidi, kādus var veikt, lai šādu apdraudējumu novērstu vai samazinātu līdz pieņemamam līmenim, kā arī ir identificētas konkrētas situācijas, kurās nav iespējams veikt drošības pasākumus, kas varētu apdraudējumu samazināt līdz pieņemamam līmenim. Šajos apakšpunktos nav raksturoti visi apstākļi un attiecības, kas apdraud vai varētu apdraudēt neatkarību. Firma un revīzijas grupas dalībnieki novērtē, kāda ir līdzīgu un tomēr atšķirīgu apstākļu un attiecību ietekme un nosaka, vai, ja nepieciešams, var veikt drošības pasākumus, tostarp 200.12 līdz 200.15 apakšpunktos raksturotos drošības pasākumus, lai novērstu vai līdz pieņemamam līmenim samazinātu apdraudējumu neatkarības principa nodrošināšanai.

290.101 290.102 līdz 290.126 apakšpunktā sniegtas norādes uz finansiālas līdzdalības, kredīta vai garantiju būtiskumu, kā arī uz uzņēmējdarbības attiecību nozīmīgumu. Lai noteiktu, vai šādas intereses ir būtiskas atsevišķai personai, var ņemt vērā attiecīgās personas un šīs personas tiešo radnieku līdzdalības kopējo neto vērtību.

Finansiāla līdzdalība

290.102 Finansiāla līdzdalība revīzijas klienta uzņēmumā var radīt ar personiskām interesēm saistītu apdraudējumu. Apdraudējuma esamība un nozīmīgums ir atkarīgs no šādiem apstākļiem:

- (a) personas, kurai ir finansiāla līdzdalība, loma;
- (b) tas, vai finansiālā līdzdalība ir tieša vai netieša; un
- (c) finansiālās līdzdalības būtiskums.

290.103 Finansiālu līdzdalību var īstenot, izmantojot starpnieku (piemēram, kolektīvo ieguldījumu mehānismu, nekustamo īpašumu vai trastu). Nosakot, vai finansiāla līdzdalība ir tieša vai netieša, jāņem vērā tas, vai saņēmējs īpašnieks kontrolē ieguldījumu mehānismu vai ietekmē ar ieguldījumiem saistītos lēmumus. Ja pastāv kontrole pār ieguldījumu mehānismu vai iespēja ietekmēt ar ieguldījumiem saistītos lēmumus, atbilstoši šī kodeksa nosacījumiem šāda finansiāla līdzdalība uzskatāma par tiešu finansiālu līdzdalību. Un pretēji, ja kontrole pār ieguldījumu mehānismu nepastāv vai nav iespējas ietekmēt ar ieguldījumiem saistītos lēmumus, atbilstoši šī kodeksa nosacījumiem šāda finansiāla līdzdalība uzskatāma par netiešu finansiālu līdzdalību.

290.104 Ja revīzijas darba grupas dalībniekam, revīzijas grupas dalībnieka tiešam radniekam vai firmai ir tieša finansiāla līdzdalība vai būtiska netieša finansiāla līdzdalība revīzijas klienta uzņēmumā, ar personiskajām interesēm saistītais apdraudējums ir tik nozīmīgs, ka nav pieejami nekādi drošības pasākumi, kas to varētu samazināt līdz pieņemamam līmenim. Tāpēc nevienam no šīm personām nedrīkst būt tiešas finansiālas līdzdalības vai būtiskas netiešas finansiālas līdzdalības revīzijas klienta uzņēmumā: revīzijas darba grupas dalībnieks, revīzijas darba grupas dalībnieka tiešie radnieki; firma.

290.105 Ja revīzijas darba grupas dalībnieks zina, ka viņa tuvam radniekam ir tieša finansiālā līdzdalība vai būtiska netieša finansiālā līdzdalība revīzijas klienta uzņēmumā, rodas ar personiskām interesēm saistīts apdraudējums. Šāda apdraudējuma būtiskums ir atkarīgs no dažādiem faktoriem, tostarp:

- attiecību raksturs starp revīzijas darba grupas dalībnieku un viņa tuvo radnieku; un
- finansiālās līdzdalības būtiskums attiecīgajam radniekam.

Jāizvērtē jebkāda apdraudējuma nozīmīgums un, ja nepieciešams, jāveic drošības pasākumi, lai apdraudējumu novērstu vai samazinātu līdz pieņemamam līmenim. Šādi drošības pasākumi var būt:

- tuvais radnieks pēc iespējas drīzāk atsakās no finansiālās līdzdalības vai no pietiekamas tās daļas, lai pārējā līdzdalības daļa vairs nebūtu būtiska;
- profesionāls grāmatvedis pārbauda revīzijas darba grupas dalībnieka darbu; vai
- persona tiek izslēgta no revīzijas darba grupas.

290.106 Ja revīzijas grupas dalībniekam, revīzijas grupas dalībnieka tiešam radniekam vai firmai ir tieša vai būtiska netieša finansiāla līdzdalība uzņēmumā, kuram ir tāda līdzdalība revīzijas klienta uzņēmumā, kas nodrošina kontroles tiesības, un attiecīgais klients ir būtisks uzņēmumam, ar personiskajām interesēm saistītais apdraudējums ir tik nozīmīgs, ka nav pieejami nekādi drošības pasākumi, kas to varētu samazināt līdz pieņemamam līmenim. Tāpēc nevienai no šīm personām nedrīkst būt šāda finansiālā līdzdalība: revīzijas darba grupas dalībnieks, revīzijas darba grupas dalībnieka tieši radnieki; firma.

290.107 Firmas pensijas plāna turēšana, kas nodrošina tiešu finansiālo līdzdalību vai netiešu būtisku finansiālu līdzdalību revīzijas klienta uzņēmumā, rada ar personiskām interesēm saistītu apdraudējumu. Profesionāls grāmatvedis izvērtē apdraudējuma nozīmīgumu un, ja nepieciešams, veic drošības pasākumus, lai apdraudējumu novērstu vai samazinātu līdz pieņemamam līmenim.

- 290.108 Ja citiem partneriem birojā, kurā strādā atbildīgais partneris, kas veic finanšu pārskatu revīziju, vai viņu tiešiem radniekiem ir tieša finansiāla līdzdalība vai netieša būtiska finansiāla līdzdalība revīzijas klienta uzņēmumā, ar personiskajām interesēm saistītais apdraudējums ir tik būtisks, ka nav pieejami nekādi drošības pasākumi, kas to varētu samazināt līdz pieņemamam līmenim. Tāpēc šādiem partneriem un viņu tiešajiem radniekiem nedrīkst būt nekāda veida finansiālā līdzdalība revīzijas klienta uzņēmumā.
- 290.109 Birojam, kurā atbildīgais partneris strādā, veicot revīzijas darba uzdevumu, nav obligāti jābūt partnera atbildībā esošajam birojam. Tāpēc, ja atbildīgais partneris un pārējie revīzijas darba grupas dalībnieki neatrodas vienā un tajā pašā birojā, profesionāli jāizvērtē, kurā birojā atbildīgais partneris strādā pie konkrētā revīzijas darba uzdevuma.
- 290.110 Ja citiem partneriem vai vadošajiem darbiniekiem, kas revīzijas klientam sniedz ar revīziju nesaistītus pakalpojumus (izņemot personas, kuru iesaistīšanās ir minimāla), vai viņu tiešiem radniekiem ir tieša finansiāla līdzdalība vai būtiska netieša finansiāla līdzdalība revīzijas klienta uzņēmumā, ar personiskām interesēm saistītais apdraudējums ir tik būtisks, ka nav pieejami nekādi drošības pasākumi, kas to varētu samazināt līdz pieņemamam līmenim. Tāpēc šādiem darbiniekiem un viņu tiešajiem radniekiem nedrīkst būt nekāda veida finansiālā līdzdalība revīzijas klienta uzņēmumā.
- 290.111 Neatkarīgi no 290.108 un 290.110 apakšpunkta nosacījumiem finansiāla līdzdalība revīzijas klienta uzņēmumā, kurā piedalās:
- (a) partnera, kas strādā tajā pašā birojā, kurā strādā revīzijas darba uzdevuma atbildīgais partneris, vai
 - (b) partnera vai vadības pārstāvja, kurš revīzijas klientam sniedz ar apliecinājuma pakalpojumiem nesaistītus pakalpojumus, tiešs radnieks, netiek uzskatīta par līdzdalību, kas rada šaubas par to, vai ir nodrošināta neatkarība, ar nosacījumu, ka šāda līdzdalība notiek atbilstoši attiecīgās personas darba ņēmēja tiesībām (piemēram, tiesībām uz pensiju vai akcijām), un, ja nepieciešams, tiek veikti atbilstoši drošības pasākumi, lai šādu apdraudējumu novērstu vai samazinātu līdz pieņemamam līmenim. Tomēr, ja tiešam radniekam ir vai viņš iegūst tiesības atteikties no finansiālās līdzdalības vai viņam ir tiesības uz akcijām, viņam pēc iespējas ātrāk no finansiālās līdzdalības jāatsakās vai jāatsakās no tiesībām uz to.
- 290.112 Ja firmai vai revīzijas darba grupas dalībniekam vai arī revīzijas darba grupas dalībnieka tiešam radniekam ir finansiāla līdzdalība kādā uzņēmumā, kurā finansiāla līdzdalība ir arī revīzijas klientam, var rasties ar personiskām interesēm saistīts apdraudējums. Tomēr, ja šāda līdzdalība ir nebūtiska un revīzijas klientam attiecīgajā uzņēmumā nav nozīmīgas ietekmes, neatkarība nav apdraudēta. Ja šāda līdzdalība ir būtiska jebkurai no personām, un revīzijas

klientam attiecīgajā uzņēmumā ir nozīmīga ietekme, nav pieejami nekādi drošības pasākumi, kas apdraudējumu varētu samazināt līdz pieņemamam līmenim. Tāpēc firmai nedrīkst būt šāda līdzdalība, un jebkura persona, kurai ir šāda līdzdalība, pirms kļūt par revīzijas grupas dalībnieku, rīkojas šādi:

(a) pārtrauc līdzdalību; vai

(b) pārtrauc līdzdalību tādā mērā, lai atlikusī līdzdalība vairs nebūtu būtiska.

290.113 Ja firmai vai revīzijas darba grupas dalībniekam vai arī revīzijas darba grupas dalībnieka tiešam radniekam ir finansiāla līdzdalība kādā uzņēmumā, kurā finansiāla līdzdalība ir arī revīzijas klienta uzņēmuma direktoram, amatpersonai vai īpašniekam ar izšķirošu ietekmi, var rasties ar personiskām interesēm, familiaritāti vai ietekmēšanu saistīts apdraudējums. Šāda apdraudējuma esamība un nozīmīgums ir atkarīgs no dažādiem faktoriem, tostarp:

- darbinieka loma revīzijas darba grupā;
- tas, vai uzņēmuma īpašumtiesības pieder ciešam vai plašam akcionāru lokam;
- tas, vai līdzdalība investoram nodrošina iespēju kontrolēt vai nozīmīgi ietekmēt uzņēmuma darbību; un
- finansiālās līdzdalības būtiskums.

Jāizvērtē jebkāda apdraudējuma nozīmīgums un, ja nepieciešams, jāveic drošības pasākumi, lai apdraudējumu novērstu vai samazinātu līdz pieņemamam līmenim. Šādi drošības pasākumi var būt:

- darbinieka, kuram ir finansiāla līdzdalība, izslēgšana no revīzijas darba grupas; vai
- profesionāla grāmatveža pieaicināšana, kurš pārbauda revīzijas darba grupas dalībnieka darbu.

290.114 Ja firmai, revīzijas darba grupas dalībniekam vai revīzijas darba grupas dalībnieka tiešam radniekam ir tieša finansiālā līdzdalība vai būtiska netieša finansiālā līdzdalība revīzijas klienta uzņēmumā kā pilnvarotajam, rodas ar personiskām interesēm saistīts apdraudējums. Līdzīgi ar personiskām interesēm saistīts apdraudējums rodas arī gadījumā, ja:

(a) partneriem, kas strādā tajā pašā birojā, kurā strādā revīzijas uzdevuma atbildīgais partneris,

- (b) citiem partneriem un vadošajiem darbiniekiem, kas sniedz ar apliecinājuma pakalpojumiem nesaistītus pakalpojumus, izņemot, ja šo personu iesaistīšanās ir minimāla, vai
- (c) šo personu tiešiem radniekiem ir tieša finansiāla līdzdalība vai būtiska netieša finansiālā līdzdalība revīzijas klienta uzņēmumā kā pilnvarotajam.

Šāda līdzdalība nav pieļaujama, izņemot, ja ir spēkā šādi nosacījumi:

- (a) ne pilnvarotais, ne viņa tiešs radnieks, ne firma nav trasta labumu guvējs;
- (b) trasta līdzdalība revīzijas klienta uzņēmumā nav būtiska trastam;
- (c) trastam nav būtiskas ietekmes attiecībā uz revīzijas darba uzdevuma klientu; un
- (d) pilnvarotajam, viņa tiešam radniekam vai firmai nav nozīmīgas ietekmes uz ar ieguldījumiem saistītiem lēmumiem, kas skar finansiālo līdzdalību revīzijas klienta uzņēmumā.

290.115 Revīzijas darba grupas dalībnieki nosaka, vai jebkāda šādu personu finansiāla līdzdalība revīzijas klienta uzņēmumā izraisa ar personiskām interesēm saistītu apdraudējumu:

- (a) partneri un firmas darbinieki, kas nav minēti iepriekš, vai šādu personu tieši radnieki; un
- (b) personas, kurām ir tuvas personiskas attiecības ar revīzijas darba grupas dalībniekiem.

Tas, vai šāda līdzdalība rada ar personiskām interesēm saistītu apdraudējumu, ir atkarīgs no šādiem faktoriem:

- firmas organizatoriskā, operatīvā un ziņošanas struktūra; un
- attiecīgās personas un revīzijas darba grupas dalībnieka attiecību raksturs.

Jāizvērtē jebkāda apdraudējuma nozīmīgums un, ja nepieciešams, jāveic drošības pasākumi, lai apdraudējumu novērstu vai samazinātu līdz pieņemamam līmenim. Šādi drošības pasākumi var būt:

- darbinieka, kuram ir atbilstošas personiskās attiecības, izslēgšana no revīzijas darba grupas;
- revīzijas darba grupas dalībnieka neiesaistīšana nozīmīgu lēmumu pieņemšanas procesā attiecībā uz konkrēto revīzijas uzdevumu; vai

- profesionāla grāmatveža pieaicināšana, kurš pārbauda revīzijas darba grupas dalībnieka darbu.

290.116 Ar personiskām interesēm saistīts apdraudējums rodas, ja revīzijas darba grupas dalībniekam vai revīzijas darba grupas dalībnieka tiešam radniekam ir tieša finansiālā līdzdalība vai būtiska netieša finansiālā līdzdalība revīzijas klienta uzņēmumā (piemēram, saņemot mantojumu, dāvinājumu vai uzņēmumu saplūšanas rezultātā).

- ja firmai ir finansiāla līdzdalība, firma nekavējoties atsakās no attiecīgās finansiālās līdzdalības vai no netiešās finansiālās līdzdalības tādā mērā, lai atlikusī līdzdalība vairs nebūtu būtiska;
- ja finansiālā līdzdalība ir revīzijas darba grupas dalībniekam vai revīzijas darba grupas dalībnieka tiešam radniekam, šī persona nekavējoties atsakās no attiecīgās finansiālās līdzdalības vai no netiešās finansiālās līdzdalības tādā mērā, lai atlikusī līdzdalība vairs nebūtu būtiska; vai
- ja finansiālā līdzdalība ir personai, kas nav revīzijas darba grupas dalībnieks, vai šādas personas tiešam radniekam, šī persona pēc iespējas drīzāk atsakās no attiecīgās finansiālās līdzdalības vai no netiešās finansiālās līdzdalības tādā mērā, lai atlikusī līdzdalība vairs nebūtu būtiska. Laika posmā, kamēr notiek atteikšanās no finansiālās līdzdalības, profesionāls grāmatvedis nosaka, vai nepieciešams veikt drošības pasākumus.

290.117 Ja šajā sadaļā norādītās prasības attiecībā uz finansiālo līdzdalību revīzijas klienta uzņēmumā tiek neapzināti pārkāptas, var uzskatīt, ka neatkarība nav apdraudēta ar nosacījumu, ka:

- firmā ir iedibināti pamatprincipi un procedūras, kas nosaka tūlītēju ziņošanu firmai par jebkādiem pārkāpumiem, kas radušies, iegādājoties, mantojot vai citā veidā iegūstot finansiālu līdzdalību revīzijas klienta uzņēmumā;
- attiecīgi tiek nodrošināta 290.116 (a)-(c) apakšpunktā norādīto prasību izpilde; un
- firma veic citus drošības pasākumus, ja tādi nepieciešami, lai līdz pieņemamam līmenim samazinātu atlikušo apdraudējumu. Šādi drošības pasākumi var būt:
 - profesionāls grāmatvedis pārbauda revīzijas grupas dalībnieka darbu; vai
 - persona netiek iesaistīta nozīmīgu lēmumu pieņemšanas procesā saistībā ar attiecīgo revīzijas darba uzdevumu. Firma nosaka, vai šis jautājums jāpārrunā ar personām, kam uzticēta uzņēmuma pārvalde.

Kredīti un garantijas

- 290.118 Kredīts vai kredīta garantija, ko revīzijas darba grupas dalībniekam vai revīzijas darba grupas dalībnieka tiešam radniekam vai firmai izsniedzis revīzijas klients, kas ir banka vai līdzīga iestāde, var radīt apdraudējumu neatkarības principa nodrošināšanai. Ja kredīts vai garantija nav izsniegta, ievērojot parastās kreditēšanas procedūras, nosacījumus un prasības, radītais ar personīgajām interesēm saistītais apdraudējums ir tik nozīmīgs, ka nav pieejami nekādi drošības pasākumi, lai to samazinātu līdz pieņemamam līmenim. Tāpēc ne revīzijas darba grupas dalībnieks, ne revīzijas darba grupas dalībnieka tiešs radnieks, ne firma šādus kredītus nepieņem.
- 290.119 Ja revīzijas klients, kas ir banka vai līdzīga iestāde, firmai izsniedzis kredītu, ievērojot parastās kreditēšanas procedūras, nosacījumus un prasības, un šāds kredīts ir būtisks revīzijas klientam vai firmai, kas saņem kredītu, ir iespējams veikt drošības pasākumus, lai apdraudējumu samazinātu līdz pieņemamam līmenim. Šādu drošības pasākumu piemērs ir tāda profesionāla grāmatveža pieaicināšana no radniecīgās firmas darba pārbaudes veikšanai, kurš nav ne saistīts ar attiecīgo revīziju, ne saņēmis kredītu.
- 290.120 Kredīts vai kredīta garantija, ko revīzijas darba grupas dalībniekam vai viņa tiešam radniekam izsniedz revīzijas klients, kas ir banka vai līdzīga iestāde, nerada apdraudējumu neatkarības principa ievērošanai, ja kredīts vai kredīta garantija ir izsniegta, ievērojot parastās kreditēšanas procedūras, nosacījumus un prasības. Šādu kredītu piemēri ir hipotekārais kredīts, bankas kredītlīnija, aizdevums automašīnas iegādei un kredītkartes atlikums.
- 290.121 Ja firma vai revīzijas darba grupas dalībnieks vai revīzijas darba grupas dalībnieka tiešs radnieks pieņem kredītu vai kredīta garantiju no revīzijas klienta, kas ir banka vai līdzīga iestāde, ar personiskajām interesēm saistītais apdraudējums ir tik nozīmīgs, ka nav pieejami nekādi drošības pasākumi, kas to varētu samazināt līdz pieņemamam līmenim, izņemot gadījumus, kad kredīts vai garantija ir nebūtisks gan (a) firmai vai revīzijas darba grupas dalībniekam un viņa tiešam radniekam, gan (b) klientam.
- 290.122 Līdzīgi arī gadījumā, ja firma vai revīzijas darba grupas dalībnieks vai revīzijas darba grupas dalībnieka tiešs radnieks izsniedz kredītu vai kredīta garantiju revīzijas klientam, ar personiskajām interesēm saistītais apdraudējums ir tik nozīmīgs, ka nav pieejami nekādi drošības pasākumi, kas to varētu samazināt līdz pieņemamam līmenim, izņemot gadījumus, kad kredīts vai garantija ir nebūtisks gan (a) firmai vai revīzijas darba grupas dalībniekam un viņa tiešam radniekam, gan (b) klientam.
- 290.123 Ja firma vai revīzijas darba grupas dalībnieks vai revīzijas darba grupas dalībnieka tiešs radnieks veicis depozītus vai viņam ir vērtspapīru konts

revīzijas klienta uzņēmumā, kas ir banka vai līdzīga iestāde, apdraudējums neatkarības principa ievērošanai netiek radīts, ja attiecīgais depozīts vai konts tiek turēts atbilstoši parastiem komercdarbības nosacījumiem.

Uzņēmējdarbības attiecības

290.124 Ciešas uzņēmējdarbības attiecības starp firmu vai revīzijas darba grupas dalībnieku vai revīzijas darba grupas dalībnieka tiešu radnieku un revīzijas klientu vai revīzijas klienta vadības pārstāvi izraisa komerciāla rakstura attiecības vai kopēja finansiālā līdzdalība, un tās var radīt ar personiskām interesēm vai ietekmēšanu saistītu apdraudējumu. Šādas attiecības var būt:

- finansiāla līdzdalība kopuzņēmumā ar klientu vai īpašnieku, kam ir izšķiroša ietekme, direktoru, amatpersonu vai citu personu, kas klienta uzņēmumā veic augstākā līmeņa vadības funkcijas;
- vienošanās par viena vai vairāku firmas piedāvāto pakalpojumu vai preču apvienošanu ar vienu vai vairākiem klienta piedāvātajiem pakalpojumiem vai precēm un šādas pakotnes tirgošanu, atsaucoties uz abām pusēm;
- izplatīšanas vai mārketinga pasākumi, atbilstoši kuriem firma izplata vai reklamē klienta produktus vai pakalpojumus, vai klients izplata vai reklamē firmas produktus vai pakalpojumus.

Izņemot gadījumus, kad finansiālā līdzdalība ir nebūtiska un uzņēmējdarbības attiecības ir nenozīmīgas firmai vai klientam vai klienta uzņēmuma vadībai, radītais apdraudējums ir tik nozīmīgs, ka nav pieejami nekādi drošības pasākumi, kurus varētu veikt, lai samazinātu apdraudējumu līdz pieņemamam līmenim.

Tāpēc, izņemot gadījumus, kad finansiālā līdzdalība ir nebūtiska un uzņēmējdarbības attiecības ir nenozīmīgas, uzņēmējdarbības attiecības nedrīkst uzsākt vai arī tās jāsamazina līdz nenozīmīgam līmenim vai arī jāpārtrauc. Revīzijas darba grupas dalībnieka gadījumā, izņemot gadījumus, kad konkrētā dalībnieka kontekstā šāda finansiālā līdzdalība ir nebūtiska un attiecības ir nenozīmīgas, attiecīgais dalībnieks jāizslēdz no revīzijas darba grupas.

Ja revīzijas darba grupas dalībnieka tiešam radniekam ir uzņēmējdarbības attiecības ar revīzijas klientu vai revīzijas klienta uzņēmuma vadību, profesionāls grāmatvedis novērtē jebkāda apdraudējuma nozīmīgumu un veiktos drošības pasākumus, lai novērstu apdraudējumu vai samazinātu to līdz pieņemamam līmenim.

290.125 Uzņēmējdarbības attiecības, kas paredz firmas, revīzijas darba grupas dalībnieka vai revīzijas darba grupas dalībnieka tieša radnieka līdzdalību uzņēmumā, kam ir cieša sadarbība ar revīzijas klientu vai revīzijas klienta

uzņēmuma direktoru vai amatpersonu, vai jebkādai līdzvērtīgai grupai arī ir līdzdalība attiecīgajā uzņēmumā, apdraudējums neatkarības principa ievērošanai netiek radīts, ja:

- (a) attiecīgās uzņēmējdarbības attiecības ir nenozīmīgas firmai, revīzijas darba grupas dalībniekam vai revīzijas darba grupas dalībnieka tiešajam radniekam, kā arī klientam;
- (b) finansiālā līdzdalība ir nebūtiska investoram vai investoru grupai; un
- (c) finansiālā līdzdalība investoram vai investoru grupai nenodrošina izšķirošu ietekmi ciešas sadarbības uzņēmumā.

290.126 Ja firma vai revīzijas darba grupas dalībnieks vai revīzijas darba grupas dalībnieka tiešs radnieks iegādājas preces vai pakalpojumus no revīzijas klienta, parasti apdraudējums neatkarības principa ievērošanai netiek radīts, ja darījumi notiek atbilstoši parastai uzņēmējdarbības praksei un ir likumīgi. Tomēr šādu darījumu raksturs vai apjoms var radīt ar personiskām interesēm saistītu apdraudējumu. Jāizvērtē jebkāda apdraudējuma nozīmīgums un, ja nepieciešams, jāveic drošības pasākumi, lai apdraudējumu novērstu vai samazinātu līdz pieņemamam līmenim. Šādi drošības pasākumi var būt:

- darījuma apjoma novēršana vai samazināšana;
- personas izslēgšana no revīzijas darba grupas.

Ģimeniskās un personiskās attiecības

290.127 Ģimeniskas un personiskas attiecības starp revīzijas darba grupas dalībniekiem un revīzijas klienta uzņēmuma direktoru, amatpersonu vai konkrētiem darbiniekiem (atkarībā no šo darbinieku lomas) var radīt ar personiskām interesēm, familiaritāti vai ietekmēšanu saistītu apdraudējumu. Apdraudējuma esamība un nozīmīgums ir atkarīgs no vairākiem faktoriem, tostarp no attiecīgās personas pienākumiem revīzijas grupā, attiecību tuvības un konkrētā tiešā radnieka vai citas revīzijas klienta uzņēmumā strādājošās personas lomas.

290.128 Ja revīzijas darba grupas dalībnieka tiešs radnieks ir:

- (a) revīzijas klienta uzņēmuma direktors vai amatpersona vai
- (b) darbinieks, kas strādā amatā, kam ir nozīmīga ietekme uz klienta uzņēmuma grāmatvedības reģistru vai finanšu pārskatu sagatavošanu, par kuriem firma sniegs atzinumu,

vai kas ir darbojies šādā amatā kādā no pārskata periodiem, uz kuriem attiecas darba uzdevums vai finanšu pārskati, apdraudējumu neatkarības principa

ievērošanai var samazināt tikai, izslēdzot attiecīgo personu no revīzijas darba grupas. Attiecības ir tik tuvas, ka apdraudējumu neatkarības principa ievērošanai līdz pieņemamam līmenim nevarēs samazināt nekādi drošības pasākumi. Tāpēc revīzijas darba grupā nedrīkst strādāt neviena persona, kurai ir šādas attiecības.

290.129 Apdraudējums neatkarības principa ievērošanai rodas, ja revīzijas darba grupas dalībnieka tiešs radnieks strādā amatā, kam ir nozīmīga ietekme uz klienta uzņēmuma finansiālo stāvokli, finansiālās darbības rezultātiem vai naudas plūsmām. Šāda apdraudējuma būtiskums ir atkarīgs no dažādiem faktoriem, tostarp:

- tiešā radnieka amats klienta uzņēmumā; un
- darbinieka loma revīzijas darba grupā.

Jāizvērtē jebkāda apdraudējuma nozīmīgums un, ja nepieciešams, jāveic drošības pasākumi, lai apdraudējumu novērstu vai samazinātu līdz pieņemamam līmenim. Šādi drošības pasākumi var būt:

- personas izslēgšana no revīzijas darba grupas; vai
- revīzijas darba grupas dalībnieku pienākumu strukturēšana tā, lai attiecīgā persona nenodarbotos ar jautājumiem, kas ietilpst tiešā radnieka atbildībā.

290.130 Apdraudējums neatkarības principa ievērošanai rodas, ja revīzijas darba grupas dalībnieka tuvs radnieks ir:

- (a) revīzijas klienta uzņēmuma direktors vai amatpersona; vai
- (b) darbinieks, kas strādā amatā, kam ir nozīmīga ietekme uz klienta uzņēmuma grāmatvedības reģistru vai finanšu pārskatu sagatavošanu, par kuriem firma sniegs atzinumu.

Šāda apdraudējuma būtiskums ir atkarīgs no dažādiem faktoriem, tostarp:

- attiecību raksturs starp revīzijas darba grupas dalībnieku un viņa tuvo radnieku;
- tuvā radnieka amats klienta uzņēmumā; un
- darbinieka loma revīzijas darba grupā. Jāizvērtē jebkāda apdraudējuma nozīmīgums un, ja nepieciešams, jāveic drošības pasākumi, lai apdraudējumu novērstu vai samazinātu līdz pieņemamam līmenim.

Šādi drošības pasākumi var būt:

- attiecīgās personas izslēgšana no revīzijas darba grupas; vai
- revīzijas darba grupas dalībnieku pienākumu strukturēšana tā, lai attiecīgā persona nenodarbotos ar jautājumiem, kas ietilpst tuvā radnieka atbildībā.

290.131 Apdraudējums neatkarības principa ievērošanai rodas, ja revīzijas darba grupas dalībniekam ir tuvas attiecības ar personu, kas nav viņa tuvs radnieks, bet strādā kā direktors vai darbinieks amatā, kam ir nozīmīga ietekme uz klienta uzņēmuma grāmatvedības reģistru vai finanšu pārskatu sagatavošanu, par kuriem firma sniegs atzinumu. Revīzijas darba grupas dalībnieks, kam ir šādas attiecības, konsultējas atbilstoši firmas pamatprincipiem procedūrām.

Šāda apdraudējuma būtiskums ir atkarīgs no dažādiem faktoriem, tostarp:

- attiecīgās personas un revīzijas darba grupas dalībnieka attiecību raksturs;
- attiecīgās personas amats klienta uzņēmumā; un
- darbinieka loma revīzijas darba grupā.

Jāizvērtē jebkāda apdraudējuma nozīmīgums un, ja nepieciešams, jāveic drošības pasākumi, lai apdraudējumu novērstu vai samazinātu līdz pieņemamam līmenim. Šādi drošības pasākumi var būt:

- attiecīgā darbinieka izslēgšana no revīzijas darba grupas; vai
- revīzijas darba grupas dalībnieku pienākumu strukturēšana tā, lai attiecīgais darbinieks nenodarbotos ar jautājumiem, kas ietilpst tās personas atbildībā, ar kuru darbiniekam ir tuvas attiecības.

290.132 Ar personiskām interesēm, familiaritāti vai ietekmēšanu saistītu apdraudējumu var radīt personiskas vai ģimenes attiecības starp (a) partneri vai firmas darbinieku, kas nav revīzijas darba grupas dalībnieks, un (b) revīzijas klienta uzņēmuma direktoru vai amatpersonu vai darbinieku, kas strādā amatā, kam ir nozīmīga ietekme uz klienta uzņēmuma grāmatvedības reģistru vai finanšu pārskatu sagatavošanu, par kuriem firma sniegs atzinumu. Partneri un firmas darbinieki, kuriem ir zināms par šādām attiecībām, konsultējas atbilstoši firmas pamatprincipiem un procedūrām.

Šāda apdraudējuma esamība un nozīmīgums ir atkarīgs no dažādiem faktoriem, tostarp:

- attiecību raksturs starp partneri vai firmas darbinieku un klienta uzņēmuma direktoru vai amatpersonu vai darbinieku;

- attiecīgā partnera vai firmas darbinieka sadarbība ar revīzijas darba grupu;
- attiecīgā partnera vai firmas darbinieka amats; un
- attiecīgās personas amats klienta uzņēmumā.

Jāizvērtē jebkāda apdraudējuma nozīmīgums un, ja nepieciešams, jāveic drošības pasākumi, lai apdraudējumu novērstu vai samazinātu līdz pieņemamam līmenim. Šādi drošības pasākumi var būt:

- partnera vai darbinieka pienākumu strukturēšana tādā veidā, lai samazinātu jebkādu iespējamo ietekmi uz revīzijas darba uzdevumu; vai
- profesionāla grāmatveža pieaicināšana, kurš pārbauda attiecīgo revīzijas darbu.

290.133 Ja neapzināti nav ievērotas šajā sadaļā noteiktās prasības attiecībā uz ģimeniskajām un personiskajām attiecībām, apdraudējums neatkarības principa ievērošana netiek radīts, ja:

- (a) firmā ir iedibināta politika un procedūras, kas nosaka pienākumu nekavējoties ziņot firmai par jebkādiem pārkāpumiem, kas rodas, mainoties tiešu vai tuvu radnieku nodarbinātības statusam, vai par citām personiskām attiecībām, kas rada apdraudējumu neatkarības principa ievērošana;
- (b) netīšais pārkāpums ir saistīts ar revīzijas grupas dalībnieka tiešu radnieku, kurš kļūst par revīzijas klienta uzņēmuma direktoru vai amatpersonu vai darbinieku, kas strādā amatā, kam ir nozīmīga ietekme uz klienta uzņēmuma grāmatvedības reģistru vai finanšu pārskatu sagatavošanu, par kuriem firma sniegs atzinumu, un attiecīgais darbinieks ir izslēgts no revīzijas darba grupas; un
- (c) firma veic citus drošības pasākumus, lai samazinātu pārējo apdraudējumu līdz pieņemamam līmenim. Šādi drošības pasākumi var būt:
 - (i) profesionāla grāmatveža pieaicināšana revīzijas darba grupas dalībnieka darba pārbaudes veikšanai; vai
 - (ii) attiecīgā darbinieka neiesaistīšana lēmumu pieņemšanas procesā saistībā ar konkrēto darba uzdevumu.

Firma nosaka, vai šis jautājums jāpārrunā ar personām, kam uzticēta uzņēmuma pārvalde.

Darba attiecības ar revīzijas klientu

290.134 Ar familiaritāti vai ietekmēšanu saistīts apdraudējums var rasties, ja kā revīzijas darba grupas dalībnieks vai firmas partneris ir darbojies revīzijas klienta uzņēmuma direktors vai amatpersona vai darbinieks, kas strādā amatā, kam ir nozīmīga ietekme uz klienta uzņēmuma grāmatvedības reģistru vai finanšu pārskatu sagatavošanu, par kuriem firma sniegs atzinumu.

290.135 darba Ja revīzijas grupas bijušais dalībnieks vai bijušais firmas partneris ir stājies darbā revīzijas klienta uzņēmumā šādā amatā un ir saglabājusies nozīmīga saikne starp firmu un attiecīgo personu, apdraudējums ir tik nozīmīgs, ka nav pieejami nekādi drošības pasākumi, kas to varētu samazināt līdz pieņemamam līmenim. Tāpēc tiek uzskatīts, ka situācijā, kad bijušais revīzijas darba grupas dalībnieks vai bijušais firmas partneris ir stājies darbā revīzijas klienta uzņēmumā kā direktors vai amatpersona vai darbinieks, kas strādā amatā, kam ir nozīmīga ietekme uz klienta uzņēmuma grāmatvedības reģistru vai finanšu pārskatu sagatavošanu, par kuriem firma sniegs atzinumu, rodas apdraudējums neatkarības principa ievērošanai, izņemot, ja:

(a) attiecīgajai personai no firmas nepienākas nekādi labumi vai maksājumi, ja vien tiem iepriekš nav noslēgta vienošanās, un jebkādas summas, ko firma ir parādā konkrētajai personai, firmas kontekstā nav būtiskas; un

(b) persona pārtrauc piedalīties vai šķietami piedalīties firmas uzņēmējdarbības vai profesionālajās aktivitātēs.

290.136 Ja revīzijas darba grupas bijušais dalībnieks vai bijušais firmas partneris ir stājies darbā revīzijas klienta uzņēmumā šādā amatā un nav saglabājusies nozīmīga saikne starp firmu un attiecīgo personu, ar familiaritāti vai ietekmēšanu saistītā apdraudējuma esamība un nozīmīgums ir atkarīgs no šādiem faktoriem:

- attiecīgās personas amats klienta uzņēmumā;
- attiecīgās personas saistība ar revīzijas darba grupu;
- laika posms kopš attiecīgā persona darbojusies kā revīzijas darba grupas dalībnieks vai firmas partneris; un
- attiecīgās personas iepriekšējais amats revīzijas darba grupā vai firmā, piemēram, tas, vai šī persona bijusi atbildīga par regulāru sazināšanos ar klienta uzņēmuma vadību vai personām, kam uzticēta uzņēmuma pārvalde.

Jāizvērtē jebkāda apdraudējuma nozīmīgums un, ja nepieciešams, jāveic drošības pasākumi, lai apdraudējumu novērstu vai samazinātu līdz pieņemamam līmenim. Šādi drošības pasākumi var būt:

- revīzijas plāna modificēšana;
- tādu personu norīkošana darbam revīzijas darba grupā, kurām ir pietiekam pieredze saistībā ar personu, kas stājusies darbā klienta uzņēmumā; vai
- profesionāla grāmatveža pieaicināšana, kurš pārbauda bijušā revīzijas darba grupas dalībnieka darbu.

290.137 Ja firmas bijušais partneris ir iepriekš strādājis uzņēmumā šādā amatā un attiecīgais uzņēmums pēc tam kļūst par firmas revīzijas klientu, jānovērtē apdraudējums neatkarības principa ievērošanai un, ja nepieciešams, jāveic drošības pasākumi, lai apdraudējumu novērstu vai samazinātu līdz pieņemamam līmenim.

290.138 Ar personiskām interesēm saistīts apdraudējums var rasties, ja revīzijas darba grupas dalībnieks piedalās revīzijas darba uzdevumā zinot, ka nākotnē strādās vai, iespējams, strādās revīzijas klienta uzņēmumā. Firma savos pamatprincipos un prasībās nosaka revīzijas darba grupas dalībnieku pienākumu ziņot firmai par nodarbinātības pārrunu sākšanu ar klientu. Saņemot šādu informāciju firma novērtē apdraudējuma nozīmīgumu un, ja nepieciešams, veic drošības pasākumus, lai apdraudējumu novērstu vai samazinātu līdz pieņemamam līmenim.

Šādi drošības pasākumi var būt:

- attiecīgās personas izslēgšana no revīzijas darba grupas; vai
- jebkādu attiecīgās personas izdarīto nozīmīgo spriedumu pārbaude, kas izdarīti laikā, kad šī persona strādājusi revīzijas darba grupā.

Revīzijas klienti, kas ir publisko interešu uzņēmumi

290.139 Ar familiaritāti vai ietekmēšanu saistīts apdraudējums rodas, ja galvenais revīzijas partneris stājas darbā revīzijas klienta uzņēmumā, kas ir publisko interešu uzņēmums, šādā amatā:

- uzņēmuma direktors vai amatpersona; vai
- darbinieks, kas strādā amatā, kam ir nozīmīga ietekme uz tādu klienta uzņēmuma grāmatvedības reģistru vai finanšu pārskatu sagatavošanu, par kuriem firma sniegs atzinumu.

Rodas apdraudējums neatkarības principa ievērošanai izņemot, ja pēc tam, kad partneris pārtraucis strādāt kā galvenais revīzijas partneris, attiecīgais publisko interešu uzņēmums publicē revidētus finanšu pārskatus, kas attiecas uz pārskatu

periodu, kas nav mazāks par 12 mēnešiem, un attiecīgais partneris nav darbojies kā revīzijas darba grupas dalībnieks saistībā ar šo finanšu pārskatu revīziju.

290.140 Ar ietekmēšanu saistīts apdraudējums rodas, ja persona, kas darbojusies kā firmas galvenais vai vadošais partneris (direktora vai līdzvērtīgā amatā) stājas darbā revīzijas klienta uzņēmumā, kas ir publisko interešu uzņēmums, kā

(a) darbinieks, kas strādā amatā, kam ir nozīmīga ietekme uz uzņēmuma grāmatvedības ierakstu vai finanšu pārskatu sagatavošanu, vai

(b) uzņēmuma direktors vai amatpersona. Rodas apdraudējums neatkarības principa ievērošanai izņemot, ja kopš brīža, kad attiecīgā persona ir strādājusi kā firmas galvenais vai vadošais partneris (direktora vai līdzvērtīgā amatā), ir pagājuši vismaz 12 mēneši.

290.141 Apdraudējums neatkarības principa ievērošanai nerodas, ja biznesa apvienošanas rezultātā bijušais galvenais revīzijas partneris vai persona, kas strādājusi kā firmas bijušais galvenais vai vadošais partneris, strādā amatā, kas raksturots 290.139 un 290.140 apakšpunktā, un:

(a) amats nav ieņemts ar nolūku veikt biznesa apvienošanu;

(b) firma ir pilnībā segusi visus iepriekšējam partnerim pienākošos labumus vai maksājumus, ja vien tādi nav noteikti iepriekš noslēgtā vienošanās un jebkādas summas, ko firma ir parādā attiecīgajam partnerim, firmas kontekstā nav būtiskas;

(c) bijušais partneris pārtrauc piedalīties vai šķietami piedalīties firmas uzņēmējdarbības vai profesionālajās aktivitātēs; un

(d) bijušā partnera amats revīzijas klienta uzņēmumā ir pārrunāts ar personām, kam uzticēta uzņēmuma pārvalde.

Pagaidu personāla norīkošana

290.142 Ja firma savu personālu piešķir darbam revīzijas klienta uzņēmumā, var rasties ar personisko izvērtējumu saistīts apdraudējums. Šādu palīdzību drīkst sniegt, bet tikai neilgā laika posmā, un firmas darbiniekiem neiesaistoties šādās darbībās:

(a) tādu ar apliecinājuma pakalpojumiem nesaistītu pakalpojumu sniegšana, kuri ir pretrunā ar šīs sadaļas nosacījumiem; vai

(b) vadības pienākumu veikšana.

Jebkurā gadījumā revīzijas klienta pienākums ir virzīt un pārraudzīt piešķirtā personāla aktivitātes.

Jāizvērtē jebkāda apdraudējuma nozīmīgums un, ja nepieciešams, jāveic drošības pasākumi, lai apdraudējumu novērstu vai samazinātu līdz pieņemamam līmenim. Šādi drošības pasākumi var būt:

- piešķirtā personāla veiktā darba papildu pārbaude;
- piešķirtajam personāla nepiešķirt revīzijas pienākumus saistībā ar funkcijām vai aktivitātēm, ko šis personāls veicis pagaidu norīkojuma laikā; vai
- piešķirtā personāla neiekļaušana revīzijas grupā.

Revīzijas klientam nesen sniegti pakalpojumi

290.143 Ja revīzijas darba grupas dalībnieks nesen strādājis kā revīzijas klienta uzņēmuma direktors, amatpersona vai darbinieks, var rasties ar personiskām interesēm, personisko izvērtējumu vai familiaritāti saistīts apdraudējums. Šāda situācija var rasties, piemēram, ja revīzijas darba grupas dalībniekam ir jāizvērtē finanšu pārskatu elementi, kuru vajadzībām viņš sagatavojis grāmatvedības ierakstus laikā, kad strādāja klienta uzņēmumā.

290.144 Ja pārskata periodā, uz kuru attiecas revīzijas ziņojums, revīzijas darba grupas dalībnieks strādājis klienta uzņēmumā kā direktors vai amatpersona, vai darbinieks amatā, kam ir nozīmīga ietekme uz klienta uzņēmuma grāmatvedības reģistru vai finanšu pārskatu sagatavošanu, par kuriem firma sniegs atzinumu, radītais apdraudējums neatkarības principa ievērošanai ir tik nozīmīgs, ka nav pieejami nekādi drošības pasākumi, kurus veicot, šādu apdraudējumu varētu samazināt līdz pieņemamam līmenim. Tāpēc šādas personas nedrīkst tikt iekļautas revīzijas darba grupā.

290.145 Ar personiskām interesēm, personisko izvērtējumu vai familiaritāti saistīts apdraudējums var rasties, ja pirms pārskata perioda, uz kuru attiecas revīzijas ziņojums, revīzijas darba grupas dalībnieks ir strādājis kā revīzijas klienta uzņēmuma direktors vai amatpersona, vai darbinieks amatā, kam ir nozīmīga ietekme uz klienta uzņēmuma grāmatvedības reģistru vai finanšu pārskatu sagatavošanu, par kuriem firma sniegs atzinumu. Piemēram, šāds apdraudējums var rasties, ja attiecīgā persona, iepriekšējā pārskata periodā strādājot klienta uzņēmumā, pieņēmusi lēmumus vai veikusi darbu, kas ir jāvērtē pašreizējā periodā kārtējā revīzijas uzdevuma ietvaros. Šāda apdraudējuma esamība un nozīmīgums ir atkarīgs no dažādiem faktoriem, tostarp:

- attiecīgās personas amats klienta uzņēmumā;
- laika posms, kopš attiecīgā persona pārtraukusi darbu klienta uzņēmumā; un

- darbinieka loma revīzijas darba grupā.

Jāizvērtē jebkāda apdraudējuma nozīmīgums un, ja nepieciešams, jāveic drošības pasākumi, lai apdraudējumu samazinātu līdz pieņemamam līmenim. Drošības pasākumu piemērs ir attiecīgās personas darba pārbaude, ko šī persona veikusi laikā, kad strādāja revīzijas darba grupā.

Darbs revīzijas klienta uzņēmumā direktora vai amatpersonas amatā

- 290.146 Ja firmas partneris vai darbinieks strādā kā direktors vai amatpersona revīzijas klienta uzņēmumā, ar personisko izvērtējumu un personiskajām interesēm saistītais apdraudējums ir tik būtisks, ka nekādi drošības pasākumi nespēs to samazināt līdz pieņemamam līmenim. Tāpēc neviens partneris vai darbinieks nedrīkst strādāt revīzijas klienta uzņēmumā kā direktors vai amatpersona.
- 290.147 Dažādās jurisdikcijās uzņēmuma sekretāra amatam ir dažāda ietekme. Šī amata pienākumi var svārstīties no administratīvu pienākumu veikšanas, piemēram, personāla vadības un uzņēmuma reģistru uzturēšanas, līdz uzņēmuma darbības nodrošināšanai atbilstoši normatīvu prasībām vai konsultāciju sasniegšanai saistībā ar korporatīvās pārvaldes jautājumiem. Parasti šim amatam ir cieša saikne ar uzņēmumu.
- 290.148 Ja firmas partneris vai darbinieks strādā revīzijas klienta uzņēmumā kā sekretārs vai amatpersona, ar personisko izvērtējumu un personiskajām interesēm saistītais apdraudējums ir tik būtisks, ka nekādi drošības pasākumi nespēs to samazināt līdz pieņemamam līmenim. Neatkarīgi no 290.146 apakšpunkta nosacījumiem, ja šāda prakse ir īpaši noteikta valsts likumos, profesionālajos noteikumos vai praksē, ar nosacījumu, ka vadība sniedz visus būtiskos skaidrojumus, šādas personas pienākumi un funkcijas robežojas ar ikdienišķiem un administratīviem pienākumiem, piemēram, protokolēšanu vai likumā noteiktu atskaišu sniegšanu. Šādos apstākļos jāizvērtē jebkāda apdraudējuma nozīmīgums un, ja nepieciešams, jāveic drošības pasākumi, lai apdraudējumu novērstu vai samazinātu līdz pieņemamam līmenim.
- 290.149 Ikdienas administratīvo pienākumu veikšana, pildot uzņēmuma sekretāra funkcijas, vai konsultāciju sniegšana saistībā ar uzņēmuma sekretariāta administratīvajiem jautājumiem parasti nerada apdraudējumu neatkarības principa ievērošanai, ar nosacījumu, ka jebkādos būtiskos lēmumus pieņem klienta uzņēmuma vadība.

Vadošo darbinieku ilglaicīga saistība ar revīzijas klienta uzņēmumu (ieskaitot partneru periodisku nomaiņu)

Vispārīgi nosacījumi

290.150 Ja revīzijas uzdevumā ilglaicīgi tiek izmantoti vieni un tie paši vadošie darbinieki, rodas ar familiaritāti vai personiskajām interesēm saistīts apdraudējums. Šāda apdraudējuma būtiskums ir atkarīgs no dažādiem faktoriem, tostarp:

- laika posms, kādā attiecīgā persona strādājusi kā revīzijas darba grupas dalībnieks;
- darbinieka lomas revīzijas darba grupā;
- firmas struktūra;
- revīzijas uzdevuma raksturs;
- tas, vai klienta uzņēmuma vadībā notikušas izmaiņas; un
- tas, vai notikušas izmaiņas saistībā ar klienta uzņēmuma grāmatvedības un finanšu ziņošanas jautājumiem.

Jāizvērtē apdraudējuma nozīmīgums un, ja nepieciešams, jāveic drošības pasākumi, lai apdraudējumu novērstu vai samazinātu līdz pieņemamam līmenim. Šādi drošības pasākumi var būt:

- vadošo darbinieku periodiska nomaiņa;
- tāda profesionāla grāmatveža pieaicināšana, kurš nav darbojies kā attiecīgās revīzijas darba grupas dalībnieks, lai pārbaudītu vadošo darbinieku veikto darbu;
- regulāras un neatkarīgas iekšējās vai ārējās darba uzdevuma kvalitātes kontroles pārbaudes.

Revīzijas klienti, kas ir publisko interešu uzņēmumi

290.151 Publisko interešu uzņēmuma revīzijas gadījumā viena un tā pati persona drīkst darboties kā galvenais revīzijas partneris ne ilgāk par septiņiem gadiem. Pēc šī laika posma divu gadu ilgumā attiecīgā persona nedrīkst darboties kā darba grupas dalībnieks vai galvenais revīzijas partneris saistībā ar konkrēta klienta darba uzdevumiem. Šajā laika posmā attiecīgā persona nepiedalās konkrētā uzņēmuma revīzijās, neveic darba uzdevumu kvalitātes kontroles pārbaudi, nekonsultējas ar darba grupu vai klientu saistībā ar tehniska rakstura vai nozarei

raksturīgiem jautājumiem, transakcijām vai notikumiem un citādi tieši neietekmē darba uzdevuma rezultātus.

290.152 Neatkarīgi no 290.151 apakšpunkta nosacījumiem galvenie revīzijas partneri, kuru darbības turpināšana ir īpaši nozīmīga, retos gadījumos saistībā ar neparedzamiem apstākļiem, ko firma nevar ietekmēt, drīkst turpināt darbību revīzijas darba grupā viena gada ilgumā ar nosacījumu, ka apdraudējumu neatkarības principa ievērošanai var novērst vai samazināt līdz pieņemamam līmenim, veicot drošības pasākumus. Piemēram, galvenais revīzijas partneris drīkst turpināt darbu revīzijas darba grupā ne ilgāk par vienu gadu, ja saistībā ar neparedzamiem apstākļiem nevar veikt periodisko nomaiņu, jo, piemēram, paredzētajam atbildīgajam partnerim radušās nopietnas veselības problēmas.

290.153 Citu partneru ilglaicīga saistība ar revīzijas klientu, kas ir publisko interešu uzņēmums, rada ar familiaritāti un personiskajām interesēm saistītu apdraudējumu. Šāda apdraudējuma būtiskums ir atkarīgs no dažādiem faktoriem, tostarp:

- tas, cik ilgi šāds partneris bijis saistīts ar revīzijas klientu;
- konkrētās personas lomas revīzijas darba grupā; un
- konkrētās personas sadarbības ar klienta uzņēmuma vadību vai personām, kam uzticēta uzņēmuma pārvalde, raksturs, biežums un apjoms.

Jāizvērtē apdraudējuma nozīmīgums un, ja nepieciešams, jāveic drošības pasākumi, lai apdraudējumu novērstu vai samazinātu līdz pieņemamam līmenim. Šādi drošības pasākumi var būt:

- partnera pārceļšana uz citu revīzijas darba grupu vai partnera saistības ar revīzijas klientu izbeigšana savādākā veidā; vai
- regulāras un neatkarīgas iekšējās vai ārējās darba uzdevuma kvalitātes kontroles pārbaudes.

290.154 Ja revīzijas klients kļūst par publisko interešu uzņēmumu, nosakot periodiskās nomaiņas periodu, jāņem vērā laika posms, kurā partneris strādājis kā galvenais partneris saistībā ar attiecīgo revīzijas klientu pirms šis klients kļuvis par publisko interešu uzņēmumu. Ja partneris strādājis kā galvenais partneris saistībā ar revīzijas klientu piecus vai mazāk gadus pirms attiecīgais klients kļuvis par publisko interešu uzņēmumu, šī partnera periodiskās nomaiņas periodu aprēķina, no septiņiem gadiem atņemot tik gadus, cik šis partneris jau ir veicis šādus pienākumus saistībā ar revīzijas klientu. Ja partneris strādājis kā galvenais partneris saistībā ar revīzijas klientu sešus vai vairāk gadus pirms attiecīgais klients kļuvis par publisko interešu uzņēmumu, šī partnera

periodiskās nomaiņas periods saistībā ar konkrēto darba uzdevumu nedrīkst pārsniegt divus gadus.

290.155 Ja firmā ir tikai daži darbinieki, kuriem piemīt publisko interešu uzņēmuma galvenā revīzijas partnera pienākumu veikšanai nepieciešamās zināšanas un pieredze, galveno revīzijas partnera periodiska nomaiņa, iespējams, nebūs derīgs drošības pasākums. Ja attiecīgajā jurisdikcijā neatkarīgs regulators norādījis, ka šādos apstākļos partneru periodisko nomaiņu drīkst neveikt, attiecīgā persona drīkst turpināt darboties kā galvenais revīzijas partneris ilgāk kā septiņus gadus ar nosacījumu, ka neatkarīgais regulators ir norādījis alternatīvus drošības pasākumus, piemēram, regulāras neatkarīgas ārējās pārbaudes.

Ar apliecinājuma pakalpojumiem nesaistītu pakalpojumu sniegšana revīzijas klientiem

290.156 Tradicionāli firmas atbilstoši savām prasmēm un pieredzei sniedz revīzijas uzdevuma klientiem dažādus ar apliecinājuma pakalpojumiem nesaistītus pakalpojumus. Tomēr ar apliecinājuma pakalpojumiem nesaistītu pakalpojumu sniegšana var radīt apdraudējumu firmas vai revīzijas darba grupas dalībnieku neatkarības nodrošināšanai. Radītais apdraudējums pārsvarā ir saistīts ar personisko izvērtējumu, personiskām interesēm un aizstāvību.

290.157 Jaunas tendences algotā darbā, finanšu tirgu izaugsme un izmaiņas informācijas tehnoloģiju jomā padara par neiespējamu izveidot visaptverošu sarakstu, kurā būtu raksturoti visi ar apliecinājuma pakalpojumiem nesaistītie pakalpojumi, kas varētu tikt sniegti revīzijas klientam. Ja šajā nodaļā nav sniegtas īpašas norādes uz konkrētu ar apliecinājuma pakalpojumiem nesaistītu pakalpojumu, profesionāls grāmatvedis, izvērtējot konkrētos apstākļus, piemēro konceptuālās pamatnostādnes.

290.158 Pirms firma akceptē darba uzdevumu, kas paredz ar apliecinājuma pakalpojumiem nesaistītu pakalpojumu sniegšanu revīzijas klientam, firma izvērtē, vai šādu pakalpojumu sniegšana nerada apdraudējumu neatkarības principa ievērošanai. Novērtējot konkrēta ar apliecinājuma pakalpojumiem nesaistīta pakalpojuma radīto apdraudējumu, revīzijas darba grupa apsver jebkādu apdraudējumu saistībā ar kuru revīzijas darba grupai ir pamats uzskatīt, ka tas rodas, sniedzot citus saistītos pakalpojumus, kas nav apliecinājuma pakalpojumi. Ja radīto apdraudējumu nevar samazināt līdz pieņemamam līmenim, veicot drošības pasākumus, firma nesniedz konkrēto ar apliecinājuma pakalpojumiem nesaistīto pakalpojumu.

290.159 Sniedzot revīzijas klientam konkrētus ar apliecinājuma pakalpojumiem nesaistītus pakalpojumus, radītais apdraudējums neatkarības nodrošināšanai var būt tik nozīmīgs, ka nav pieejami nekādi drošības pasākumi, lai to samazinātu līdz pieņemamam līmenim. Tomēr šādu pakalpojumu netīša sniegšana

saistītajam uzņēmumam, nodaļai vai saistībā ar šāda klienta finanšu pārskata elementiem nerada apdraudējumu neatkarības nodrošināšanai ar nosacījumu, ka līdz pieņemamam līmenim ir samazināts jebkāds apdraudējums firmas neatkarībai, un tas ir panākts, vienojoties ar citu firmu par šādu saistīto uzņēmumu, nodaļu vai šāda klienta finanšu pārskatu elementu revīzijas veikšanu vai par atkārtotu ar apliecinājuma pakalpojumiem nesaistīto pakalpojumu sniegšanu tādā mērā, kāds ir nepieciešams, lai attiecīgā firma varētu uzņemties atbildību par šo pakalpojumu.

290.160 Firma drīkst sniegt ar apliecinājuma pakalpojumiem nesaistītus pakalpojumus, kas citādi būtu pretrunā ar šīs sadaļas nosacījumiem, šādiem revīzijas klienta saistītajiem uzņēmumiem:

- (a) uzņēmumam, kas nav revīzijas klients un kuram ir tieša vai netieša ietekme attiecībā uz revīzijas klientu;
- (b) uzņēmumam, kas nav revīzijas klients un kuram ir tieša finansiāla līdzdalība klienta uzņēmumā, ar nosacījumu, ka attiecīgajam uzņēmumam ir būtiska ietekme attiecībā uz klienta uzņēmumu un līdzdalība klienta uzņēmumā ir būtiska šim uzņēmumam; vai
- (c) uzņēmumam, kas nav revīzijas klients un atrodas kopējā kontrolē ar revīzijas klientu,

ja ir pamats uzskatīt, ka (a) pakalpojumi nerada ar personisko izvērtējumu saistītu apdraudējumu, jo pakalpojumu rezultāti netiks pakļauti revīzijas procedūrām, un (b) jebkāds šādu pakalpojumu sniegšanas rezultātā radītais apdraudējums ir novērsts vai samazināts līdz pieņemamam līmenim, veicot drošības pasākumus.

290.161 Ja revīzijas klients kļūst par publisko interešu uzņēmumu, šādam klientam sniegti ar apliecinājuma pakalpojumiem nesaistīti pakalpojumi nerada apdraudējumu firmas neatkarībai, ja:

- (a) iepriekš sniegtie ar apliecinājuma pakalpojumiem nesaistītie pakalpojumi ir sniegti atbilstoši šajā sadaļā iekļautajām norādēm attiecībā uz revīzijas klientiem, kas nav publisko interešu uzņēmumi;
- (b) pakalpojumi, ko atbilstoši šajā sadaļā sniegtajām norādēm nedrīkst sniegt revīzijas klientiem, kas ir publisko interešu uzņēmumi, tiek pārtraukti pirms brīža, kad klients kļuvis par publisko interešu uzņēmumu, vai pēc iespējas drīzāk kopš šā brīža;
- (c) firma ir veikusi nepieciešamos drošības pasākumus, lai novērstu vai līdz pieņemamam līmenim samazinātu apdraudējumu neatkarības principa ievērošanai, kas radies sniegto pakalpojumu rezultātā.

Vadības pienākumi

290.162 Uzņēmuma vadība veic dažādas ar uzņēmuma pārvaldi saistītas darbības, kuru mērķis ir pēc iespējas labāk apmierināt uzņēmuma akcionāru intereses. Visas vadības pienākumos ietilpstošās darbības nav iespējams norādīt. Tomēr vadības pienākumi ietver uzņēmuma darbības pārvaldi un virzību, tostarp nozīmīgu lēmumu pieņemšanu saistībā ar personāla, finanšu, materiālo un nemateriālo resursu iegādi, izmantošanu un kontroli.

290.163 Tas, vai kādas darbības veikšana ietilpst vadības pienākumos, ir atkarīgs no apstākļiem, un ir izvērtējams jautājums. Parasti vadības pienākumos ietilpst šādas darbības, piemēram:

- politikas izstrāde un stratēģiskā virzība;
- uzņēmuma darbinieku darbību virzība un attiecīgas atbildības uzņemšanās;
- transakciju autorizēšana;
- lēmumu pieņemšana saistībā ar to, kurus firmas vai trešo personu ieteikumus ieviest;
- atbildības uzņemšanās par finanšu pārskatu sagatavošanu un patiesu atspoguļojumu atbilstoši norādīto finanšu ziņošanas pamatnostādņu prasībām; un
- atbildības uzņemšanās par iekšējās kontroles sistēmas izstrādi, ieviešanu un uzturēšanu.

290.164 Ikdienas un administratīva rakstura vai nebūtiskas aktivitātes parasti tiek uzskatītas par tādām, kas neietilpst vadības pienākumos. Piemēram, par vadības pienākumos neietilpstošām darbībām uzskatāma nenozīmīgas transakcijas izpilde, ko ir autorizējusi vadība, vai nodokļu atskaišu laicīgas iesniegšanas uzraudzība un revīzijas klienta informēšana par to, kuros datumos atskaites iesniedzamas. Turklāt par vadības pienākumu nav uzskatāma padomu un ieteikumu sniegšana, lai palīdzētu vadībai veikt savus pienākumus.

290.165 Ja firma apņemas veikt revīzijas klienta uzņēmuma vadības līmeņa pienākumus, radītais apdraudējums ir tik nozīmīgs, ka nav pieejami nekādi drošības pasākumi, ko varētu veikt, lai šādu apdraudējumu samazinātu līdz pieņemamam līmenim. Piemēram, lēmumu pieņemšana saistībā ar to, kurus firmas sniegtos ieteikumus ieviest, rada ar personisko izvērtējumu un personiskām interesēm saistītu apdraudējumu. Turklāt, uzņemoties vadības pienākumus, rodas ar familiaritāti saistīts apdraudējums, jo firma kļūst pārāk cieši saistīta ar vadības

uzskatiem un interesēm. Tāpēc firma neapņemas veikt revīzijas klienta vadības līmeņa pienākumus.

290.166 Lai izvairītos iespējamības, ka, revīzijas klientam sniedzot ar apliecinājuma pakalpojumiem nesaistītus pakalpojumus, firma veic arī vadības pienākumus, firma nodrošina, lai vadības līmeņa amatpersona būtu atbildīga par vadības tiešajos pienākumos ietilpstošu nozīmīgu spriedumu izdarīšanu un lēmumu pieņemšanu, pakalpojuma rezultātu novērtēšanu un atbildības uzņemšanos par darbībām, kas veicamas pakalpojuma rezultātā. Tādējādi tiek samazināta iespējamība, ka firma netīši pieņem nozīmīgus lēmumus vadības vārdā. Šāda iespējamība papildus tiek samazināta, ja firma nodrošina iespēju klientam izdarīt spriedumus un pieņemt lēmumus, pamatojoties uz attiecīgo jautājumu objektīvu un caurskatāmu analīzi un skaidrojumu.

Grāmatvedības datu un finanšu pārskatu sagatavošana

Vispārīgi nosacījumi

290.167 Vadība ir atbildīga par finanšu pārskatu sagatavošanu un patiesu atspoguļojumu atbilstoši norādīto finanšu ziņošanas pamatnostādņu prasībām. Vadības pienākumi ir šādi:

- žurnālu ierakstu veikšana vai mainīšana, vai arī transakciju kontu klasifikācijas noteikšana; un
- tādu avota dokumentu sagatavošana vai mainīšana vai datu sagatavošana elektroniskā vai citādā formātā, kas kalpo kā transakcijas pierādījums (piemēram, pirkuma pasūtījumi, algu izmaksas laika reģistri, klientu pasūtījumi).

290.168 Revīzijas klientam sniedzot grāmatvedības un uzskaites pakalpojumus, piemēram, sagatavojot grāmatvedības ierakstus vai finanšu pārskatus, rodas ar personisko izvērtējumu saistīts apdraudējums, ja firma vēlāk revidē šādus finanšu pārskatus.

290.169 Tomēr revīzijas process rada nepieciešamību pēc dialoga starp firmu un revīzijas klienta vadību, kas var ietvert:

- grāmatvedības standartu vai pamatprincipu piemērošanu un prasību sniegt skaidrojumus finanšu pārskatos;
- finanšu un grāmatvedības kontroles un metožu, ko lieto, lai noteiktu aktīvu un saistību norādītās summas, atbilstības noteikšanu; vai

- ierosinājumus saistībā ar žurnāla ierakstu koriģēšanu. Šādas darbības tiek uzskatītas par parastu revīzijas procesa daļu un parasti nerada apdraudējumu neatkarības principa ievērošanai.

290.170 Līdzīgi klients var firmai pieprasīt arī sniegt tehniska rakstura palīdzību jautājumos saistībā ar, piemēram, klientu salīdzināšanas problēmu novēršanu vai informācijas analizēšanu un uzkrāšanu, lai sniegtu atskaites regulatoram. Turklāt klients var pieprasīt iepriekšminēto tehniska rakstura palīdzību saistībā ar grāmatvedības jautājumiem, piemēram, lai attiecībā uz esošajiem finanšu pārskatiem pārietu no vienām finanšu ziņošanas pamatnostādņēm uz citām (piemēram, lai nodrošinātu atbilstību grupas grāmatvedības pamatprincipiem vai sāktu lietot citas finanšu ziņošanas pamatnostādnes, piemēram, starptautiskos finanšu ziņošanas standartus). Parasti šādi pakalpojumi nerada apdraudējumu neatkarības principa ievērošanai ar nosacījumu, ka firma neuzņemas veikt klienta uzņēmuma vadības pienākumus.

Revīzijas klienti, kas nav publisko interešu uzņēmumi

290.171 Firma drīkst sniegt pakalpojumus saistībā ar grāmatvedības ierakstu un finanšu pārskatu sagatavošanu tāda revīzijas klienta vajadzībām, kurš nav publisko interešu uzņēmums, ja šādi pakalpojumi ir ikdienišķa vai mehāniska rakstura pakalpojumi, ar nosacījumu, ka jebkāds radītais ar personiskām interesēm saistītais apdraudējums tiek samazināts līdz pieņemamam līmenim. Šādi pakalpojumi var būt:

- algas izmaksas pakalpojumu sniegšana, pamatojoties uz klienta sagatavotiem datiem;
- transakciju reģistrēšana, kurām klients ir noteicis vai apstiprinājis atbilstīgu kontu klasifikāciju;
- kodētu transakciju grāmatošana revīzijas klienta virsgrāmatā;
- klienta apstiprinātu ierakstu grāmatošana kontu apgrozījuma pārskatā; un
- finanšu pārskatu sagatavošana, pamatojoties uz kontu apgrozījuma pārskata datiem.

Jebkurā gadījumā jāizvērtē jebkāda apdraudējuma nozīmīgums un, ja nepieciešams, jāveic drošības pasākumi, lai apdraudējumu novērstu vai samazinātu līdz pieņemamam līmenim. Šādi drošības pasākumi var būt:

- vienošanās, lai šādus pakalpojumus sniegtu persona, kas nav revīzijas darba grupas dalībnieks; vai

- ja šādus pakalpojumus sniedz revīzijas klients, partnera vai vadošā darbinieka ar atbilstīgu pieredzi, kurš nav revīzijas grupas dalībnieks, pieaicināšana paveiktā darba pārbaudei.

Revīzijas klienti, kas ir publisko interešu uzņēmumi

290.172 Izņemot ārkārtas situācijas, firma revīzijas klientam, kas ir publisko interešu uzņēmums, nesniedz grāmatvedības un uzskaites pakalpojumus, tostarp algu izmaksas pakalpojumus, un nesagatavo tādus finanšu pārskatus, saistībā ar kuriem firma sniegs atzinumu, kā arī finanšu informāciju, kas tiek izmantota finanšu pārskatu pamatā.

290.173 Neatkarīgi no 290.172 apakšpunkta nosacījumiem firma drīkst sniegt ikdienišķa vai mehāniska rakstura grāmatvedības un grāmatvedības pakalpojumus, tostarp pakalpojumus saistībā ar algu izmaksu un finanšu pārskatu vai cita veida finanšu informācijas sagatavošanu, tāda revīzijas klienta uzņēmuma nodaļu vai saistīto uzņēmumu vajadzībām, kurš ir publisko interešu uzņēmums, ja šādus pakalpojumus sniedz darbinieki, kas nav revīzijas darba grupas dalībnieki, un:

- nodaļas vai saistītie uzņēmumi, kuriem tiek sniegti pakalpojumi, ir kopumā nebūtiski tādu finanšu pārskatu kontekstā, par kuriem firma sniegs atzinumu; vai
- pakalpojumi ir saistīti ar jautājumiem, kas ir kopumā nebūtiski attiecīgās nodaļas vai saistītā uzņēmuma finanšu pārskatu kontekstā.

Ārkārtas situācijas

290.174 Ārkārtas vai citādās netipiskās situācijās, kad revīzijas klients nevar rīkoties savādāk, firma drīkst revīzijas klientam sniegt grāmatvedības un uzskaites pakalpojumus, kas ir pretrunā ar šīs sadaļas nosacījumiem. Šādas situācijas var rasties, ja (a) tikai firmai piemīt nepieciešamie resursi un zināšanas par klienta uzņēmuma sistēmām un procedūrām, lai klienta vajadzībām varētu savlaicīgi sagatavot grāmatvedības ierakstus un finanšu pārskatus, un (b) ierobežojums firmas tiesībām sniegt pakalpojumus klientam radītu nozīmīgas grūtības (piemēram, netiktu nodrošināta atbilstība normatīvajām ziņošanas prasībām). Šādās situācijās jānodrošina šādi nosacījumi:

- personas, kas sniedz šādus pakalpojumus, nav revīzijas darba grupas dalībnieki;
- pakalpojumi tiek sniegti tikai īsā laika posmā, un netiek atkārtoti; un
- situācija tiek pārrunāta ar personām, kam uzticēta uzņēmuma pārvalde.

Vērtēšanas pakalpojumi

Vispārīgi nosacījumi

290.175 Vērtēšana ir pieņēmumu izteikšana attiecībā uz nākotnes notikumiem, īpašu metožu un paņēmieni lietošana vai abu minēto darbību apvienojums, ko veic, lai aprēķinātu uzņēmuma aktīvu, pasīvu vai uzņēmuma kā tāda konkrēto vērtību vai vērtību kopu.

290.176 Vērtēšanas pakalpojumu sniegšana revīzijas klientam var radīt ar personisko izvērtējumu saistītu apdraudējumu. Šāda apdraudējuma esamība un nozīmīgums ir atkarīgs no dažādiem faktoriem, tostarp:

- vai vērtēšanai ir nozīmīga ietekme uz finanšu pārskatiem;
- kādā mērā klients iesaistās vērtēšanas metožu un citu sprieduma izdarīšanai nozīmīgu faktoru noteikšanā un apstiprināšanā;
- plaši izmantotu metožu un profesionālo vadlīniju pieejamība;
- attiecībā uz vērtējumiem, kuru veikšanai tiek lietotas standarta vai plaši izmantotas metodes, jāizvērtē attiecīgajam vienumam raksturīgā subjektivitātes pakāpe;
- pamatā esošo datu ticamība un apjoms;
- cik liela ir atkarība no nākotnes notikumiem, kuri varētu radīt būtisku apdraudējumu saistībā ar aplūkojamo summu izmaiņām;
- finanšu pārskatos sniegto skaidrojumu apjoms un precizitāte.

Jāizvērtē jebkāda apdraudējuma nozīmīgums un, ja nepieciešams, jāveic drošības pasākumi, lai apdraudējumu novērstu vai samazinātu līdz pieņemamam līmenim. Šādi drošības pasākumi var būt:

- speciālista pieaicināšana, kurš nav bijis iesaistīts vērtēšanas pakalpojumu sniegšanā, lai pārbaudītu paveikto ar revīziju vai vērtēšanu saistīto darbu; vai
- vienošanās par to, lai personāls, kas sniedz šādus pakalpojumus, nepiedalītos revīzijas darba uzdevumā.

290.177 Atsevišķa veida vērtējumiem nav raksturīga nozīmīga subjektivitātes pakāpe. Piemēram, tas var būt situācijā, kad pamatā izmantotie pieņēmumi ir noteikti likumā vai normatīvajos aktos vai arī ir plaši lietoti un izmantojamo paņēmieni un metožu pamatā vispārpieņemti standarti vai arī tās ir noteiktas likumā. Šādos

apstākļos divu vai vairāku personu sniegto vērtēšanas pakalpojumu rezultāti visdrīzāk neatšķirsies būtiski.

290.178 Ja firma saņem aicinājumu sniegt vērtēšanas pakalpojumus, lai revīzijas klientam palīdzētu sagatavot nodokļu atskaites vai plānot nodokļu maksājumus, un šādiem vērtēšanas pakalpojumiem nav tiešas ietekmes uz finanšu pārskatiem, ir spēkā 290.191 apakšpunktā noteiktās prasības.

Revīzijas klienti, kas nav publisko interešu uzņēmumi

290.179 Ja revīzijas klients nav publisko interešu uzņēmums un vērtēšanas pakalpojumam ir būtiska ietekme uz finanšu pārskatiem, par kuriem firma sniegs atzinumu, kā arī vērtēšanai raksturīga nozīmīga subjektivitātes pakāpe, nav pieejami nekādi drošības pasākumi, kurus varētu veikt, lai ar personisko pārskatīšanu saistīto apdraudējumu samazinātu līdz pieņemamam līmenim. Tāpēc firma revīzijas klientam nesniedz šādus vērtēšanas pakalpojumus.

Revīzijas klienti, kas ir publisko interešu uzņēmumi

290.180 Firma nesniedz vērtēšanas pakalpojumus revīzijas klientam, kas ir publisko interešu uzņēmums, ja šādi pakalpojumi katrs atsevišķi vai visi kopumā tieši ietekmē finanšu pārskatus, par kuriem firma sniegs atzinumus.

Nodokļu pakalpojumi

290.181 Nodokļu pakalpojumi ietver plašu pakalpojumu klāstu, tostarp:

- nodokļu atskaišu sagatavošana;
- nodokļu aprēķini grāmatvedības ierakstu sagatavošanas vajadzībām;
- nodokļu plānošana un citi ar nodokļiem saistīti konsultēšanas pakalpojumi; un
- palīdzība ar nodokļiem saistītu strīdu atrisināšanā.

Lai gan nodokļu pakalpojumi, ko firma sniedz revīzijas klientam, ir aplūkoti atsevišķi, praksē tie mēdz bieži pārklāties.

290.182 Konkrētu nodokļu pakalpojumu sniegšana rada ar personisko izvērtējumu un aizstāvību saistītu apdraudējumu. Šāda apdraudējuma esamību un būtisku nosaka šādi faktori, piemēram:

- sistēma, ko nodokļu iestādes izmanto, lai izvērtētu un administrētu konkrētos nodokļus, kā arī firmas loma šajā procesā,

- tas, cik sarežģīts ir atbilstīgais nodokļu mehānisms, kā arī tas, cik specifiskas zināšanas nepieciešamas, lai to pielietotu,
- darba uzdevuma raksturīgās iezīmes; un
- tas, kādas ir klienta uzņēmuma darbinieku zināšanas nodokļu jomā.

Nodokļu atskaišu sagatavošana

290.183 Nodokļu atskaišu sagatavošanas pakalpojumi ietver palīdzības sniegšanu klientam saistībā ar nodokļu atskaišu sagatavošanu, izstrādājot un pilnīgojot informāciju, tostarp maksājamo nodokļu summas (parasti to dara, izmantojot standarta veidlapas), kas iesniedzama attiecīgajām nodokļu administrēšanas iestādēm. Šādi pakalpojumi ietver arī konsultēšanu saistībā ar pagātnē notikušu transakciju apstrādi, kā arī papildinformācijas un analīzes sniegšanu klienta vārdā, atbildot uz attiecīgu nodokļu administrēšanas iestādes pieprasījumu (tostarp, sniedzot skaidrojumus un nodrošinot tehnisko atbalstu attiecībā uz izmantoto metodi). Nodokļu atskaišu sagatavošanas pakalpojumu pamatā parasti tiek izmantota vēsturiska informācija, un principā ietver šādas vēsturiskas informācijas analīzi un sagatavošanu atbilstoši spēkā esošajiem nodokļu likumiem, tostarp precedentu gadījumiem un vispārpieņemtai praksei. Turklāt attiecībā uz nodokļu atskaitēm ir jānodrošina jebkāds nodokļu administrēšanas iestādes noteikts pārbaudes vai apstiprināšanas process. Šādu pakalpojumu sniegšana principā nerada apdraudējumu neatkarības principa nodrošināšanai ar nosacījumu, ka vadība uzņemas atbildību par attiecīgajām atskaitēm, tostarp par jebkādiem nozīmīgajiem spriedumiem.

Nodokļu aprēķināšana klientu grāmatvedības ierakstu sagatavošanas vajadzībām

Revīzijas klienti, kuri nav publisko interešu uzņēmumi

290.184 Ja firma revīzijas klienta vajadzībām aprēķina pašreizējās un atliktās nodokļu saistības (jeb aktīvus) ar mērķi sagatavot uzskates ierakstus, ko vēlāk revidēs tā pati firma, rodas ar personisko izvērtējumu saistīts apdraudējums. Apdraudējuma nozīmīgumu nosaka šādi faktori:

- attiecīgā nodokļu likuma un normatīvā akta sarežģītība;
- tas, kādas ir klienta uzņēmuma darbinieku zināšanas nodokļu jomā; un
- attiecīgo summu būtiskums finanšu pārskatu kontekstā.

Ja nepieciešams, jāveic drošības pasākumi, lai novērstu apdraudējumu vai samazinātu to līdz pieņemamam līmenim. Šādi drošības pasākumi var būt:

- tādu speciālistu pieaicināšana pakalpojumu sniegšanai, kuri nav revīzijas darba grupas dalībnieki;
- ja šādus pakalpojumus sniedz revīzijas darba grupas dalībnieks, attiecīga partnera vai vadošā darbinieka ar atbilstīgu pieredzi, kurš nav revīzijas grupas dalībnieks, pieaicināšana paveiktā nodokļu aprēķinu pārbaudei; vai
- ārēja nodokļu speciālista pieaicināšana ieteikumu sniegšanai saistībā ar pakalpojumu.

Revīzijas klienti, kas ir publisko interešu uzņēmumi

290.185 Izņemot ārkārtas situācijās, ja revīzijas klients ir publisko interešu uzņēmums, firma nesagatavo nodokļu aprēķinus saistībā ar pašreizējām vai atliktajām nodokļu saistībām (vai aktīviem) tādu grāmatvedības ierakstu sagatavošanas kontekstā, kas ir būtiski finanšu pārskatiem, par kuriem firma sniegs atzinumu.

290.186 Ārkārtas vai citādās netipiskās situācijās, kad revīzijas klients nevar vai būtu nepraktiski rīkoties savādāk, firma drīkst revīzijas klienta vajadzībām aprēķināt pašreizējo un atlikto nodokļu saistības (vai aktīvus), kas citos gadījumos būtu pretrunā ar šīs sadaļas nosacījumiem. Šādas situācijas var rasties, ja (a) tikai firmai piemīt nepieciešamie resursi un zināšanas par klienta uzņēmuma darbību, lai klienta vajadzībām varētu savlaicīgi sagatavot pašreizējo un atlikto nodokļu saistību (vai aktīvu) aprēķinus, un (b) ierobežojums firmas tiesībām sniegt pakalpojumus klientam radītu nozīmīgas grūtības (piemēram, netiktu nodrošināta atbilstība normatīvajām ziņošanas prasībām). Šādās situācijās jānodrošina šādi nosacījumi:

- personas, kas sniedz šādus pakalpojumus, nav revīzijas darba grupas dalībnieki;
- pakalpojumi tiek sniegti tikai īsā laika posmā, un netiek atkārtoti; un
- situācija tiek pārrunāta ar personām, kam uzticēta uzņēmuma pārvalde.

Nodokļu plānošana un citi nodokļu konsultēšanas pakalpojumi

290.187 Nodokļu plānošanas un citi ar nodokļiem saistīti konsultēšanas pakalpojumi aptver plašu pakalpojumu klāstu, piemēram, klienta konsultēšana par to, kā nodokļu ziņā efektīvāk strukturēt darbības vai piemērot jaunus likumus un normatīvos aktus nodokļu jomā.

290.188 Ja konsultācijas skar finanšu pārskatos atspoguļotos jautājumus, var rasties ar personisko izvērtējumu saistīts apdraudējums. Šāda apdraudējuma esamība un nozīmīgums ir atkarīgs no dažādiem faktoriem, tostarp:

- kāda ir subjektivitātes pakāpe, nosakot nodokļu atspoguļošana veidu finanšu pārskatos;
- tas, cik būtiska ietekme nodokļu konsultācijām ir uz finanšu pārskatiem;
- tas, vai nodokļu konsultāciju efektivitāte ir atkarīga no grāmatvedības metodes vai atspoguļojuma finanšu pārskatos, un vai pastāv šaubas par metodes vai atspoguļojuma atbilstību finanšu ziņošanas pamatnostādņu prasībām;
- klienta uzņēmuma darbinieku zināšanas nodokļu jomā;
- tas, cik lielā mērā konsultācijas atbilst nodokļu likumiem un normatīvajiem aktiem, precedentu gadījumiem vai vispārīgai praksei; un
- tas, vai pirms finanšu pārskatu sagatavošanas nodokļu administrēšanas iestāde ir pārbaudījusi vai citādi apstiprinājusi attiecīgo nodokļu metodi.

Piemēram, sniedzot nodokļu plānošanas un citas nodokļu konsultācijas, kas nepārprotami atbilst nodokļu likumiem un normatīvajiem aktiem, precedentu gadījumiem vai vispārīgai praksei, parasti apdraudējums neatkarības principa ievērošanai nerodas.

290.189 Jāizvērtē jebkāda apdraudējuma nozīmīgums un, ja nepieciešams, jāveic drošības pasākumi, lai apdraudējumu novērstu vai samazinātu līdz pieņemamam līmenim. Šādi drošības pasākumi var būt:

- tādu speciālistu pieaicināšana pakalpojumu sniegšanai, kuri nav revīzijas darba grupas dalībnieki;
- nodokļu jomas speciālista pieaicināšana, kurš nav bijis iesaistīts nodokļu konsultāciju pakalpojumu sniegšanā, lai viņš konsultētu revīzijas darba grupu saistībā ar attiecīgo pakalpojumu vai pārbaudītu atspoguļojumu finanšu pārskatos;
- ārēja nodokļu speciālista pieaicināšana ieteikumu sniegšanai saistībā ar pakalpojumu; vai
- pirmspārbaudes konsultāciju vai ieteikumu saņemšana no nodokļu administrēšanas iestādes.

290.190 Ja nodokļu konsultāciju efektivitāte ir atkarīga no konkrētās grāmatvedības metodes vai atspoguļojuma finanšu pārskatos un:

- (a) revīzijas darba grupai ir pamatotas šaubas par saistīto grāmatvedības metodes vai atspoguļojuma atbilstību finanšu ziņošanas pamatnostādņēm; un
- (b) nodokļu konsultāciju rezultāti vai sekas būtiski ietekmē finanšu pārskatus par kuriem firma sniegs atzinumu;

Radītais ar personisko izvērtējumu saistītais apdraudējums ir tik būtisks, ka nav pieejami nekādi drošības pasākumi, lai šādu apdraudējumu samazinātu līdz pieņemamam līmenim. Tāpēc firma revīzijas klientam nesniedz šādus nodokļu pakalpojumus.

290.191 Ja firma revīzijas klientam sniedz nodokļu pakalpojumus, firma var saņemt aicinājumu veikt vērtēšanu, lai palīdzētu klientam sagatavot nodokļu atskaites vai plānot nodokļus. Ja vērtēšanas rezultāti tieši ietekmē finanšu pārskatus, ir spēkā no 290.175 līdz 290.180 apakšpunktā noteiktās prasības, kas attiecas uz vērtēšanas pakalpojumiem. Ja vērtēšanu veic nodokļu vajadzībām un tai nav tiešas ietekmes uz finanšu pārskatiem (t.i. finanšu pārskatus ietekmēs tikai ar nodokli saistītie grāmatvedības ieraksti), parasti apdraudējums neatkarības principa nodrošināšanai nerodas, ja šāda ietekme uz finanšu pārskatiem ir nebūtiska vai attiecībā uz vērtēšanu tiek veikta ārēja pārbaude, ko veic nodokļu administrēšanas iestāde vai līdzīga reglamentējoša iestāde. Ja vērtēšana netiek pakļauta šādai ārējai pārbaudei un tās ietekme uz finanšu pārskatiem ir būtiska, apdraudējuma esamību un nozīmīgumu nosaka šādi faktori:

- tas, cik lielā mērā vērtēšanas metodes atbilst nodokļu likumiem un normatīvajiem aktiem, precedenta gadījumiem vai vispārīgai praksei, kā arī kāda ir vērtēšanai raksturīgā subjektivitātes pakāpe;
- pamatā esošo datu ticamība un apjoms.

Jāizvērtē jebkāda apdraudējuma nozīmīgums un, ja nepieciešams, jāveic drošības pasākumi, lai apdraudējumu novērstu vai samazinātu līdz pieņemamam līmenim. Šādi drošības pasākumi var būt:

- tādu speciālistu pieaicināšana pakalpojumu sniegšanai, kuri nav revīzijas darba grupas dalībnieki;
- speciālista pieaicināšana revīzijas darba vai nodokļu pakalpojumu rezultāta pārbaudes veikšanai; vai
- pirmspārbaudes konsultāciju vai ieteikumu saņemšana no nodokļu administrēšanas iestādes.

Palīdzība ar nodokļiem saistītu strīdu atrisināšanā

290.192 Ja firma revīzijas klientu pārstāv ar nodokļu strīdiem saistītā lietā pēc tam, kad nodokļu administrēšanas iestāde paziņojusi klientam, ka klienta argumenti saistībā ar konkrētu jautājumu ir noraidīti, un vai nu nodokļu administrēšanas iestāde vai arī klients vēršas, piemēram, tiesā, ar prasību izskatīt attiecīgo jautājumu, var rasties ar aizstāvību vai personisko izvērtējumu saistīts apdraudējums. Šāda apdraudējuma esamība un nozīmīgums ir atkarīgs no dažādiem faktoriem, tostarp:

- tas, vai firma ir sniegusi konsultācijas saistībā ar jautājumu, uz ko attiecas konkrētais nodokļu strīds;
- tas, cik būtiska ietekme strīda iznākumam ir uz finanšu pārskatiem, par kuriem firma sniegs atzinumu;
- tas, cik lielā mērā attiecīgais jautājums atbilst nodokļu likumiem un normatīvajiem aktiem, precedenta gadījumiem vai vispārīgai praksei;
- tas, vai tiesa notiek publiski; un
- vadības loma strīdu atrisināšanas procesā.

Jāizvērtē jebkāda apdraudējuma nozīmīgums un, ja nepieciešams, jāveic drošības pasākumi, lai apdraudējumu novērstu vai samazinātu līdz pieņemamam līmenim. Šādi drošības pasākumi var būt:

- tādu speciālistu pieaicināšana pakalpojumu sniegšanai, kuri nav revīzijas darba grupas dalībnieki;
- nodokļu jomas speciālista pieaicināšana, kurš nav bijis iesaistīts nodokļu konsultāciju pakalpojumu sniegšanā, lai viņš konsultētu revīzijas darba grupu saistībā ar attiecīgo pakalpojumu vai pārbaudītu finanšu pārskatu atspoguļojumu; vai
- ārēja nodokļu speciālista pieaicināšana ieteikumu sniegšanai saistībā ar pakalpojumu.

290.193 Ja nodokļu pakalpojumi ietver darbošanos kā revīzijas klienta advokātam publiskā tiesas sēdē saistībā ar nodokļu jautājuma risināšanu un iesaistītās summas ir būtiskas tādu finanšu pārskatu kontekstā, par kuriem firma sniegs atzinumu, radītais ar aizstāvību saistītais apdraudējums ir tik būtisks, ka nav pieejami nekādi drošības pasākumi, ko varētu veikt, lai šo apdraudējumu novērstu vai samazinātu līdz pieņemamam līmenim. Tāpēc firma revīzijas klientam nesniedz šādus pakalpojumus. Jēdziena “Publisks tribunāls vai tiesa”

nozīmi nosaka, vadoties no nodokļu jautājumu izskatīšanas prakses konkrētā jurisdikcijā.

290.194 Tomēr firmai nav aizliegts revīzijas klientam sniegt pastāvīgas konsultācijas (piemēram, atbildot uz īpašiem informācijas pieprasījumiem, sniedzot informāciju par faktiskajiem kontiem vai apliecinājumu par veikto darbu, vai arī palīdzot klientam analizēt ar nodokļiem saistītos jautājumus) saistībā ar jautājumu, kas tiek izskatīts publiskā tiesas vai tribunāla sēdē.

Iekšējie revīzijas pakalpojumi

Vispārīgi nosacījumi

290.195 Iekšējās revīzijas funkciju apjoms un mērķi var būt dažādi, un tie ir atkarīgi no uzņēmuma lieluma un struktūras, kā arī no vadības un, ja nepieciešams, personu, kam uzticēta uzņēmuma pārvalde, prasībām. Iekšējās revīzijas procedūras var būt šādas:

- (a) iekšējās kontroles sistēmas pārraudzība - kontroles procedūru pārbaude, to darbības pārraudzība un attiecīgu ieteikumu sniegšana;
- (b) finanšu un saimnieciskās darbības informācijas pārbaude - tādu līdzekļu pārbaude, kurus izmanto, lai identificētu, mērītu, klasificētu un ziņotu par finanšu un saimnieciskās darbības informāciju, kā arī veiktu īpašas aptaujas attiecībā uz atsevišķiem vienumiem, tostarp, veiktu darījumu, atlikumu un procedūru detalizētas pārbaudes;
- (c) saimnieciskās darbības aktivitāšu, tostarp uzņēmuma darbību, kurām nav finansiāls raksturs, ekonomiskuma, iedarbības un efektivitātes pārbaude; un
- (d) atbilstības pārbaude likumu, normatīvo aktu un citām ārējām prasībām, kā arī vadības noteiktiem pamatprincipiem un direktīvām un citām iekšējām prasībām.

290.196 Iekšējās revīzijas pakalpojumi ietver palīdzības nodrošināšanu revīzijas klientam saistībā ar klienta iekšējo revīzijas pakalpojumu veikšanu. Ja firma revīzijas klientam sniedz iekšējos revīzijas pakalpojumus un izmanto iekšējās revīzijas darba rezultātus turpmākās ārējās revīzijas laikā, tiek radīts ar personisko izvērtējumu saistīts apdraudējums firmas neatkarībai. Ja firma veic nozīmīgu daļu no klienta iekšējās revīzijas aktivitātēm, palielinās iespējamība, ka firmas personāls, kas sniedz iekšējos revīzijas pakalpojumus, varētu uzņemties vadības līmeņa atbildību. Ja firmas personāls, revīzijas klientam sniedzot iekšējos revīzijas pakalpojumus, uzņemas vadības līmeņa atbildību, radītais apdraudējums ir tik nozīmīgs, ka nav pieejami nekādi drošības pasākumi, kurus veicot, šo apdraudējumu varētu samazināt līdz pieņemamam

līmenim. Tāpēc firmas personāls, revīzijas klientam sniedzot iekšējos revīzijas pakalpojumus, neuzņemas vadības līmeņa atbildību.

290.197 Iekšējās revīzijas pakalpojumi, kas ir saistīti ar vadības līmeņa atbildības uzņemšanos, var būt šādi:

- iekšējās revīzijas pamatprincipu izstrāde vai iekšējās revīzijas aktivitāšu stratēģiskā virzība;
- uzņēmuma iekšējās revīzijas personāla darbību virzība vai atbildības uzņemšanās par tām;
- lēmumu pieņemšana saistībā ar to, kurus iekšējo revīzijas aktivitāšu rezultātā sniegtos ieteikumus īstenot;
- ziņošana vadības vārdā par iekšējās revīzijas aktivitāšu rezultātiem personām, kam uzticēta uzņēmuma pārvalde;
- tādu procedūru veikšana, kas ietilpst iekšējās kontroles sistēmas sastāvā, piemēram, personāla datu piekļuves tiesību izmaiņu pārbaude un apstiprināšana;
- atbildības uzņemšanās par iekšējās kontroles sistēmas izstrādi, ieviešanu un uzturēšanu; un
- tādu apakšuzņēmējiem uzticētu iekšējo revīzijas pakalpojumu veikšana, kas aptver visas vai nozīmīgu daļu no iekšējās revīzijas funkcijām, ja firmas pienākums ir noteikt iekšējās revīzijas darba apjomu un, iespējams, ir uzticēta atbildība par vienu vai vairākiem (a) – (f) apakšpunktā norādītajiem jautājumiem.

290.198 Lai izvairītos no vadības līmeņa atbildības uzņemšanās, firma revīzijas klientam sniedz iekšējās revīzijas pakalpojumus tikai tad, ja firma ir pārliecinājusies, ka:

- (a) klients norīko atbilstīgus un kompetentus resursus, ieteicams, augstākā līmeņa vadības pārstāvjus, kas visās situācijās ir atbildīgi par iekšējās revīzijas aktivitātēm, kā arī apliecina atbildību par iekšējās kontroles sistēmas izstrādi, ieviešanu un uzturēšanu;
- (b) klienta uzņēmuma vadība vai personas, kam uzticēta uzņēmuma pārvalde, pārbauda, izvērtē un apstiprina iekšējās revīzijas pakalpojumu apjomu, risku un regularitāti;
- (c) klienta uzņēmuma vadība novērtē iekšējās revīzijas pakalpojumu atbilstību, kā arī konstatētos faktus;

- (d) klienta uzņēmuma vadība novērtē un nosaka, kurus iekšējās revīzijas pakalpojumu rezultātā sniegtos ieteikumus ieviest, un pārvalda ieviešanas procesu; un
- (e) klienta uzņēmuma vadība ziņo personām, kam uzticēta uzņēmuma pārvalde, par nozīmīgajiem konstatētajiem faktiem un iekšējās revīzijas pakalpojumu rezultātā sniegtajiem ieteikumiem.

290.199 Ja firma izmanto iekšējās revīzijas funkciju, starptautiskajos revīzijas standartos ir noteikta prasība veikt procedūras, kuru mērķis ir novērtēt šīs funkcijas darbību. Ja firma akceptē darba uzdevumu, kas paredz iekšējās revīzijas pakalpojumu sniegšanu revīzijas klientam, un šo pakalpojumu rezultāti tiks izmantoti ārējās revīzijas vajadzībām, rodas ar personisko izvērtējumu saistīts apdraudējums, jo pastāv iespējamība, ka revīzijas grupa izmantos iekšējās revīzijas pakalpojumu rezultātus, neveicot šādu rezultātu atbilstīgu novērtējumu, vai neievēros tādu pašu profesionālās skepses līmeni, kādu tā izmantotu, ka iekšējās revīzijas pakalpojumus būtu sniegušas personas, kas nav firmas darbinieki. Šāda apdraudējuma būtiskums ir atkarīgs no dažādiem faktoriem, tostarp:

- saistīto finanšu pārskatu summu būtiskums;
- tas, kāda ir iespējamība, ka pastāv neatbilstības apliecinājumos saistībā ar šādos finanšu pārskatos norādītajām summām; un
- tas, cik droši tiks izmantoti iekšējās revīzijas pakalpojumi.

Profesionāls grāmatvedis izvērtē apdraudējuma nozīmīgumu un, ja nepieciešams, veic drošības pasākumus, lai apdraudējumu novērstu vai samazinātu līdz pieņemamam līmenim. Šādu drošības pasākumu piemērs ir speciālista pieaicināšana, kurš nav revīzijas darba grupas dalībnieks, šādu iekšējo revīzijas pakalpojumu sniegšanai.

Revīzijas klienti, kas ir publisko interešu uzņēmumi

290.200 Ja revīzijas klients ir publisko interešu uzņēmums, firma nesniedz iekšējās revīzijas pakalpojumu saistībā ar:

- (a) nozīmīgu iekšējās kontroles procedūru daļu, kas vērstas uz finanšu ziņošanu;
- (b) finanšu grāmatvedības sistēmām, kas ģenerē informāciju, kam atsevišķi vai kopumā ir nozīmīga ietekme uz tādu klienta uzņēmuma grāmatvedības reģistru vai finanšu pārskatu sagatavošanu, par kuriem firma sniegs atzinumu; vai

- (c) summām vai skaidrojumiem, kas atsevišķi vai kopumā ir būtiski tādu finanšu pārskatu kontekstā, par kuriem firma sniegs atzinumu.

IT sistēmu pakalpojumi

Vispārīgi nosacījumi

- 290.201 Ar informācijas tehnoloģiju (IT) sistēmām saistīti pakalpojumi ietver aparatūras vai programmatūras sistēmu izstrādi vai ieviešanu. Šādas sistēmas var apkopot avota datus, darboties kā tādas iekšējās kontroles sistēmas sastāvdaļa, kura vērsta uz finanšu ziņošanu, vai ģenerēt informāciju, kas ietekmē grāmatvedības ierakstus vai finanšu pārskatus, vai arī šādas sistēmas var nebūt saistītas ar revīzijas klienta grāmatvedības ierakstiem, iekšējās kontroles procedūrām, kas vērstas uz finanšu ziņošanu, vai finanšu pārskatiem. Atkarībā no pakalpojumu un konkrēto IT sistēmu rakstura, ar IT sistēmām saistītu pakalpojumu sniegšana var radīt ar personisko izvērtējumu saistītu apdraudējumu.
- 290.202 Apdraudējumu neatkarības principa ievērošanai nerada šādi ar IT sistēmām saistīt pakalpojumi ar nosacījumu, ka firmas personāls neuzņemas vadības līmeņa atbildību:
- (a) ar iekšējās kontroles sistēmu, kas vērsta uz finanšu ziņošanu, nesaistītu IT sistēmu izstrāde vai ieviešana;
 - (b) tādu IT sistēmu izstrāde vai ieviešana, kas neģenerē informāciju, kura veido ievērojamu daļu no grāmatvedības ierakstiem vai finanšu pārskatiem;
 - (c) standarta grāmatvedības vai finanšu informācijas sagatavošanas programmatūras ieviešana, ko nav izstrādājusi firma, ja pielāgošanas posms klienta vajadzībām nav nozīmīgs; un
 - (d) sistēmas, ko izstrādājis, ieviesis vai kuras darbību nodrošina cits pakalpojumu sniedzējs vai klients, novērtēšana un ieteikumu sniegšana attiecībā uz šādu sistēmu.

Revīzijas klienti, kas nav publisko interešu uzņēmumi

- 290.203 Ja firma revīzijas klientam, kas nav publisko interešu uzņēmums, sniedz pakalpojumus saistībā ar tādu IT sistēmu izstrādi vai ieviešanu, kuras (a) veido nozīmīgu daļu no iekšējās kontroles sistēmas, kas vērsta uz finanšu ziņošanas procesu, vai (b) ģenerē informāciju, kas ir nozīmīga tādu klienta grāmatvedības ierakstu vai finanšu pārskatu kontekstā, par kuriem firma sniegs atzinumu, rodas ar personisko izvērtējumu saistīts apdraudējums.

290.204 Ar personisko izvērtējumu saistītais apdraudējums ir pārāk nozīmīgs, lai firma drīkstētu sniegt šādus pakalpojumus, izņemot situācijas, kad ir veikti drošības pasākumi, kas nodrošina, ka:

- (a) klients apstiprina savu atbildību par iekšējās kontroles sistēmas ieviešanu un pārraudzību;
- (b) klients nosaka kompetentu darbinieku, ieteicams, no vadošo darbinieku vidus, kurš ir atbildīgs par vadības līmeņa lēmumu pieņemšanu saistībā ar aparatūras vai programmatūras sistēmu izstrādi un ieviešanu;
- (c) klients pieņem jebkādus vadības līmeņa lēmumus saistībā ar izstrādes un ieviešanas procesu;
- (d) klients novērtē sistēmas izstrādes un ieviešanas atbilstību un rezultātus; un
- (e) klients ir atbildīgs par sistēmas (aparatūras vai programmatūras) darbību un sistēmas ģenerētajiem vai lietotajiem datiem.

290.205 Atkarībā no tā, cik droša ir konkrētā IT sistēma revīzijas kontekstā, firma nosaka, vai šādus ar apliecinājuma pakalpojumiem nesaistītus pakalpojumus sniegs tikai darbinieki, kas nav revīzijas darba grupas dalībnieki un kuriem firmā ir dažādi ziņošanas uzdevumi. Jāizvērtē pārējā apdraudējuma nozīmīgums un, ja nepieciešams, jāveic drošības pasākumi, lai apdraudējumu novērstu vai samazinātu līdz pieņemamam līmenim. Šādu drošības pasākumu piemērs ir profesionāla grāmatveža pieaicināšana, kurš pārbauda sniegtos revīzijas pakalpojumus un ar apliecinājuma pakalpojumiem nesaistītos pakalpojumus.

Revīzijas klienti, kas ir publisko interešu uzņēmumi

290.206 Revīzijas klienta, kas ir publisko interešu uzņēmums, gadījumā firma nesniedz pakalpojumus saistībā ar tādu IT sistēmu izstrādi vai ieviešanu, kuras (a) veido nozīmīgu daļu no iekšējās kontroles sistēmas, kas vērsta uz finanšu ziņošanas procesu, vai (b) ģenerē informāciju, kas ir nozīmīga tādu klienta grāmatvedības ierakstu vai finanšu pārskatu kontekstā, par kuriem firma sniegs atzinumu.

Tiesvedības atbalsta pakalpojumi

290.207 Tiesvedības atbalsta pakalpojumi var ietvert aktivitātes, piemēram, darbību eksperta liecinieka lomā, aplēsto bojājumu vai citu ar tiesas darbiem vai citiem juridiska rakstura strīdiem saistītu summu aprēķināšana un palīdzība dokumentu pārvaldībā un atgūšanā saistībā ar strīdiem vai tiesas darbiem. Šādi pakalpojumi var radīt ar personisko izvērtējumu vai aizstāvību saistītu apdraudējumu.

290.208 Ja firma revīzijas klientam sniedz tiesvedības pakalpojumus un šie pakalpojumi ietver bojājumu vai citu summu noteikšanu, kas ietekmē finanšu pārskatus, par

kuriem firma sniegs atzinumu, ir spēkā 290.175 līdz 290.180 apakšpunktā noteiktās prasības, kas attiecas uz vērtēšanas pakalpojumiem. Citu tiesvedības pakalpojumu gadījumā jāizvērtē jebkāda apdraudējuma nozīmīgums un, ja nepieciešams, jāveic drošības pasākumi, lai apdraudējumu novērstu vai samazinātu līdz pieņemamam līmenim.

Juridiskie pakalpojumi

290.209 Šīs sadaļas kontekstā juridiski pakalpojumi tiek definēti kā jebkuri pakalpojumi, kuru sniegšanai ir nepieciešams, lai persona, kas sniedz šādus pakalpojumus, būtu tiesīga to darīt tās juridiskās sistēmas tiesā, kurā šādi pakalpojumi tiek sniegti, vai arī šai personai ir jāiegūst nepieciešamā juridiskā kvalifikācija. Atkarībā no jurisdikcijas juridiskie pakalpojumi aptver plašas un dažādas jomas, tostarp, korporatīvus un komerciālus pakalpojumus klientiem, piemēram, konsultācijas saistībā ar līgumu slēgšanu, tiesvedību, uzņēmumu saplūšanu vai iegādi, kā arī atbalsts un palīdzība klienta iekšējām juridiskajām nodaļām. Ja firma revīzijas klientam sniedz juridiskos pakalpojumus, var rasties gan ar personisko izvērtējumu, gan ar aizstāvību saistīts apdraudējums.

290.210 Juridiskie pakalpojumi, kas paredz atbalsta nodrošināšanu klientam saistībā ar transakcijas veikšanu (piemēram, atbalsts līguma sastādīšanā, juridiskas konsultācijas, juridiskais audits un pārstrukturēšana), var radīt ar personisko izvērtējumu saistītu apdraudējumu. Šāda apdraudējuma esamība un nozīmīgums ir atkarīgs no dažādiem faktoriem, tostarp:

- pakalpojuma raksturs;
- tas, vai pakalpojumu sniedz revīzijas darba grupas dalībnieks; un
- jebkādu jautājumu būtiskums klienta finanšu pārskatu kontekstā.

Jāizvērtē jebkāda apdraudējuma nozīmīgums un, ja nepieciešams, jāveic drošības pasākumi, lai apdraudējumu novērstu vai samazinātu līdz pieņemamam līmenim. Šādi drošības pasākumi var būt:

- tādu speciālistu pieaicināšana pakalpojumu sniegšanai, kuri nav revīzijas darba grupas dalībnieki; vai
- tāda speciālista pieaicināšana, kurš nav bijis iesaistīts juridisko pakalpojumu sniegšanā, lai viņš konsultētu revīzijas darba grupu saistībā ar attiecīgo pakalpojumu vai pārbaudītu finanšu pārskatu atspoguļojumu.

290.211 Ja firma revīzijas klientam sniedz aizstāvības pakalpojumus saistībā ar strīdu vai tiesas darbiem, un attiecīgās summas ir būtiskas tādu finanšu pārskatu kontekstā, par kuriem firma sniegs atzinumu, ar aizstāvību un personisko izvērtējumu saistītais apdraudējums ir tik nozīmīgs, ka nekādi drošības

pasākumi nespēs to samazināt līdz pieņemamam līmenim. Tāpēc firma revīzijas klientam nesniedz šādus pakalpojumus.

290.212 Ja firma saņem aicinājumu revīzijas klientam sniegt aizstāvības pakalpojumus saistībā ar strīdu vai tiesas darbiem, un attiecīgās summas nav būtiskas tādu finanšu pārskatu kontekstā, par kuriem firma sniegs atzinumu, firma novērtē, cik nozīmīgs ir jebkāds iespējamais ar aizstāvību un personisko izvērtējumu saistītais apdraudējums, un, ja nepieciešams, veic drošības pasākumus, lai to novērstu vai samazinātu līdz pieņemamam līmenim. Šādi drošības pasākumi var būt:

- tādu speciālistu pieaicināšana pakalpojumu sniegšanai, kuri nav revīzijas darba grupas dalībnieki; vai
- speciālista pieaicināšana, kurš nav bijis iesaistīts juridisko pakalpojumu sniegšanā, lai viņš konsultētu revīzijas darba grupu saistībā ar attiecīgo pakalpojumu vai pārbaudītu finanšu pārskatu atspoguļojumu.

290.213 Ja firmas partneris vai darbinieks tiek pieņemts darbā revīzijas klienta uzņēmumā kā uzņēmuma juridiskās nodaļas vadītājs, ar personisko izvērtējumu un aizstāvību saistītais apdraudējums ir tik būtisks, ka nekādi drošības pasākumi nespēs to samazināt līdz pieņemamam līmenim. Juridiskās nodaļas vadītāja amats parasti ir augstākā vadības līmeņa amats, kas paredz plašu atbildību par uzņēmuma juridiskajiem jautājumiem, un tāpēc firmas dalībnieki revīzijas klienta uzņēmumā nedrīkst ieņemt šādu amatu.

Personāla atlases pakalpojumi

Vispārīgi nosacījumi

290.214 Ja firma revīzijas klientam sniedz personāla atlases pakalpojumus, var rasties ar personiskām interesēm, familiaritāti vai ietekmēšanu saistīts apdraudējums. Šāda apdraudējuma esamība un nozīmīgums ir atkarīgs no dažādiem faktoriem, tostarp:

- pieprasītās palīdzības raksturs; un
- personas, kas tiek pieņemta darbā, loma.

Jāizvērtē jebkāda apdraudējuma nozīmīgums un, ja nepieciešams, jāveic drošības pasākumi, lai apdraudējumu novērstu vai samazinātu līdz pieņemamam līmenim. Jebkurā gadījumā firma neuzņemas vadības līmeņa atbildību, tostarp nerīko pārrunas klienta vārdā, personāla atlases jautājumus atstājot klienta ziņā.

Principā firma drīkst sniegt tādus pakalpojumus, kā, piemēram, vairāku kandidātu profesionālās kvalifikācijas pārbaude un konsultāciju sniegšana

saistībā ar šo kandidātu piemērotību amatam. Turklāt firma drīkst intervēt attiecīgos kandidātus un sniegt ieteikumus saistībā ar kandidātu kompetenci attiecībā uz finanšu grāmatvedības, administratīvo vai kontroles pienākumu izpildi.

Revīzijas klienti, kas ir publisko interešu uzņēmumi

290.215 Firma revīzijas klientam, kas ir publisko interešu uzņēmums, nesniedz šādus personāla atlases pakalpojumus attiecībā uz konkrētā uzņēmuma direktora vai amatpersonas amatu vai arī uz augstākā līmeņa vadības amatu, kam ir nozīmīga ietekme uz tādu klienta uzņēmuma grāmatvedības ierakstu vai finanšu pārskatu sagatavošanu, par kuriem firma sniegs atzinumu:

- kandidātu meklēšana attiecīgajiem amatiem; un
- atsauču pārbaude attiecībā uz iespējamiem kandidātiem uz šādiem amatiem.

Korporatīvie finanšu pakalpojumi

290.216 Ja firma sniedz korporatīvos finanšu pakalpojumus, piemēram:

- revīzijas klientam izstrādāt korporatīvo stratēģiju;
- identificē iespējamus mērķus, kas jāsasniedz revīzijas klienta uzņēmumam;
- sniedz konsultācijas saistībā ar pārdošanas darījumiem;
- palīdz veikt finanšu izaugsmes transakcijas;
- sniedz ar strukturēšanu saistītas konsultācijas, var rasties ar aizstāvību un personisko izvērtējumu saistīts apdraudējums.

Jāizvērtē jebkāda apdraudējuma nozīmīgums un, ja nepieciešams, jāveic drošības pasākumi, lai apdraudējumu novērstu vai samazinātu līdz pieņemamam līmenim. Šādi drošības pasākumi var būt:

- tādu speciālistu pieaicināšana pakalpojumu sniegšanai, kuri nav revīzijas darba grupas dalībnieki; vai
- speciālista pieaicināšana, kurš nav bijis iesaistīts korporatīvo finanšu pakalpojumu sniegšanā, lai viņš konsultētu revīzijas darba grupu saistībā ar attiecīgo pakalpojumu vai pārbaudītu finanšu pārskatu atspoguļojumu.

290.217 Ja firma sniedz korporatīvos finanšu pakalpojumus, piemēram, konsultācijas saistībā ar tādas korporatīvas finanšu transakcijas strukturēšanu vai tādiem finanšu pasākumiem, kuri tieši ietekmē summas, kas tiks atspoguļotas tādos

finanšu pārskatos, par kuriem firma sniegs atzinumu, var rasties ar personisko izvērtējumu saistīts apdraudējums. Šāda apdraudējuma esamība un nozīmīgums ir atkarīgs no dažādiem faktoriem, tostarp:

- tas, kāda ir subjektivitātes pakāpe, nosakot korporatīvās finanšu konsultācijas iznākuma vai seku atbilstīgo atspoguļojuma veidu finanšu pārskatos;
- tas, kāda būs korporatīvo finanšu konsultāciju iznākuma tiešā ietekme uz finanšu pārskatos atspoguļotajām summām, kā arī šo summu būtiskums finanšu pārskatu kontekstā; un
- tas, vai korporatīvo finanšu pakalpojumu efektivitāte ir atkarīga no izmantotās grāmatvedības metodes vai atspoguļojuma finanšu pārskatos, un vai pastāv šaubas par metodes vai atspoguļojuma atbilstību finanšu ziņošanas pamatnostādņu prasībām.

Jāizvērtē jebkāda apdraudējuma nozīmīgums un, ja nepieciešams, jāveic drošības pasākumi, lai apdraudējumu novērstu vai samazinātu līdz pieņemamam līmenim. Šādi drošības pasākumi var būt:

- tādu speciālistu pieaicināšana pakalpojumu sniegšanai, kuri nav revīzijas darba grupas dalībnieki; vai
- speciālista pieaicināšana, kurš nav bijis iesaistīts korporatīvo finanšu pakalpojumu sniegšanā, lai viņš konsultētu revīzijas darba grupu saistībā ar attiecīgo pakalpojumu vai pārbaudītu finanšu pārskatu atspoguļojumu.

290.218 Ja korporatīvo finanšu konsultāciju efektivitāte ir atkarīga no konkrētās grāmatvedības metodes vai atspoguļojuma finanšu pārskatos un:

- (a) revīzijas darba grupai ir pamatotas šaubas par saistīto grāmatvedības metodes vai atspoguļojuma atbilstību finanšu ziņošanas pamatnostādņēm; un
- (b) korporatīvo finanšu pakalpojumu iznākumam vai sekām ir būtiska ietekme uz finanšu pārskatiem, par kuriem firma sniegs atzinumu;

Radītais ar personisko izvērtējumu saistītais apdraudējums ir tik būtisks, ka nekādi drošības pasākumi to nevarēs samazināt līdz pieņemamam līmenim; un šādā gadījumā firma nesniedz korporatīvās finanšu konsultācijas.

290.219 Korporatīvo finanšu pakalpojumu sniegšana saistībā ar klienta akciju veicināšanu, dalību tajās vai to izpirkšanu, rada ar aizstāvību vai personisko izvērtējumu saistītu apdraudējumu, kas ir tik būtisks, ka nekādi drošības

pasākumi nespēs to samazināt līdz pieņemamam līmenim. Tāpēc firma revīzijas klientam nesniedz šādus pakalpojumus.

Samaksa

Samaksa — relatīvais lielums

290.220 Ja no revīzijas klienta saņemtā kopējā samaksa veido lielu daļu no firmas, kas sniedz revīzijas atzinumu, kopējiem ienākumiem, atkarība no konkrētā klienta un bažas par klienta iespējamu zaudēšanu rada ar personiskām interesēm vai ietekmēšanu saistītu apdraudējumu. Šāda apdraudējuma būtiskums ir atkarīgs no dažādiem faktoriem, tostarp:

- firmas saimnieciskās darbības struktūra;
- tas, vai firma ir darbojusies ilgu laiku vai ir nesen izveidota; un
- klienta kvalitatīvais vai kvantitatīvais nozīmīgums firmas kontekstā.

Profesionāls grāmatvedis izvērtē apdraudējuma nozīmīgumu un, ja nepieciešams, veic drošības pasākumus, lai apdraudējumu novērstu vai samazinātu līdz pieņemamam līmenim. Šādi drošības pasākumi var būt:

- atkarības samazināšana no klienta;
- ārēju kvalitātes kontroles pārbaūžu veikšana; vai
- konsultēšanās saistībā ar galvenajiem revīzijas gaitā izdarītajiem spriedumiem ar trešo personu, piemēram, ar profesionālu reglamentējošo iestādi vai citu profesionālu grāmatvedi.

290.221 Ar personiskām interesēm vai ietekmēšanu saistīts apdraudējums rodas arī tad, ja no revīzijas klienta saņemtā samaksa veido lielu daļu no atsevišķa partnera atbildībā esoša klienta ieņēmumiem vai no atsevišķa firmas biroja ieņēmumiem. Apdraudējuma nozīmīgums ir atkarīgs no dažādiem faktoriem, tostarp:

- klienta kvalitatīvais vai kvantitatīvais nozīmīgums partnera vai firmas biroja kontekstā; un
- tas, cik lielā mērā partnera vai partneru, kas strādā attiecīgajā birojā, atalgojums ir atkarīgs no konkrētā klienta veiktās samaksas.

Firma izvērtē apdraudējuma nozīmīgumu un, ja nepieciešams, veic drošības pasākumus, lai apdraudējumu novērstu vai samazinātu līdz pieņemamam līmenim. Šādi drošības pasākumi var būt:

- atkarības samazināšana no revīzijas klienta;
- profesionāla grāmatveža pieaicināšana, kurš pārbaudītu paveikto darbu vai sniegtu cita veida konsultācijas, ja nepieciešams; vai
- regulāras un neatkarīgas iekšējās vai ārējās darba uzdevuma kvalitātes kontroles pārbaudes.

Revīzijas klienti, kas ir publisko interešu uzņēmumi

290.222 Ja revīzijas klients ir publisko interešu uzņēmums un divu vienu otram sekojošu gadu laikā no klienta un tā saistītajiem uzņēmumiem (atkarībā no 290.27 apakšpunktā sniegtajām norādēm) saņemtās samaksas kopsumma pārsniedz 15% no kopējās summas, ko saņēmusi firma, kas sniedz atzinumu par attiecīgā klienta finanšu pārskatiem, firma informē personas, kam uzticēta revīzijas klienta uzņēmuma pārvalde, par to, ka šādas samaksas kopsumma pārsniedz 15% no firmas saņemtās samaksas kopsummas, un pārrunā iespējamās drošības pasākumus, kuru veicot, varētu samazināt apdraudējumu līdz pieņemamam līmenim, un veic attiecīgos drošības pasākumus:

- pirms revīzijas atzinuma publicēšanas par otrā gada finanšu pārskatiem profesionāls grāmatvedis, kas nav tās firmas darbinieks, kura sniedz atzinumu par finanšu pārskatiem, veic attiecīgā darba uzdevuma kvalitātes kontroles pārbaudi vai arī profesionāla reglamentējoša iestāde veic darba uzdevuma pārbaudi, kas ir līdzvērtīga darba uzdevuma kvalitātes kontroles pārbaudei (“pārbaude pirms publicēšanas”); vai
- pēc revīzijas atzinuma publicēšanas par otrā gada finanšu pārskatiem un pirms revīzijas ziņojuma publicēšanas par trešā gada finanšu pārskatiem profesionāls grāmatvedis, kas nav tās firmas darbinieks, kura sniedz atzinumu par finanšu pārskatiem, vai profesionāla reglamentējoša iestāde veic otrā gada revīzijas pārbaudi, kas ir līdzvērtīga darba uzdevuma kvalitātes kontroles pārbaudei (“pārbaude pēc publicēšanas”).

Ja kopsumma pārsniedz 15% lielā mērā, firma nosaka, vai apdraudējums ir tik nozīmīgs, ka šāda pārbaude pēc publicēšanas nesamazinātu apdraudējumu līdz pieņemamam līmenim, un ir jāveic pārbaude pirms publicēšanas. Šādos apstākļos firma nodrošina pārbaudi pirms publicēšanas.

Ja samaksa arī turpmāk ik gadu pārsniedz 15%, firma informē personas, kam uzticēta uzņēmuma pārvalde, un pārrunā, kuru no iepriekšminētajiem drošības pasākumiem veikt. Ja kopsumma pārsniedz 15% lielā mērā, firma nosaka, vai apdraudējums ir tik nozīmīgs, ka pārbaude pēc publicēšanas nesamazinātu apdraudējumu līdz pieņemamam līmenim, un ir jāveic pārbaude pirms publicēšanas. Šādos apstākļos firma nodrošina pārbaudi pirms publicēšanas.

Samaksa — nokavēta samaksa

290.223 Ja ilglaicīgi netiek saņemta samaksa par revīzijas klientam sniegtiem pakalpojumiem un īpaši, ja netiek samaksāta būtiska daļa no samaksas pirms revīzijas ziņojuma publicēšanas par nākamo gadu, var rasties ar personiskām interesēm saistīts apdraudējums. Parasti firma pieprasa klientam veikt samaksu pirms revīzijas ziņojuma publicēšanas. Ja pēc revīzijas ziņojuma publicēšanas samaksa netiek veikta, firma izvērtē jebkāda apdraudējuma esamību un nozīmīgumu un, ja nepieciešams, veic drošības pasākumus, lai apdraudējumu novērstu vai samazinātu līdz pieņemamam līmenim. Šāda drošības pasākuma piemērs ir papildu profesionāla grāmatveža pieaicināšana, kurš nav piedalījies revīzijas darba uzdevumā, konsultāciju sniegšanai vai padarītā darba pārbaudes veikšanai. Firma nosaka, vai nokavēto samaksu var uzskatīt par līdzvērtīgu klientam izsniegtam aizdevumam un vai nokavētās samaksas apmērs ir tik būtisks, ka firma varētu atteikties no attiecīgā klienta vai turpināt revīzijas darba uzdevumu.

Nosacījuma maksājumi

290.224 Nosacījuma maksājumus aprēķina, izmantojot iepriekš noteiktu bāzi, kas ir saistīta ar transakcijas iznākumu vai firmas sniegto pakalpojumu rezultātu. Šīs sadaļas vajadzībām samaksa netiek uzskatīta par nosacījuma maksājumu, ja to ir noteikusi tiesa vai cita publiska iestāde.

290.225 Ja firma attiecībā uz revīzijas darba uzdevumu tieši vai netieši, piemēram, izmantojot starpnieku, piestāda rēķinu par nosacījuma maksājumu, radītais ar personiskām interesēm saistītais apdraudējums ir tik nozīmīgs, ka nekādi drošības pasākumi nespēs to samazināt līdz pieņemamam līmenim. Tāpēc firma neslēdz vienošanās par šādu samaksu.

290.226 Ja firma tieši vai netieši, piemēram, izmantojot starpnieku, piestāda rēķinu nosacījuma maksājumu saistībā ar revīzijas klientam sniegtu ar apliecinājuma pakalpojumiem nesaistītu pakalpojumu, var rasties arī ar personiskām interesēm saistīts apdraudējums. Apdraudējums ir tik nozīmīgs, ka nekādi drošības pasākumi nespētu to samazināt līdz pieņemamam līmenim, ja:

- (a) maksājuma rēķinu piestāda firma, kas sniegs atzinumu par finanšu pārskatiem, un attiecīgais maksājums ir būtisks vai, iespējams, būtisks konkrētās firmas kontekstā;
- (b) maksājuma rēķinu piestāda firma, kas ietilpst firmu apvienībā un veic nozīmīgu revīzijas darba daļu, un attiecīgais maksājums ir būtisks vai, iespējams, būtisks konkrētās firmas kontekstā; vai
- (c) ar apliecinājuma pakalpojumiem nesaistītu pakalpojumu iznākums un atbilstoši arī maksājuma summa ir atkarīga no nākotnē vai pašreiz

izdarītiem spriedumiem saistībā ar revīziju attiecībā uz būtisku finanšu pārskatos atspoguļotu summu.

Tāpēc firma neslēdz šādas vienošanās.

290.227 Attiecībā uz citiem nosacījuma maksājumiem, ko firma saņem no revīzijas klienta par ar apliecinājumu nesaistītu pakalpojumu sniegšanu, apdraudējuma esamība un nozīmīgums ir atkarīgs no šādiem faktoriem, piemēram:

- iespējamo atalgojuma summu diapazons;
- tas, vai atbilstīga iestāde nosaka attiecīgā jautājuma, saistībā ar kuru ir noteikts pārstāvības maksājums, iznākumu;
- pakalpojuma raksturs; un
- notikuma vai transakcijas ietekme uz finanšu pārskatiem.

Firma izvērtē jebkāda apdraudējuma nozīmīgumu un, ja nepieciešams, veic drošības pasākumus, lai apdraudējumu novērstu vai samazinātu līdz pieņemamam līmenim. Šādi drošības pasākumi var būt:

- profesionāla grāmatveža pieaicināšana, kurš pārbaudītu būtisko revīzijas darbu vai sniegtu cita veida konsultācijas, ja nepieciešams; vai
- tādu speciālistu pieaicināšana ar apliecinājuma pakalpojumiem nesaistīto pakalpojumu sniegšanai, kuri nav revīzijas darba grupas dalībnieki.

Kompensācijas un novērtēšanas pamatprincipi

290.228 Ja revīzijas darba grupas dalībnieka darbs tiek novērtēts vai papildu atalgots atkarībā no tā, cik veiksmīgi viņš revīzijas klientam pārdevis ar apliecinājuma pakalpojumiem nesaistītus pakalpojumus, rodas ar personiskām interesēm saistīts apdraudējums. Šāda apdraudējuma būtiskums ir atkarīgs no dažādiem faktoriem, tostarp:

- papildu atalgojuma vai darba novērtējuma proporcija, ko attiecīgais darbinieks saņēmis par šādu pakalpojumu pārdošanu;
- darbinieka loma revīzijas darba grupā; un
- tas, vai šādu pakalpojumu pārdošanas fakts ietekmē lēmumus saistībā ar attiecīgā darbinieka paaugstināšanu amatā.

Firma novērtē apdraudējuma nozīmīgumu, un, ja apdraudējums neatbilst pieņemamam līmenim, firma vai nu pārskata konkrētās personas papildu

atalgojuma plānu vai novērtēšanas procesu, vai arī veic drošības pasākumus, lai šādu apdraudējumu novērstu vai samazinātu līdz pieņemamam līmenim. Šādi drošības pasākumi var būt:

- attiecīgā darbinieka izslēgšana no revīzijas darba grupas; vai
- profesionāla grāmatveža pieaicināšana, kurš pārbauda revīzijas darba grupas dalībnieka darbu.

290.229 Galvenā revīzijas partnera darbs netiek novērtēts vai papildu atalgots atkarībā no tā, cik veiksmīgi viņš revīzijas klientam pārdevis ar apliecinājuma pakalpojumiem nesaistītus pakalpojumus. Tomēr tas nenozīmē, ka būtu aizliegts vienoties par peļņas dalīšanas nosacījumiem starp firmas partneriem.

Dāvanas un īpaša labvēlība

290.230 Ja firma pieņem revīzijas klienta piedāvātās dāvanas vai īpašu labvēlību, var rasties ar personiskām interesēm un familiaritāti saistīts apdraudējums. Ja firma vai revīzijas darba grupas dalībnieks pieņem dāvanas vai īpašu labvēlību, radītais apdraudējums ir tik nozīmīgs, ka nekādi drošības pasākumi nespēs to samazināt līdz pieņemamam līmenim izņemot gadījumus, kad dāvanas vērtība ir nenozīmīga un nebūtiska. Tāpēc firma vai revīzijas darba grupas dalībnieks nedrīkst pieņemt šādas dāvanas vai īpašu labvēlību.

Faktiski vai iespējami tiesas darbi

290.231 Ja notiek vai, iespējams, notiks tiesas prāva, kurā ir iesaistīta firma vai revīzijas darba grupas dalībnieks un apliecinājuma uzdevuma klients, rodas ar personiskām interesēm un ietekmēšanu saistīts apdraudējums. Jāsniedz pilnīgi atklāts klienta vadības un revīzijas darba grupas dalībnieku attiecību raksturojums un pilnīgs visu klienta uzņēmuma saimnieciskās darbības aspektu skaidrojums. Ja saistībā ar faktiskiem vai iespējamiem tiesas darbiem firma un klienta vadība atrodas pretējās pusēs, tas ietekmē vadības vēlmi sniegt pilnīgus skaidrojumus un rodas ar personiskām interesēm saistīts apdraudējums. Šāda apdraudējuma nozīmīgums ir atkarīgs no dažādiem faktoriem, tostarp:

- tiesas prāvas būtiskums; un
- tas, vai tiesas prāva ir saistīta ar iepriekšēju revīzijas darba uzdevumu.

Jāizvērtē apdraudējuma nozīmīgums un, ja nepieciešams, jāveic drošības pasākumi, lai apdraudējumu novērstu vai samazinātu līdz pieņemamam līmenim. Šādi drošības pasākumi var būt:

- ja tiesas prāvā ir iesaistīts revīzijas darba grupas dalībnieks, viņa izslēgšana no revīzijas darba grupas; vai

- profesionāla grāmatveža pieaicināšana, kurš pārbauda paveikto darbu.

Ja šādi drošības pasākumi nesamazina apdraudējumu līdz pieņemamam līmenim, vienīgā pieņemamā rīcība ir atteikties no revīzijas darba uzdevuma vai atteikties to akceptēt.

290.232 līdz 290.499 apakšpunkti ir apzināti atstāti tukši.

Pārskati, kuros noteikts lietojuma un izplatīšanas ierobežojums

Ievads

290.500 290. sadaļā noteiktās neatkarības prasības attiecas uz visiem revīzijas darba uzdevumiem. Tomēr konkrētos apstākļos, tostarp revīzijas darba uzdevumos, kad revīzijas ziņojumā noteikts lietojuma un izplatīšanas ierobežojums un ir nodrošināta 290.501 līdz 290.502 apakšpunktā noteikto prasību izpilde, šajā sadaļā noteiktās neatkarības prasības drīkst modificēt atbilstoši 290.505 līdz 290.514 apakšpunktu nosacījumiem. Šīs rindkopas attiecas tikai uz īpaša mērķa finanšu pārskatu revīzijas darba uzdevumiem, kuru (a) mērķis ir sagatavot apstiprinošus vai noliedzošus secinājumus par to, vai finanšu pārskati ir visos būtiskajos aspektos sagatavoti atbilstoši norādīto finanšu ziņošanas pamatnostādņu prasībām, tostarp patiesa atspoguļojuma pamatnostādņu gadījumā par to, vai finanšu pārskati sniedz patiesu un skaidru priekšstatu vai ir patiesi atspoguļoti atbilstoši norādīto finanšu ziņošanas pamatnostādņu prasībām, un (b) revīzijas ziņojumā ir noteikts lietojuma un izplatīšanas ierobežojums. Modificēšana nav atļauta, ja tiek veikta likumā vai normatīvajos aktos noteikta finanšu pārskatu revīzija.

290.501 290. sadaļā noteikto prasību modificēšana ir pieļaujama, ja ziņojuma potenciālie lietotāji (a) ir informēti par ziņojuma mērķi un ierobežojumiem un (b) pilnībā piekrīt modificēto neatkarības prasību piemērošanai. Potenciālie lietotāji var iegūt informāciju par ziņojuma mērķi un ierobežojumiem, šādu lietotāju pārstāvim, kurš ir pilnvarots rīkoties potenciālo lietotāju vārdā, tieši vai netieši piedaloties darba uzdevuma rakstura un apjoma izstrādes procesā. Šāda dalība palielina firmas iespējas sazināties ar potenciālajiem lietotājiem saistībā ar neatkarības jautājumiem, tostarp informēt par apstākļiem, kas ir būtiski, izvērtējot apdraudējumu neatkarības principa ievērošanai, lai šādu apdraudējumu samazinātu līdz pieņemamam līmenim, un iegūtu lietotāju piekrišanu neatkarības prasību modificēšanai.

290.502 Firma informē potenciālos lietotājus (piemēram, darba uzdevuma vēstulē) par neatkarības prasībām, kādas attiecas uz revīzijas darba uzdevumu. Ja potenciālie lietotāji ir lietotāju kategorija (piemēram, sindicēta aizdevuma gadījumā tie varētu būt aizdevēji) un darba uzdevuma nosacījumu izstrādes laikā katru no viņiem nav iespējams identificēt pēc vārda un uzvārda, šādus lietotājus vēlāk

informē par neatkarības prasībām, kurām piekritis attiecīgais pārstāvis (piemēram, pārstāvis, kas firmas darba uzdevuma vēstuli padara pieejamu visiem lietotājiem).

290.503 Ja firma tā paša revīzijas klienta vajadzībām sagatavo revīzijas ziņojumu, kurā nav noteikts izplatīšanas un lietojuma ierobežojums, 290.500 līdz 290.514 apakšpunktu nosacījumi nemaina prasību attiecībā uz konkrēto revīzijas darba uzdevumu piemērot 290.1 līdz 290.232 apakšpunktos noteiktās prasības.

290.504 290.505 līdz 290.524 apakšpunktos ir raksturotas 290. sadaļā noteikto prasību modifikācijas, kas ir pieļaujamas iepriekšminētajos apstākļos. Visos pārējos aspektos ir jānodrošina atbilstība 290. sadaļā noteiktajām prasībām.

Publisko interešu uzņēmumi

290.505 Ja ir spēkā 290.500 līdz 290.502 apakšpunktā minētie apstākļi, nav jāpiemēro papildu prasības, kas ir noteiktas 290.100 līdz 290.232 apakšpunktos un attiecas uz publisko interešu uzņēmumu revīzijas darba uzdevumiem.

Saistītie uzņēmumi

290.506 Ja ir spēkā 290.500 līdz 290.502 apakšpunktos noteiktie apstākļi, atsaucēs uz revīzijas klientu netiek iekļauti revīzijas klienta saistītie uzņēmumi. Tomēr, ja revīzijas darba grupai ir informācija vai ir iemesls uzskatīt, ka, lai novērtētu firmas neatkarību no klienta, būtiska loma ir attiecībām vai apstākļiem, kas saistīti ar citu saistīto uzņēmumu, revīzijas darba grupa šādas attiecības un apstākļus ņem vērā, identificējot un novērtējot apdraudējumu neatkarības principa ievērošanai un nosakot attiecīgos drošības pasākumus.

Firmu apvienības un radniecīgās firmas

290.507 Ja ir spēkā 290.500 līdz 290.502 apakšpunktos noteiktie apstākļi, atsauces uz firmu neattiecas uz radniecīgajām firmām. Tomēr, ja firmai ir informācija vai iemesls uzskatīt, ka radniecīgās firmas intereses vai attiecības rada apdraudējumu, šādas firmas tiek ņemtas vērā, novērtējot apdraudējumu neatkarības principa nodrošināšanai.

Finansiālā līdzdalība, kredīti un garantijas, ciešas uzņēmējdarbības attiecības un ģimeniskas un personiskas attiecības

290.508 Ja ir spēkā 290.500 līdz 290.502 apakšpunktos minētie apstākļi, 290.102 līdz 290.145 apakšpunktu nosacījumi attiecas tikai uz revīzijas darba grupas dalībniekiem, viņu tiešiem un tuviem radniekiem.

290.509 Turklāt jānosaka, vai apdraudējumu rada revīzijas klienta un šādu revīzijas darba grupas dalībnieku kopējas intereses un attiecības, kas raksturotas 290.102 līdz 290.145 apakšpunktos:

- (a) personas, kas sniedz konsultācijas saistībā ar tehniska rakstura vai nozarei raksturīgiem jautājumiem, transakcijām vai notikumiem; un
- (b) personas, kas nodrošina darba uzdevuma kvalitātes kontroles pārbaudi, tostarp personas, kas veic darba uzdevuma kvalitātes pārbaudi.

Jāizvērtē jebkura apdraudējuma nozīmīgums, ko pēc revīzijas darba grupas domām rada intereses un attiecības starp revīzijas klientu un citām tādām personām firmā, kuras var tieši ietekmēt revīzijas darba uzdevuma iznākumu, tostarp personām, kas sniedz ieteikumus attiecībā uz vadības atalgojumu vai nodrošina šādas sistēmas tiešu pārraudzību un cita veida pārraudzību attiecībā uz revīzijas darba uzdevuma atbildīgo partneri saistībā ar konkrēto revīzijas darba uzdevumu (tostarp jebkuras personas, kas ieņem augstāku amatu par darba uzdevuma atbildīgo partneri, līdz personai, kas ir firmas galvenais vai vadošais partneris (direktors vai līdzvērtīga amatpersona)).

290.510 Jāizvērtē arī jebkāda apdraudējuma nozīmīgums, ko pēc revīzijas darba grupas domām rada 290.108 līdz 290.111 apakšpunktos raksturoto personu finansiāla līdzdalība revīzijas klienta uzņēmumā.

290.511 Ja apdraudējums neatkarības principa ievērošanai neatbilst pieņemamam līmenim, jāveic drošības pasākumi, lai šādu apdraudējumu novērstu vai samazinātu līdz pieņemamam līmenim.

290.512 Piemērojot 290.106 līdz 290.115 apakšpunktos noteiktās prasības attiecībā uz firmas interesēm, ja firmai ir ar apliecinājuma klientu saistīta tieša vai netieša būtiska finanšu līdzdalība, radītais ar personiskajām interesēm saistītais apdraudējums ir tik būtisks, ka nekādi drošības pasākumi nespēs samazināt šādus draudus līdz pieņemamam līmenim. Tāpēc firmai nedrīkst būt šādas finanšu līdzdalības.

Darba attiecības ar revīzijas klientu

290.513 Jānovērtē jebkāda apdraudējuma nozīmīgums, ko rada darba attiecības atbilstoši 290.134 līdz 290.138 apakšpunktu nosacījumiem. Ja apdraudējums neatbilst pieņemamam līmenim, firma veic drošības pasākumus, lai šādu apdraudējumu novērstu vai samazinātu līdz pieņemamam līmenim. Iespējamo drošības pasākumu piemēri ir norādīti 290.136 apakšpunktā.

Ar apliecinājuma pakalpojumiem nesaistītu pakalpojumu sniegšana

290.514 Ja firmas uzdevums ir revīzijas klienta vajadzībām sagatavot ierobežota lietojuma un izplatīšanas ziņojumu un firma šim revīzijas klientam sniedz ar apliecinājuma pakalpojumiem nesaistītus pakalpojumus, atkarībā no 290.504 līdz 290.507 apakšpunktu nosacījumiem ir spēkā 290.156 līdz 290.232 apakšpunktos noteiktās prasības.

291. SADAĻA

NEATKARĪBA — CITI APLIECINĀJUMA UZDEVUMI

SATURS

	Punkts
Sadaļas struktūra	291.1
Konceptuālo pamatnostādņu princips attiecībā uz neatkarību	291.4
Apliecinājuma uzdevumi	291.12
Uz apgalvojumiem balstīti apliecinājuma uzdevumi	291.17
Tiešās ziņošanas apliecinājuma uzdevumi	291.20
Ziņojumi, kuros noteikts lietojuma un izplatīšanas ierobežojums	291.21
Vairākas atbildīgās personas	291.28
Dokumentēšana	291.29
Darba uzdevuma periods	291.30
Citi apsvērumi	291.33
Konceptuālo pamatnostādņu piemērošana attiecībā uz neatkarības principu	291.100
Finansiālā līdzdalība	291.104
Kredīti un garantijas	291.113
Uzņēmējdarbības attiecības	291.119
Ģimeniskas un personiskas attiecības	291.121
Darba attiecības ar apliecinājuma uzdevumu klientiem	291.128
Apliecinājuma klientam nesen sniegti pakalpojumi	291.132
Darbs apliecinājuma klienta uzņēmumā direktora vai amatpersonas amatā	291.135
Vadošo darbinieku ilglaicīga saistība ar apliecinājuma uzdevumu klientiem	291.139
Ar apliecinājuma pakalpojumiem nesaistītu pakalpojumu sniegšanai apliecinājuma klientiem	291.140
Vadības pienākumi	291.143
Citi apsvērumi	291.148
Samaksa	291.151
Samaksa — relatīvais lielums	291.151
Samaksa — nokavētie maksājumi	291.153
Nosacījuma maksājumi	291.154
Dāvanas un īpaša labvēlība	291.158
Faktiski vai iespējami tiesas darbi	291.159

Sadaļas struktūra

- 291.1 Šajā sadaļā aplūkotas neatkarības prasības attiecībā uz apliecinājuma uzdevumiem, kas nav revīzijas vai pārbaudes uzdevumi. Neatkarības prasības, kas ir spēkā revīzijas un pārbaudes uzdevumos, ir raksturotas 290. sadaļā. Ja apliecinājuma uzdevuma klients ir arī revīzijas vai pārbaudes klients, firma, radniecīgās firmas un revīzijas vai pārbaudes darba grupas dalībnieki ievēro arī 290. sadaļā noteiktās prasības. Konkrētos apstākļos, tostarp apliecinājuma uzdevumos, kad apliecinājuma ziņojumā noteikts lietojuma un izplatīšanas ierobežojums un ir nodrošināti konkrēti nosacījumi, šajā sadaļā noteiktās neatkarības prasības var modificēt, kā norādīts 291.21 līdz 291.27 apakšpunktos.
- 291.2 Apliecinājuma uzdevuma mērķis ir palielināt potenciālā lietotāja pārliecību par aplūkojamā jautājuma novērtējuma vai izvērtēšanas rezultātu attiecībā pret kritērijiem. Starptautiskās Revīzijas un apliecinājumu standartu valdes izstrādātajās Starptautisko Apliecinājuma uzdevumu nostādnēs (apliecinājuma uzdevumu nostādnes) ir noteikti apliecinājuma uzdevumu elementi un mērķi, kā arī identificēti darba uzdevumi, uz kuriem attiecas Starptautisko Revīzijas standartu (SGS), Starptautisko Pārbaudes uzdevumu standartu (SPUS) un Starptautisko Apliecinājuma uzdevumu standartu (SAUS) prasības. Papildinformāciju par apliecinājuma uzdevuma elementiem un mērķiem skatiet apliecinājuma uzdevumu nostādnēs.
- 291.3 Lai nodrošinātu objektivitātes pamatprincipu, jānodrošina neatkarība no apliecinājuma klientiem. Apliecinājuma uzdevumu gadījumā atbilstoši sabiedrības interesēm un līdz ar to arī šī Ētikas kodeksa prasībām ir nodrošināt apliecinājuma uzdevumu darba grupu un firmu neatkarību no apliecinājuma klientiem, kā arī to, lai firma novērtētu jebkādu apdraudējumu, ko pēc firmas uzskatiem rada radniecīgo firmu intereses un attiecības. Turklāt, ja apliecinājuma darba grupai ir informācija vai ir iemesls uzskatīt, ka, lai novērtētu firmas neatkarību no klienta, būtiska loma ir attiecībām vai apstākļiem, kas saistīti ar citu saistīto uzņēmumu, apliecinājuma uzdevumu darba grupa šādas attiecības un apstākļus ņem vērā, identificējot un novērtējot apdraudējumu neatkarības principa ievērošanai un nosakot attiecīgos drošības pasākumus.

Konceptuālo pamatnostādņu princips attiecībā uz neatkarību

- 291.4 Šīs sadaļas mērķis ir palīdzēt firmām un apliecinājuma uzdevumu darba grupu dalībniekiem piemērot turpmāk raksturoto konceptuālo pamatnostādņu pieeju, lai nodrošinātu un saglabātu neatkarību.
- 291.5 Neatkarība ir:
- (a) neatkarība uzskatos

Apziņas stāvoklis, kas ļauj sniegt atzinumu, neietekmējoties no faktoriem, kuri varētu kompromitēt profesionālo vērtējumu, tādējādi ļaujot personai rīkoties godprātīgi, ievērojot objektivitāti un profesionālo skepsi.

(b) neatkarība rīcībā

Izvairīšanās no tādiem faktiem un apstākļiem, kas ir tik nozīmīgi, ka atbilstīgai trešajai personai, kuras rīcībā ir visa attiecīgā informācija, apsverot visus konkrētos faktus un apstākļus, varētu rasties šaubas par firmas vai apliecinājuma uzdevuma darba grupas dalībnieka godprātību, objektivitāti vai profesionālo skepsi.

291.6 Profesionāli grāmatveži piemēro konceptuālo pamatnostādņu principu, lai:

(a) identificētu apdraudējumu neatkarības principa ievērošanai;

(b) novērtētu identificētā apdraudējuma nozīmīgumu; un

(c) ja nepieciešams, veiktu drošības pasākumus, lai apdraudējumu novērstu vai samazinātu līdz pieņemamam līmenim.

Ja profesionāls grāmatvedis konstatēt, ka atbilstīgi drošības pasākumi nav pieejami vai tos nevar veikt, lai novērstu vai līdz pieņemamam līmenim samazinātu apdraudējumu, viņš novērš apstākļus vai attiecības, kas rada apdraudējumu, vai arī neakceptē apliecinājuma darba uzdevumu vai pārtrauc to.

Profesionāls grāmatvedis piemērojot šīs konceptuālās pamatnostādnes piemēro profesionālo spriedumu.

291.7 Izvērtējot apdraudējumu neatkarības principa ievērošanai, būtiska loma var būt dažādiem apstākļiem un to apvienojumiem. Nav iespējams definēt katru situāciju, kas rada apdraudējumu neatkarības principa ievērošanai, un norādīt atbilstošo rīcību. Tāpēc šajā Kodeksā ir noteiktas konceptuālās pamatnostādnes, kas nosaka firmu un apliecinājuma uzdevumu darba grupu dalībnieku pienākumu identificēt un novērtēt apdraudējumu neatkarības principa ievērošanai un veikt atbilstošus pasākumus. Konceptuālo pamatnostādņu princips palīdz profesionāliem grāmatvežiem publiskā praksē ievērot šajā kodeksā noteiktās ētikas prasības. Šāds princips attiecas uz daudziem un dažādiem apstākļiem, kuros var rasties apdraudējums neatkarības ievērošanai, un novērš situāciju, kad profesionāls grāmatvedis secina, ka situācija ir pieļaujama, jo tā nav konkrēti norādīta kā aizliegta.

291.8 Apakšpunktā 291.100 un turpmākajos apakšpunktos ir raksturots, kā piemērojams konceptuālo pamatnostādņu princips attiecībā uz neatkarību. Šajos apakšpunktos nav aplūkoti visi apstākļi un attiecības, kas rada vai varētu radīt apdraudējumu neatkarības principa ievērošanai.

- 291.9 Pieņemot lēmumu saistībā ar darba uzdevuma akceptēšanu vai turpināšanu vai par to, vai apliecinājuma uzdevuma darba grupā iekļaut konkrētu personu, firma identificē un novērtē apdraudējumu neatkarības principa ievērošanai. Ja apdraudējums neatbilst pieņemamam līmenim un ir jāpieņem lēmums saistībā ar darba uzdevuma akceptēšanu vai konkrētas personas iesaistīšanu apliecinājuma grupā, firma nosaka, vai ir pieejami drošības pasākumi, lai apdraudējumu novērstu vai samazinātu līdz pieņemamam līmenim. Ja lēmums ir jāpieņem saistībā ar to, vai turpināt darba uzdevumu, firma nosaka, vai esošie drošības pasākumi joprojām efektīvi novērš apdraudējumu vai samazina to līdz pieņemamam līmenim, vai arī, iespējams, jāveic citi drošības pasākumi vai jāpārtrauc darba uzdevums. Ja darba uzdevuma laikā firma iegūst jaunu informāciju par apdraudējumu, firma novērtē šāda apdraudējuma nozīmīgumu atbilstoši konceptuālo pamatnostādņu principam.
- 291.10 Šajā sadaļā raksturots apdraudējuma neatkarības principa nodrošināšanai nozīmīgums. Novērtējot apdraudējuma nozīmīgumu, tiek ņemti vērā gan kvalitatīvie, gan kvantitatīvie faktori.
- 291.11 Šajā sadaļā pārsvarā gadījumu nav noteikts konkrētu firmas darbinieku pienākums rīkoties saistībā ar neatkarību, jo šādi pienākumi var būt dažādi atkarībā no firmas lieluma, struktūras un organizācijas. Atbilstoši starptautisko kvalitātes kontroles standartu prasībām firmai ir pienākums iedibināt pamatprincipus un procedūras, kuru uzdevums ir nodrošināt pietiekamu pārlicību par to, ka atbilstoši ētikas standartiem tiek nodrošināta neatkarība.

Apliecinājuma uzdevumi

- 291.12 Atbilstoši apliecinājuma uzdevumu nostādņu prasībām profesionāls grāmatvedis publiskā praksē sagatavo atzinumu, kura mērķis ir palielināt potenciālo lietotāju (kas nav atbildīgās personas) pārlicību par aplūkojamā jautājuma novērtējuma vai izvērtēšanas rezultātu attiecībā pret kritērijiem.
- 291.13 Aplūkojamā jautājuma novērtējuma vai izvērtēšanas rezultāts ir informācija, ko iegūst, novērtējot aplūkojamā jautājuma atbilstību kritērijiem. Frāze “aplūkojamā jautājuma informācija” tiek lietota ar nozīmi “aplūkojamā jautājuma novērtējuma vai izvērtēšanas rezultāts”. Piemēram, pamatnostādnes ir noteikts, ka iekšējās kontroles efektivitātes izvērtējumu (informācija par aplūkojamo jautājumu) iegūst, novērtējot iekšējās kontroles procesa (aplūkojamais jautājums) atbilstību iekšējās kontroles efektivitātes izvērtēšanas pamatnostādņu, piemēram, COSO² vai CoCo³ (kritēriji) prasībām.

² “Iekšējā kontrole — integrētās pamatnostādnes”. Tredveja komisijas atbalstošo organizāciju komiteja (*angl., The Committee of Sponsoring Organizations of the Treadway Commission (COSO)*).

³ “Norādes kontroles izvērtēšanai — CoCo principi”. Kontroles Padomes izstrādāti kritēriji, Kanādas Zvērināto grāmatvežu institūts.

- 291.14 Apliecinājuma uzdevumi var būt balstīti uz apliecinājumu vai tiešu ziņojumu. Jebkurā gadījumā tajos ir iesaistītas trīs atsevišķas puses: profesionāls grāmatvedis publiskā praksē, atbildīgā persona un potenciālie lietotāji.
- 291.15 Uz apliecinājumu balstītā apliecinājuma uzdevumā aplūkojamā jautājuma vērtējumu un izvērtēšanu nodrošina atbildīgā persona, un atbildīgā persona apliecinājuma formā sniedz informāciju par aplūkojamo jautājumu un padara to pieejamu potenciālajiem lietotājiem.
- 291.16 Tiešās ziņošanas apliecinājuma uzdevumā profesionāls grāmatvedis publiskā praksē veic tiešu aplūkojamā jautājuma vērtējumu vai izvērtēšanu vai iegūst apliecinājumu no atbildīgās personas, kura ir veikusi vērtējumu vai izvērtēšanu, kas nav pieejams potenciālajiem lietotājiem. Informācija par aplūkojamo jautājumu potenciālajiem lietotājiem tiek sniegta apliecinājuma ziņojumā.

Uz apgalvojumiem balstīti apliecinājuma uzdevumi

- 291.17 Uz apgalvojumiem balstīta apliecinājuma uzdevuma gadījumā apliecinājuma uzdevuma darba grupas dalībnieki un firma nodrošina neatkarības principa ievērošanu attiecībā uz apliecinājuma klientu (par aplūkojamo jautājumu atbildīgā persona). Šādas prasības nodrošināt neatkarības principa ievērošanu ietver aizliegumu saistībā ar konkrētām attiecībām starp apliecinājuma uzdevuma darba grupas dalībniekiem un (a) direktoriem, amatpersonām un (b) darbiniekiem klienta uzņēmumā, kuri ieņem tādu amatu, kam ir nozīmīga ietekme uz informāciju par aplūkojamo jautājumu. Jānosaka arī tas, vai neatkarības principa ievērošanu neapdraud attiecības ar tādiem darbiniekiem, kuri klienta uzņēmumā ieņem amatu, kam ir nozīmīga ietekme uz darba uzdevuma aplūkojamo jautājumu. Firma novērtē jebkādu apdraudējumu, ko pēc firmas domām rada radniecīgo firmu⁴ intereses un attiecības.
- 291.18 Pārsvārā gadījumu uz apgalvojumiem balstītos apliecinājuma uzdevumos, kas nav finanšu pārskatu revīzijas uzdevumi, atbildīgā persona ir atbildīga gan par aplūkojamā jautājuma informāciju, gan par aplūkojamo jautājumu. Tomēr dažos darba uzdevumos atbildīgā persona var nebūt atbildīga par aplūkojamo jautājumu. Piemēram, ja profesionālam grāmatvedim publiskā praksē ir uzdots veikt apliecinājuma uzdevumu attiecībā uz vides konsultanta sagatavotu ziņojumu, kas potenciālajiem lietotājiem skaidro uzņēmuma ilgtspējīgas darbības praksi, par aplūkojamā jautājuma informāciju atbildīgā persona ir attiecīgais vides konsultants, savukārt uzņēmums ir atbildīgs par aplūkojamo jautājumu (ilgtspējīgas darbības prakse).
- 291.19 Ja uz apgalvojumiem balstīta apliecinājuma uzdevuma, kas nav finanšu pārskatu revīzijas darba uzdevums, atbildīgā persona ir atbildīga par informāciju saistībā ar aplūkojamo jautājumu, bet nav atbildīga par pašu aplūkojamo jautājumu,

⁴ Radniecīgās firmas būtības skaidrojumu skatiet 290.13 līdz 290.24 apakšpunktos.

apliecinājuma uzdevuma darba grupas dalībnieki un firma nodrošina neatkarību no atbildīgās personas, kas ir atbildīga par informāciju saistībā ar aplūkojamo jautājumu (apliecinājuma klients). Turklāt firma apsver arī jebkādu apdraudējumu, kādu pēc firmas domām var izraisīt apliecinājuma uzdevuma darba grupas dalībnieku, firmas un radniecīgās firmas attiecības ar personu, kas ir atbildīga par aplūkojamo jautājumu.

Tiešās ziņošanas apliecinājuma uzdevumi

291.20 Tiešās ziņošanas apliecinājuma uzdevuma gadījumā apliecinājuma uzdevuma darba grupas dalībnieki un firma nodrošina neatkarību no apliecinājuma klienta (par aplūkojamo jautājumu atbildīgā persona). Firma novērtē jebkādu apdraudējumu, ko pēc firmas domām rada radniecīgo firmu intereses un attiecības.

Ziņojumi, kuros noteikts lietojuma un izplatīšanas ierobežojums

291.21 Konkrētos apstākļos, tostarp gadījumos, kad apliecinājuma uzdevumos noteikts lietojuma un izplatīšanas ierobežojums un ir nodrošināta atbilstība šī un 291.22 apakšpunkta nosacījumiem, šajā sadaļā noteiktās neatkarības prasības drīkst modificēt. 291. sadaļā noteikto prasību modificēšana ir pieļaujama, ja ziņojuma potenciālie lietotāji (a) ir informēti par ziņojuma mērķi, aplūkojamo jautājumu un ziņojuma ierobežojumiem un (b) pilnībā piekrīt modificēto neatkarības prasību piemērošanai. Potenciālie lietotāji var iegūt informāciju par ziņojuma mērķi, aplūkojamo jautājumu un ierobežojumiem, šādu lietotāju pārstāvim, kurš ir pilnvarots rīkoties potenciālo lietotāju vārdā, tieši vai netieši piedaloties darba uzdevuma rakstura un apjoma izstrādes procesā. Šāda dalība palielina firmas iespējas sazināties ar potenciālajiem lietotājiem saistībā ar neatkarības jautājumiem, tostarp informēt par apstākļiem, kas ir būtiski, izvērtējot apdraudējumu neatkarības principa ievērošanai, lai šādu apdraudējumu samazinātu līdz pieņemamam līmenim, un iegūt lietotāju piekrišanu neatkarības prasību modificēšanai.

290.22 Firma informē potenciālos lietotājus (piemēram, darba uzdevuma vēstulē) par neatkarības prasībām, kas ir spēkā apliecinājuma uzdevumā. Ja potenciālie lietotāji ir lietotāju kategorija (piemēram, sindicēta aizdevuma gadījumā tie varētu būt aizdevēji) un darba uzdevuma nosacījumu izstrādes laikā katru no viņiem nav iespējams identificēt pēc vārda un uzvārda, šādus lietotājus vēlāk informē par neatkarības prasībām, kurām piekritis attiecīgais pārstāvis (piemēram, pārstāvis, kas firmas darba uzdevuma vēstuli padara pieejamu visiem lietotājiem).

290.23 Ja firma tā paša revīzijas klienta vajadzībām sagatavo arī apliecinājuma ziņojumu, kurā nav noteikts izplatīšanas un lietojuma ierobežojums, 291.25 līdz 291.27 apakšpunktu nosacījumi nemaina prasību attiecībā uz konkrēto apliecinājuma uzdevumu piemērot 291.1 līdz 291.159 apakšpunktā noteiktās

prasības. Ja firma tā paša klienta vajadzībām sagatavo revīzijas ziņojumu, neatkarīgi no tā, vai ziņojumā ir vai nav noteikts lietojuma un izplatīšanas ierobežojums, attiecībā uz šādu revīzijas uzdevumu ir spēkā 290. sadaļas nosacījumi.

291.24 291. sadaļā noteikto prasību modifikācijas, kas ir pieļaujamas iepriekšminētajos apstākļos, ir noteiktas 291.25 līdz 191.27 apakšpunktā. Visos pārējos aspektos ir jānodrošina atbilstība 291. sadaļā noteiktajām prasībām.

291.25 Ja ir spēkā 291.21 līdz 291.22 apakšpunktos minētie apstākļi, 291.104 līdz 291.134 apakšpunktu nosacījumi attiecas uz visiem darba grupas dalībniekiem, viņu tiešajiem un tuvajiem radniekiem. Turklāt jānosaka, vai apdraudējumu neatkarībai nerada apliecinājuma klienta un šādu apliecinājuma uzdevuma darba grupas dalībnieku kopējas intereses un attiecības:

(a) personas, kas sniedz konsultācijas saistībā ar tehniska rakstura vai nozarei raksturīgiem jautājumiem, transakcijām vai notikumiem; un

(b) personas, kas nodrošina darba uzdevuma kvalitātes kontroles pārbaudi, tostarp personas, kas veic darba uzdevuma kvalitātes pārbaudi.

Saistībā ar 291.104 līdz 291.134 apakšpunktos noteiktajām prasībām jāizvērtē arī jebkāda apdraudējuma nozīmīgums, ko pēc darba grupas domām rada intereses un attiecības starp revīzijas klientu un citām tādām personām firmā, kuras var tieši ietekmēt apliecinājuma uzdevuma iznākumu, tostarp personām, kas sniedz ieteikumus attiecībā uz vadības atalgojumu vai nodrošina šādas sistēmas tiešu pārraudzību un cita veida pārraudzību attiecībā uz revīzijas uzdevuma atbildīgo partneri saistībā ar konkrēto revīzijas darba uzdevumu.

291.26 Pat ja ir nodrošināta atbilstība 291.21 līdz 291.22 apakšpunktā noteiktajām prasībām, gadījumā, ja firmai ir ar apliecinājuma klientu saistīta tieša vai netieša būtiska finanšu līdzdalība, radītas ar personiskajām interesēm saistītais apdraudējums ir tik būtisks, ka nekādi drošības pasākumi nespēs samazināt šādus draudus līdz pieņemamam līmenim.

Tāpēc firmai nedrīkst būt šādas finanšu līdzdalības. Turklāt firma nodrošina atbilstību visām pārējām spēkā esošajām prasībām, kas noteiktas šīs sadaļās 291.113 līdz 291.159 apakšpunktos.

291.27 Firma novērtē jebkādu apdraudējumu, ko pēc firmas domām rada radniecīgo firmu intereses un attiecības.

Vairākas atbildīgās personas

291.28 Dažkārt apliecinājuma uzdevumos var būt vairākas atbildīgās personas neatkarīgi no tā, vai apliecinājuma uzdevums balstīts uz apliecinājumu vai tiešu ziņojumu. Nosakot, vai ir nepieciešams veikt šajā sadaļā noteiktos pasākumus attiecībā uz atbildīgajām personām, firma var ņemt vērā to, vai firmas vai apliecinājuma uzdevuma darba grupas dalībnieka intereses vai attiecības ar konkrētu atbildīgo personu rada tādu apdraudējumu neatkarības principa ievērošanai, kas aplūkojamā jautājuma informācijas kontekstā nav acīmredzami nebūtisks. Jāņem vērā šādi faktori:

- konkrētās atbildīgās personas atbildībā esošā aplūkojamā jautājuma informācijas (vai aplūkojamā jautājuma) būtiskums; un
- tas, cik lielā mērā ar darba uzdevumu ir saistītas sabiedrības intereses.

Ja firma konstatē, ka apdraudējums, ko neatkarības principa ievērošanai varētu radīt intereses vai attiecības ar konkrētu atbildīgo personu, ir acīmredzami nebūtisks, attiecībā uz šādu atbildīgo personu nav nepieciešams veikt visus šajā sadaļā minētos drošības pasākumus.

Dokumentēšana

291.29 Dokumentējot tiek nodrošināti pierādījumi attiecībā uz profesionālā grāmatveža spriedumiem, kas izdarīti, izstrādājot secinājumus attiecībā uz neatkarības principa ievērošanu. Tas, ka dokumentēšana nav veikta, neliecina par to, ka firma nebūtu apsvērusi konkrētu jautājumu vai nebūtu nodrošinājusi neatkarību.

Profesionāls grāmatvedis dokumentē secinājumus attiecībā uz neatkarības principa nodrošināšanu, kā arī visu būtisko pārrunu saturu, kas notikušas šajā kontekstā. Tāpēc:

- (a) ja nepieciešams veikt drošības pasākumus, lai līdz pieņemamam līmenim samazinātu apdraudējumu, profesionāls grāmatvedis dokumentē apdraudējuma raksturu un esošos vai veiktos drošības pasākumus, kas apdraudējumu samazina līdz pieņemamam līmenim; un
- (b) ja saistībā ar apdraudējumu jāveic nozīmīga apdraudējuma analīze, lai noteiktu, vai jāveic drošības pasākumi, un profesionāls grāmatvedis secina, ka tie nav nepieciešami, jo apdraudējums jau atbilst pieņemamam līmenim, profesionāls grāmatvedis dokumentē apdraudējuma raksturu un attiecīgo secinājumu pamatojumu.

Darba uzdevuma periods

- 291.30 Neatkarība no apliecinājuma klienta jānodrošina gan darba uzdevuma periodā, gan periodā, uz kuru attiecas aplūkojamais jautājums. Darba uzdevuma periods sākas, kad apliecinājuma uzdevuma darba grupa sāk sniegt apliecinājuma pakalpojumus saistībā ar konkrēto darba uzdevumu. Darba uzdevuma periods beidzas, kad ir sagatavots apliecinājuma ziņojums. Periodiska darba uzdevuma gadījumā par tā beigām uzskatāms brīdis, kad jebkura no pusēm paziņo par profesionālo attiecību pārtraukšanu vai ir sagatavots galīgais apliecinājuma ziņojums.
- 291.31 Ja uzņēmums kļūst par apliecinājuma klientu tāda perioda laikā, uz kuru attiecas aplūkojamais jautājums, par kuru firma izteiks secinājumus, vai pēc šāda perioda, firma nosaka, vai apdraudējumu neatkarības principa ievērošanai nerada šādi apstākļi:
- (a) finansiāla rakstura vai uzņēmējdarbības attiecības ar apliecinājuma klientu pirms vai pēc perioda, uz kuru attiecas aplūkojamais jautājums, bet pirms apliecinājuma uzdevuma akceptēšanas; vai
 - (b) apliecinājuma klientam iepriekš sniegtie pakalpojumi.
- 291.32 Ja firma apliecinājuma klientam sniegusi ar apliecinājuma pakalpojumiem nesaistītus pakalpojumus pirms vai pēc perioda, uz kuru attiecas aplūkojamais jautājums, bet pirms apliecinājuma grupa sākusi sniegt apliecinājuma pakalpojumus, un šādi pakalpojumi apliecinājuma uzdevuma periodā ir aizliegti, firma novērtē, vai šādu pakalpojumu sniegšana rada apdraudējumu neatkarības principa ievērošanai. Ja apdraudējums neatbilst pieņemamam līmenim, apliecinājuma darba uzdevumu drīkst akceptēt tikai tad, ja ir veikti drošības pasākumi, kuru mērķis ir apdraudējumu novērst vai samazināt līdz pieņemamam līmenim. Šādi drošības pasākumi var būt:
- neiekļaut apliecinājuma uzdevuma darba grupā darbiniekus, kas snieguši ar apliecinājuma pakalpojumiem nesaistītus pakalpojumus;
 - pieaicināt profesionālu grāmatvedi, kurš pārbaudītu ar apliecinājuma uzdevumu saistītās un nesaistītās darbības; vai
 - pieaicināt citu firmu, kas pārbaudītu ar apliecinājuma pakalpojumiem nesaistīto pakalpojumu rezultātus vai atkārtoti sniegtu ar apliecinājuma pakalpojumiem nesaistītus pakalpojumus tādā apjomā, lai attiecīgā firma varētu uzņemties atbildību par pakalpojumu.

Tomēr, ja ar apliecinājuma pakalpojumiem nesaistīto pakalpojumu sniegšana nav pabeigta un pakalpojumu nav iespējams pabeigt vai pārtraukt pirms

profesionālo pakalpojumu sniegšanas saistībā ar apliecinājuma uzdevumu, firma akceptē apliecinājuma uzdevumu tikai tad, ja:

- ar apliecinājuma pakalpojumiem nesaistītie pakalpojumi tiek pabeigti īsā laika posmā; vai
- klients ir vienojies par pakalpojumu nodošanu citam pakalpojumu sniedzējam īsā laika posmā.

Pakalpojumu perioda laikā firma veic drošības pasākumus, ja tas ir nepieciešams. Turklāt firma šos jautājumus pārrunā ar personām, kam uzticēta uzņēmuma pārvalde.

Citi apsvērumi

291.33 Dažkārt šajā sadaļā raksturotie nosacījumi tiek pārkāpti neapzināti. Ja noticis šāds netīšs pārkāpums, parasti tiek uzskatīts, ka apdraudējums neatkarības principa ievērošanai nerodas, ja vien firmā ir iedibināti starptautisko kvalitātes kontroles standartu prasībām atbilstoši kvalitātes kontroles pamatprincipi un procedūras, kuru uzdevums ir nodrošināt neatkarību, un pēc pārkāpuma konstatēšanas tas tiek pienācīgi novērsts un tiek veikti nepieciešamie drošības pasākumi, kuru mērķis ir novērst apdraudējumu vai samazināt to līdz pieņemamam līmenim. Firma nosaka, vai šis jautājums jāpārrunā ar personām, kam uzticēta uzņēmuma pārvalde.

291.34 līdz 291.99 apakšpunkti ir apzināti atstāti tukši.

Konceptuālo pamatnostādņu piemērošana attiecībā uz neatkarības principu

291.100 291.104 līdz 291.159 apakšpunktos ir raksturoti konkrēti apstākļi un attiecības, kas rada vai var radīt apdraudējumu neatkarības nodrošināšanai. Šajos apakšpunktos raksturots iespējamais apdraudējums un drošības pasākumu veidi, kādus var veikt, lai šādu apdraudējumu novērstu vai samazinātu līdz pieņemamam līmenim, kā arī ir identificētas konkrētas situācijas, kurās nav iespējams veikt drošības pasākumus, kas varētu apdraudējumu samazināt līdz pieņemamam līmenim. Šajos apakšpunktos nav raksturoti visi apstākļi un attiecības, kas rada vai varētu radīt apdraudējumu neatkarības principa ievērošanai. Firma un apliecinājuma grupas dalībnieki novērtē, kāda ir līdzīga un tomēr atšķirīga apstākļu un attiecību ietekme un nosaka, vai nepieciešamības gadījumā ir iespējams veikt drošības pasākumus, tostarp 200.11 līdz 200.14 apakšpunktos raksturotos drošības pasākumus, lai novērstu vai līdz pieņemamam līmenim samazinātu apdraudējumu neatkarības principa nodrošināšanai.

291.101 Apakšpunktos norādīts, kā konceptuālo pamatnostādņu princips attiecināms uz apliecinājuma uzdevumiem, un šie apakšpunkti ir jāskata kontekstā ar 291.28 apakšpunktu, kurā noteikts, ka vairumā apliecinājuma uzdevumu ir viena atbildīgā persona un šī atbildīgā persona ir apliecinājuma klients. Tomēr dažos apliecinājuma uzdevumos ir divas un vairākas atbildīgās personas. Šādos apstākļos firma novērtē jebkādu apdraudējumu, kādu pēc firmas domām var radīt apliecinājuma uzdevuma darba grupas dalībnieku, firmas un radniecīgās firmas intereses vai attiecības ar personu, kura ir atbildīga par aplūkojamo jautājumu. Apliecinājuma ziņojumu gadījumā, kuros noteikts lietojuma un izplatīšanas ierobežojums, šie apakšpunkti skatāmi kontekstā ar 291.21 līdz 291.27 apakšpunktu nosacījumiem.

291.102 Interpretācijā 2005-01 sniegtas papildu norādes attiecībā uz šajā sadaļā noteikto neatkarības prasību ievērošanu apliecinājuma uzdevumos.

291.103 291.104 līdz 291.120 apakšpunktos sniegtas norādes uz finansiālas līdzdalības, kredīta vai garantiju būtiskumu, kā arī uz uzņēmējdarbības attiecību nozīmīgumu. Lai noteiktu, vai šādas intereses ir būtiskas atsevišķai personai, var ņemt vērā attiecīgās personas un šīs personas tiešo radnieku līdzdalības kopējo neto vērtību.

Finansiāla līdzdalība

291.104 Finansiāla līdzdalība apliecinājuma klienta uzņēmumā var radīt ar personiskām interesēm saistītu apdraudējumu. Apdraudējuma esamība un nozīmīgums ir atkarīgs no šādiem apstākļiem:

- (a) personas, kurai ir finansiāla līdzdalība, loma;

(b) tas, vai finansiālā līdzdalība ir tieša vai netieša; un

(c) finansiālās līdzdalības būtiskums.

291.105 Finansiālu līdzdalību var īstenot, izmantojot starpnieku (piemēram, kolektīvo ieguldījumu mehānismu, nekustamo īpašumu vai trastu). Nosakot, vai finansiāla līdzdalība ir tieša vai netieša, jāņem vērā tas, vai labuma īpašnieks kontrolē ieguldījumu mehānismu vai ietekmē ar ieguldījumiem saistītos lēmumus. Ja pastāv kontrole pār ieguldījumu mehānismu vai iespēja ietekmēt ar ieguldījumiem saistītos lēmumus, atbilstoši šī Kodeksa nosacījumiem šāda finansiāla līdzdalība uzskatāma par tiešu finansiālu līdzdalību. Un pretēji, ja kontrole pār ieguldījumu mehānismu nepastāv vai nav iespējas ietekmēt ar ieguldījumiem saistītos lēmumus, atbilstoši šī Kodeksa nosacījumiem šāda finansiāla līdzdalība uzskatāma par netiešu finansiālu līdzdalību.

291.106 Ja apliecinājuma uzdevuma darba grupas dalībniekam, šāda dalībnieka tiešam radniekam vai firmai ir tieša finansiāla līdzdalība vai būtiska netieša finansiāla līdzdalība apliecinājuma klienta uzņēmumā, ar personiskajām interesēm saistīts apdraudējums ir tik nozīmīgs, ka nav pieejami nekādi drošības pasākumi, kas to varētu samazināt līdz pieņemamam līmenim. Tāpēc nevienai no šīm personām nedrīkst būt tiešas finansiālas līdzdalības vai būtiskas netiešas finansiālas līdzdalības revīzijas klienta uzņēmumā: apliecinājuma uzdevuma darba grupas dalībnieks, apliecinājuma uzdevuma darba grupas dalībnieka tieši radnieki; vai firma.

291.107 Ja apliecinājuma uzdevuma darba grupas dalībnieks zina, ka viņa tuvam radniekam ir tieša finansiālā līdzdalība vai būtiska netieša finansiālā līdzdalība apliecinājuma klienta uzņēmumā, rodas ar personiskām interesēm saistīts apdraudējums. Šāda apdraudējuma nozīmīgums ir atkarīgs no dažādiem faktoriem, tostarp:

- attiecību raksturs starp apliecinājuma uzdevuma darba grupas dalībnieku un attiecīgo radnieku; un
- finansiālās līdzdalības būtiskums attiecīgajam radniekam.

Firma izvērtē apdraudējuma nozīmīgumu un, ja nepieciešams, veic drošības pasākumus, lai apdraudējumu novērstu vai samazinātu līdz pieņemamam līmenim. Šādi drošības pasākumi var būt:

- tuvais radnieks pēc iespējas drīzāk atsakās no finansiālās līdzdalības vai no pietiekamas tās daļas, lai pārējā līdzdalības daļa vairs nebūtu būtiska;
- profesionāls grāmatvedis pārbauda apliecinājuma uzdevuma darba grupas dalībnieka darbu; vai

- persona tiek izslēgta no apliecinājuma uzdevuma darba grupas.

290.108 Ja revīzijas darba grupas dalībniekam, revīzijas darba grupas dalībnieka tiešam radniekam vai firmai ir tieša vai būtiska netieša finansiāla līdzdalība uzņēmumā, kuram ir tāda līdzdalība revīzijas klienta uzņēmumā, kas nodrošina kontroles tiesības, un attiecīgais klients ir būtisks uzņēmumam, ar personiskajām interesēm saistītais apdraudējums ir tik nozīmīgs, ka nav pieejami nekādi drošības pasākumi, kas to varētu samazināt līdz pieņemamam līmenim. Tāpēc nevienai no šīm personām nedrīkst būt šāda finansiālā līdzdalība: apliecinājuma grupas dalībnieks, apliecinājuma grupas dalībnieka tieši radnieki; un firma.

290.109 Ja firmai, apliecinājuma uzdevuma darba grupas dalībniekam vai apliecinājuma uzdevuma darba grupas dalībnieka tiešam radniekam ir tieša finansiālā līdzdalība vai būtiska netieša finansiālā līdzdalība apliecinājuma klienta uzņēmumā kā pilnvarotajam, rodas ar personiskām interesēm saistīts apdraudējums. Šāda līdzdalība nav pieļaujama, izņemot, ja ir spēkā šādi nosacījumi:

- (a) ne pilnvarotais, ne viņa tiešs radnieks, ne firma nav trasta labumu guvējs;
- (b) trasta līdzdalība apliecinājuma klienta uzņēmumā nav būtiska trastam;
- (c) trastam nav iespēju būtiski ietekmēt apliecinājuma uzdevuma klientu; un
- (d) pilnvarotajam, viņa tiešam radniekam vai firmai nav nozīmīgas ietekmes uz ar ieguldījumiem saistītiem lēmumiem, kāš skar finansiālo līdzdalību apliecinājuma klienta uzņēmumā.

291.110 Apliecinājuma uzdevuma darba grupas dalībnieki nosaka, vai jebkāda zināmā šādu personu finansiālā līdzdalība apliecinājuma klienta uzņēmumā rada ar personiskām interesēm saistītu apdraudējumu:

- partneri un firmas speciālisti, kas nav minēti iepriekš, vai šādu darbinieku tieši radnieki; un
- personas, kurām ir ciešas personiskas attiecības ar apliecinājumu uzdevuma darba grupas kādu dalībnieku.

Tas, vai šāda līdzdalība rada ar personiskām interesēm saistītu apdraudējumu, ir atkarīgs no šādiem faktoriem:

- firmas organizatoriskā, operatīvā un ziņošanas struktūra; un

- attiecīgās personas un apliecinājuma uzdevuma darba grupas dalībnieka attiecību raksturs.

Jāizvērtē jebkāda apdraudējuma nozīmīgums un, ja nepieciešams, jāveic drošības pasākumi, lai apdraudējumu novērstu vai samazinātu līdz pieņemamam līmenim. Šādi drošības pasākumi var būt:

- darbinieka, kuram ir attiecīgas personiskas attiecības, izslēgšana no apliecinājuma uzdevuma darba grupas; vai
- darbinieka, kurš piedalās jebkādu nozīmīgu lēmumu pieņemšanā saistībā ar apliecinājuma uzdevumu, izslēgšana no apliecinājuma uzdevuma darba grupas; vai
- profesionāla grāmatveža pieaicināšana, kurš pārbauda attiecīgā apliecinājuma uzdevuma darba grupas dalībnieka darbu.

291.111 Ja firmai, apliecinājuma uzdevuma darba grupas dalībniekam vai apliecinājuma uzdevuma darba grupas dalībnieka tiešam radniekam ir tieša finansiālā līdzdalība vai būtiska netieša finansiālā līdzdalība apliecinājuma klienta uzņēmumā kā pilnvarotajam, piemēram, mantojuma, dāvinājuma vai uzņēmumu apvienošanas ceļā, rodas ar personiskām interesēm saistīts apdraudējums, un šāda līdzdalība ir pretrunā ar šīs sadaļas nosacījumiem, tad:

- ja līdzdalība pieder firmai, tā nekavējoties atsakās no šādas finansiālās līdzdalības vai pietiekamā mērā atsakās no netiešas finansiālās līdzdalības, lai atlikusī līdzdalība vairs nebūtu būtiska; vai
- ja līdzdalība pieder apliecinājuma uzdevuma darba grupas dalībniekam vai šādas personas tiešam radniekam, persona, kurai pieder līdzdalība, nekavējoties atsakās no tās vai pietiekamā mērā atsakās no netiešas finansiālās līdzdalības, lai atlikusī līdzdalība vairs nebūtu būtiska.

291.112 Ja neapzināti ir pārkāptas šajā sadaļā noteiktās prasības attiecībā uz finansiālu līdzdalību apliecinājuma klienta uzņēmumā, apdraudējums neatkarības principa ievērošana netiek radīts, ja:

- firmā ir iedibināti pamatprincipi un procedūras, kas nosaka darbinieku pienākumu nekavējoties ziņot firmai par jebkādiem pārkāpumiem, kas rodas, iegādājoties, mantojot vai savādāk iegūstot finansiālu līdzdalību apliecinājuma klienta uzņēmumā;
- tiek veikti 291.111 (a) – (b) apakšpunktos noteiktie pasākumi; un
- firma veic citus drošības pasākumus, lai samazinātu pārējo apdraudējumu līdz pieņemamam līmenim. Šādi drošības pasākumi var būt:

- (i) profesionāla grāmatveža pieaicināšana apliecinājuma uzdevuma darba grupas dalībnieka darba pārbaudes veikšanai; vai
- (ii) attiecīgās personas izslēgšana no turpmāko lēmumu pieņemšanas saistībā ar apliecinājuma uzdevumu.

Firma nosaka, vai šis jautājums jāpārrunā ar personām, kam uzticēta pārvalde.

Kredīti un garantijas

- 291.113 Ja apliecinājuma klients, kas ir banka vai līdzvērtīga iestāde, darba uzdevuma grupas dalībniekam vai apliecinājuma uzdevuma darba grupas dalībnieka tiešam radniekam vai firmai izsniedz kredītu vai kredīta garantiju, var tikt apdraudēta neatkarības principa nodrošināšana. Ja kredīts vai garantija nav izsniegta atbilstoši parastām kreditēšanas procedūrām, nosacījumiem un noteikumiem, ar personiskajām interesēm saistītais apdraudējums ir tik nozīmīgs, ka nekādi drošības pasākumi šo apdraudējumu nespētu samazināt līdz pieņemamam līmenim. Tāpēc ne apliecinājuma uzdevuma darba grupas dalībnieks, ne apliecinājuma uzdevuma darba grupas dalībnieka tieši radnieki vai firma neakceptē šādu kredītu vai garantiju.
- 291.114 Ja apliecinājuma klients, kas ir banka vai līdzīga iestāde, firmai izsniedzis kredītu, ievērojot parastās kreditēšanas procedūras, nosacījumus un prasības, un šāds kredīts ir būtisks apliecinājuma klientam vai firmai, kas saņem kredītu, ir iespējams veikt drošības pasākumus, lai apdraudējumu samazinātu līdz pieņemamam līmenim. Šādu drošības pasākumu piemērs ir tāda profesionāla grāmatveža pieaicināšana no radniecīgās firmas darba pārbaudes veikšanai, kurš nav ne saistīts ar attiecīgo apliecinājuma uzdevumu, ne saņēmis kredītu.
- 291.115 Kredīts vai kredīta garantija, ko apliecinājuma uzdevuma darba grupas dalībniekam vai viņa tiešam radniekam izsniedz apliecinājuma klients, kas ir banka vai līdzīga iestāde, nerada apdraudējumu neatkarības principa ievērošanai, ja kredīts vai kredīta garantija ir izsniegta, ievērojot parastās kreditēšanas procedūras, nosacījumus un prasības. Šādu kredītu piemēri ir hipotekārais kredīts, bankas kredītlīnija, aizdevums automašīnas iegādei un kredītkartes atlikums.
- 291.116 Ja firma vai apliecinājuma uzdevuma darba grupas dalībnieks vai apliecinājuma uzdevuma darba grupas dalībnieka tiešs radnieks pieņem kredītu vai kredīta garantiju no apliecinājuma klienta, kas ir banka vai līdzīga iestāde, ar personiskajām interesēm saistītais apdraudējums ir tik nozīmīgs, ka nav pieejami nekādi drošības pasākumi, kas to varētu samazināt līdz pieņemamam līmenim, izņemot gadījumus, kad kredīts vai garantija ir nebūtiska gan firmai vai apliecinājuma uzdevuma darba grupas dalībniekam un viņa tiešajam radniekam, gan klientam.

291.117 Līdzīgi arī gadījumā, ja firma vai apliecinājuma uzdevuma darba grupas dalībnieks vai apliecinājuma uzdevuma darba grupas dalībnieka tiešs radnieks izsniedz kredītu vai kredīta garantiju apliecinājuma klientam, ar personiskajām interesēm saistītais apdraudējums ir tik nozīmīgs, ka nav pieejami nekādi drošības pasākumi, kas to varētu samazināt līdz pieņemamam līmenim, izņemot gadījumus, kad kredīts vai garantija ir nebūtiski gan firmai vai apliecinājuma uzdevuma darba grupas dalībniekam un viņa tiešajam radniekam, gan klientam.

291.118 Ja firma vai apliecinājuma uzdevuma darba grupas dalībnieks vai apliecinājuma uzdevuma darba grupas dalībnieka tiešs radnieks veicis depozītus vai viņam ir vērtspapīru konts apliecinājuma klienta uzņēmumā, kas ir banka vai līdzīga iestāde, apdraudējums neatkarības principa ievērošanai netiek radīts, ja attiecīgais depozīts vai konts tiek turēts atbilstoši parastiem komercdarbības nosacījumiem.

Uzņēmējdarbības attiecības

291.119 Ciešas uzņēmējdarbības attiecības starp firmu vai apliecinājuma uzdevuma darba grupas dalībnieku vai apliecinājuma uzdevuma darba grupas dalībnieka tiešu radnieku un apliecinājuma klientu vai revīzijas apliecinājuma klienta uzņēmuma vadības pārstāvi izraisa komerciāla rakstura attiecības vai kopēja finansiālā līdzdalība, un tās var radīt ar personiskām interesēm vai ietekmēšanu saistītu apdraudējumu. Šādas attiecības var būt:

- finansiāla līdzdalība kopuzņēmumā ar klientu vai īpašnieku, kam ir izšķiroša ietekme, direktoru, amatpersonu vai citu personu, kas klienta uzņēmumā veic augstākā līmeņa vadības funkcijas;
- vienošanās par viena vai vairāku firmas piedāvāto pakalpojumu vai preču apvienošanu ar vienu vai vairākiem klienta piedāvātajiem pakalpojumiem vai precēm un šādas pakotnes tirgošanu, atsaucoties uz abām pusēm;
- izplatīšanas vai mārketinga pasākumi, atbilstoši kuriem firma izplata vai reklamē klienta produktus vai pakalpojumus, vai klients izplata vai reklamē firmas produktus vai pakalpojumus.

Izņemot gadījumus, kad finansiālā līdzdalība ir nebūtiska un uzņēmējdarbības attiecības ir nenozīmīgas firmai vai klientam vai klienta uzņēmuma vadībai, radītais apdraudējums ir tik nozīmīgs, ka nav pieejami nekādi drošības pasākumi, kurus varētu veikt, lai samazinātu apdraudējumu līdz pieņemamam līmenim. Tāpēc, izņemot gadījumus, kad finansiālā līdzdalība ir nebūtiska un uzņēmējdarbības attiecības ir nenozīmīgas, uzņēmējdarbības attiecības nedrīkst uzsākt vai arī tās jāsamazina līdz nenozīmīgam līmenim vai arī jāpārtrauc.

Apliecinājuma uzdevuma darba grupas dalībnieka gadījumā, izņemot gadījumus, kad konkrētā dalībnieka kontekstā šāda finansiālā līdzdalība ir nebūtiska un attiecības ir nenozīmīgas, attiecīgais dalībnieks jāizslēdz no apliecinājuma uzdevuma darba grupas.

Ja apliecinājuma uzdevuma darba grupas dalībnieka tiešam radniekam ir uzņēmējdarbības attiecības ar apliecinājuma klientu vai apliecinājuma klienta uzņēmuma vadību, profesionāls grāmatvedis novērtē jebkāda apdraudējuma nozīmīgumu un veiktos drošības pasākumus, lai novērstu apdraudējumu vai samazinātu to līdz pieņemamam līmenim.

291.120 Ja firma vai apliecinājuma uzdevuma darba grupas dalībnieks vai apliecinājuma uzdevuma darba grupas dalībnieka tiešs radnieks iegādājas preces vai pakalpojumus no apliecinājuma klienta, parasti apdraudējums neatkarības principa ievērošanai netiek radīts, ja darījumi notiek atbilstoši parastai uzņēmējdarbības praksei un ir likumīgi. Tomēr radīt šādu darījumu raksturs vai apjoms var radīt ar personiskām interesēm saistītu apdraudējumu. Jāizvērtē jebkāda apdraudējuma nozīmīgums un, ja nepieciešams, jāveic drošības pasākumi, lai apdraudējumu novērstu vai samazinātu līdz pieņemamam līmenim. Šādi drošības pasākumi var būt:

- transakcijas novēršana vai apjoma samazināšana;
- attiecīgās personas izslēgšana no apliecinājuma uzdevuma darba grupas.

Ģimeniskas un personiskas attiecības

291.121 Ģimeniskas un personiskas attiecības starp apliecinājuma uzdevuma darba grupas dalībniekiem un apliecinājuma klienta uzņēmuma direktoru, amatpersonu vai konkrētiem darbiniekiem (atkarībā no šo darbinieku lomas) var radīt ar personiskām interesēm, familiaritāti vai ietekmēšanu saistītu apdraudējumu. Apdraudējuma esamība un nozīmīgums ir atkarīgs no vairākiem faktoriem, tostarp no attiecīgās personas pienākumiem apliecinājuma uzdevuma darba grupā, attiecību tuvības un konkrētā radnieka vai citas apliecinājuma klienta uzņēmumā strādājošās personas lomas.

291.122 Ja apliecinājuma uzdevuma darba grupas dalībnieka tiešs radnieks ir:

- (a) apliecinājuma klienta uzņēmuma direktors vai amatpersona; vai
- (b) darbinieks, kas strādā amatā, kam ir nozīmīga ietekme uz apliecinājuma uzdevuma aplūkojamo jautājumu vai kas ir darbojies šādā amatā kādā no laika posmiem, uz kuru attiecas aplūkojamais jautājums, apdraudējumu neatkarības principa ievērošanai var samazināt tikai, izslēdzot attiecīgo personu no apliecinājuma uzdevuma darba grupas. Attiecības ir tik tuvas, ka apdraudējumu neatkarības principa ievērošanai līdz pieņemamam līmenim

nevarēs samazināt nekādi drošības pasākumi. Tāpēc apliecinājuma uzdevuma darba grupā nedrīkst strādāt neviena persona, kurai ir šādas attiecības.

291.123 Apdraudējums neatkarības principa ievērošanai rodas, ja apliecinājuma uzdevuma darba grupas dalībnieka tiešs radnieks strādā amatā, kam ir nozīmīga ietekme uz apliecinājuma uzdevuma aplūkojamo jautājumu. Šāda apdraudējuma būtiskums ir atkarīgs no dažādiem faktoriem, tostarp:

- tiešā radnieka amats klienta uzņēmumā; un
- darbinieka loma apliecinājuma uzdevuma darba grupā.

Firma izvērtē apdraudējuma nozīmīgumu un, ja nepieciešams, veic drošības pasākumus, lai apdraudējumu novērstu vai samazinātu līdz pieņemamam līmenim. Šādi drošības pasākumi var būt:

- attiecīgās personas izslēgšana no apliecinājuma uzdevuma darba grupas; vai
- apliecinājuma uzdevuma darba grupas pienākumu strukturēšana tā, lai attiecīgā persona nenodarbotos ar jautājumiem, kas ietilpst tiešā radnieka atbildībā.

291.124 Apdraudējums neatkarības principa ievērošanai rodas, ja apliecinājuma uzdevuma darba grupas dalībnieka tuvs radnieks ir:

- apliecinājuma klienta uzņēmuma direktors vai amatpersona; vai
- darbinieks, kas strādā amatā, kam ir nozīmīga ietekme uz apliecinājuma uzdevuma aplūkojamo jautājumu.

Šāda apdraudējuma būtiskums ir atkarīgs no dažādiem faktoriem, tostarp:

- attiecību raksturs starp apliecinājuma uzdevuma darba grupas dalībnieku un attiecīgo radnieku;
- attiecīgā radnieka amats klienta uzņēmumā; un
- darbinieka loma apliecinājuma uzdevuma darba grupā.

Firma izvērtē apdraudējuma nozīmīgumu un, ja nepieciešams, veic drošības pasākumus, lai apdraudējumu novērstu vai samazinātu līdz pieņemamam līmenim. Šādi drošības pasākumi var būt:

- attiecīgās personas izslēgšana no apliecinājuma uzdevuma darba grupas; vai

- apliecinājuma uzdevuma darba grupas pienākumu strukturēšana tā, lai attiecīgā persona nenodarbotos ar jautājumiem, kas ietilpst tuvā radnieka atbildībā.

291.125 Apdraudējums neatkarības principa ievērošanai rodas, ja apliecinājuma uzdevuma darba grupas dalībniekam ir tuvas attiecības ar personu, kas nav viņa tuvs radnieks, bet strādā kā direktors vai darbinieks amatā, kam ir nozīmīga ietekme uz apliecinājuma uzdevuma aplūkojamo jautājumu. Apliecinājuma uzdevuma darba grupas dalībnieks, kam ir šādas attiecības, konsultējas atbilstoši firmas pamatprincipiem un procedūrām.

Šāda apdraudējuma būtiskums ir atkarīgs no dažādiem faktoriem, tostarp:

- attiecīgās personas un apliecinājuma uzdevuma darba grupas dalībnieka attiecību raksturs;
- attiecīgās personas amats klienta uzņēmumā; un
- darbinieka loma apliecinājuma uzdevuma darba grupā.

Jāizvērtē apdraudējuma nozīmīgums un, ja nepieciešams, jāveic drošības pasākumi, lai apdraudējumu novērstu vai samazinātu līdz pieņemamam līmenim. Šādi drošības pasākumi var būt:

- attiecīgā darbinieka izslēgšana no apliecinājuma uzdevuma darba grupas; vai
- apliecinājuma uzdevuma darba grupas dalībnieku pienākumu strukturēšana tā, lai attiecīgais darbinieks nenodarbotos ar jautājumiem, kas ietilpst tās personas atbildībā, ar kuru darbiniekam ir tuvas attiecības.

291.126 Ar personiskām interesēm, familiaritāti vai ietekmēšanu saistītu apdraudējumu var radīt personiskas vai ģimenes attiecības starp (a) partneri vai firmas darbinieku, kas nav apliecinājuma uzdevuma darba grupas dalībnieks, un (b) apliecinājuma klienta uzņēmuma direktoru vai amatpersonu vai darbinieku, kas nestrādā amatā, kam ir nozīmīga ietekme uz apliecinājuma uzdevuma aplūkojamo jautājumu. Šāda apdraudējuma esamība un nozīmīgums ir atkarīgs no dažādiem faktoriem, tostarp:

- attiecību raksturs starp partneri vai firmas darbinieku un klienta uzņēmuma direktoru vai amatpersonu vai darbinieku;
- attiecīgā partnera vai firmas darbinieka sadarbība ar apliecinājuma uzdevuma darba grupu;
- attiecīgā partnera vai firmas darbinieka amats; un

- attiecīgās personas amats klienta uzņēmumā.

Jāizvērtē jebkāda apdraudējuma nozīmīgums un, ja nepieciešams, jāveic drošības pasākumi, lai apdraudējumu novērstu vai samazinātu līdz pieņemamam līmenim. Šādi drošības pasākumi var būt:

- partnera vai darbinieka pienākumu strukturēšana tādā veidā, lai samazinātu jebkādu iespējamo ietekmi uz apliecinājuma uzdevumu; vai
- profesionāla grāmatveža pieaicināšana, kurš pārbauda attiecīgo apliecinājuma uzdevuma darbu.

291.127 Ja neapzināti ir pārkāptas šajā sadaļā noteiktās prasības attiecībā uz ģimeniskajām un personiskajām attiecībām, apdraudējums neatkarības principa ievērošana netiek radīts, ja:

- (a) firmā ir iedibināti pamatprincipi un procedūras, kas nosaka pienākumu nekavējoties ziņot firmai par jebkādiem pārkāpumiem, kas rodas, mainoties tiešo vai tuvo radnieku nodarbinātības statusam, vai par citām personiskām attiecībām, kas rada apdraudējumu neatkarības principa ievērošanai;
- (b) netīšais pārkāpums ir saistīts ar apliecinājuma uzdevuma darba grupas dalībnieka tiešu radnieku, kurš kļūst par apliecinājuma klienta uzņēmuma direktoru vai amatpersonu vai darbinieku, kas strādā amatā, kam ir nozīmīga ietekme uz apliecinājuma uzdevuma aplūkojamo jautājumu, un attiecīgais darbinieks ir izslēgts no apliecinājuma uzdevuma darba grupas; un
- (c) firma veic citus drošības pasākumus, lai samazinātu pārējo apdraudējumu līdz pieņemamam līmenim. Šādi drošības pasākumi var būt:
 - profesionāls grāmatvedis pārbauda apliecinājuma uzdevuma darba grupas dalībnieka darbu; vai
 - attiecīgais darbinieks netiek iesaistīts lēmumu pieņemšanas procesā saistībā ar konkrēto darba uzdevumu.

Firma nosaka, vai šis jautājums jāpārrunā ar personām, kam uzticēta uzņēmuma pārvalde.

Darba attiecības ar apliecinājuma uzdevumu klientiem

291.128 Ja apliecinājuma klienta uzņēmuma direktors vai amatpersona vai darbinieks, kas ieņem amatu, kuram ir nozīmīga ietekme uz apliecinājuma uzdevuma aplūkojamo jautājumu, ir strādājis kā apliecinājuma uzdevuma darba grupas

dalībnieks vai firmas partneris, rodas ar familiaritāti vai ietekmēšanu saistīts apdraudējums.

291.129 Ja apliecinājuma uzdevuma darba grupas bijušais dalībnieks vai bijušais firmas partneris ir stājies darbā apliecinājuma klienta uzņēmumā šādā amatā un nav saglabājusies nozīmīga saikne starp firmu un attiecīgo personu, ar familiaritāti vai ietekmēšanu saistītā apdraudējuma esamība un nozīmīgums ir atkarīgs no šādiem faktoriem:

- attiecīgās personas amats klienta uzņēmumā;
- attiecīgās personas saistība ar revīzijas uzdevuma darba grupu;
- laika posms kopš attiecīgā persona darbojusies kā apliecinājuma uzdevuma darba grupas dalībnieks vai firmas partneris; un
- attiecīgās personas iepriekšējais amats apliecinājuma uzdevuma darba grupā vai firmā, piemēram, tas, vai šī persona bijusi atbildīga par regulāru sazināšanos ar klienta uzņēmuma vadību vai personām, kam uzticēta uzņēmuma pārvalde.

Jebkurā gadījumā attiecīgā persona nepiedalās firmas uzņēmējdarbības vai profesionālajās aktivitātēs.

Firma izvērtē jebkāda apdraudējuma nozīmīgumu un, ja nepieciešams, veic drošības pasākumus, lai apdraudējumu novērstu vai samazinātu līdz pieņemamam līmenim. Šādi drošības pasākumi var būt:

- pasākumu veikšana, lai attiecīgā persona nesaņemtu nekādas piemaksas vai maksājumus no firmas, izņemot ja tas notiek saskaņā ar iepriekš noteiktu vienošanos;
- pasākumu veikšana, lai jebkuras šādas summas, ko firma ir parādā attiecīgajai personai, nebūtu būtiskas firmas kontekstā;
- apliecinājuma uzdevuma plāna modificēšana;
- tādu personu norīkošana darbam apliecinājuma uzdevuma darba grupā, kurām ir pietiekama pieredze saistībā ar personu, kas stājies darbā klienta uzņēmumā; vai
- profesionāla grāmatveža pieaicināšana, kurš pārbauda bijušā apliecinājuma uzdevuma darba grupas dalībnieka darbu.

290.130 Ja firmas bijušais partneris ir iepriekš strādājis uzņēmumā šādā amatā un attiecīgais uzņēmums pēc tam kļūst par firmas revīzijas klientu, jānovērtē

apdraudējums neatkarības principa ievērošanai un, ja nepieciešams, jāveic drošības pasākumi, lai apdraudējumu novērstu vai samazinātu līdz pieņemamam līmenim.

291.131 Ar personiskām interesēm saistīts apdraudējums var rasties, ja apliecinājuma uzdevuma darba grupas dalībnieks piedalās apliecinājuma uzdevumā zinot, ka nākotnē strādās vai, iespējams, strādās apliecinājuma klienta uzņēmumā. Firma savos pamatprincipos un prasībās nosaka apliecinājuma grupas dalībnieku pienākumu ziņot firmai par nodarbinātības pārrunu sākšanu ar klientu. Saņemot šādu informāciju, firma izvērtē apdraudējuma nozīmīgumu un, ja nepieciešams, veic drošības pasākumus, lai apdraudējumu novērstu vai samazinātu līdz pieņemamam līmenim. Šādi drošības pasākumi var būt:

- attiecīgās personas izslēgšana no apliecinājuma uzdevuma darba grupas; vai
- jebkādu attiecīgās personas izdarīto nozīmīgo spriedumu pārbaude, kas izdarīti laikā, kad šī persona strādājusi revīzijas darba grupā.

Apliecinājuma klientam nesen sniegti pakalpojumi

291.132 Ja apliecinājuma uzdevuma darba grupas dalībnieks nesen strādājis kā apliecinājuma klienta uzņēmuma direktors, amatpersona vai darbinieks, var rasties ar personiskām interesēm, personisko izvērtējumu vai familiaritāti saistīts apdraudējums. Šāda situācija var rasties, piemēram, ja apliecinājuma uzdevuma darba grupas dalībniekam ir jāizvērtē apliecinājuma uzdevuma aplūkojamais jautājums, kura elementus viņš sagatavojis laikā, kad strādāja klienta uzņēmumā.

291.133 Ja apliecinājuma ziņojuma periodā apliecinājuma uzdevuma darba grupas dalībnieks ir strādājis apliecinājuma klienta uzņēmumā kā amatpersona vai direktors, vai ir ieņēmis šajā uzņēmumā tādu amatu, kam ir tieša un nozīmīga ietekme uz apliecinājuma uzdevuma aplūkojamā jautājuma informāciju, apdraudējums pamatprincipu ievērošanai ir tik būtisks, ka nekādi drošības pasākumi nespēs to samazināt līdz pieņemamam līmenim. Tāpēc šādas personas nedrīkst tikt iekļautas apliecinājuma uzdevuma darba grupā.

291.134 Ar personiskām interesēm, personisko izvērtējumu vai familiaritāti saistīts apdraudējums var rasties, ja pirms perioda, uz kuru attiecas apliecinājuma ziņojums, apliecinājuma uzdevuma darba grupas dalībnieks ir strādājis kā apliecinājuma klienta uzņēmuma direktors vai amatpersona, vai darbinieks, kas strādā amatā, kam ir nozīmīga ietekme uz apliecinājuma uzdevuma aplūkojamo jautājumu. Piemēram, šāds apdraudējums var rasties, ja persona iepriekšējā periodā, strādājot apliecinājuma uzdevuma klienta uzņēmumā, pieņēmusi lēmumus vai veikusi darbu, kas ir jāvērtē pašreizējā periodā apliecinājuma uzdevuma ietvaros. Šāda apdraudējuma esamība un nozīmīgums ir atkarīgs no dažādiem faktoriem, tostarp:

- attiecīgās personas amats klienta uzņēmumā;
- laika posms, kopš attiecīgā persona pārtraukusi darbu klienta uzņēmumā; un
- darbinieka loma apliecinājuma uzdevuma darba grupā.

Jāizvērtē jebkāda apdraudējuma nozīmīgums un, ja nepieciešams, jāveic drošības pasākumi, lai apdraudējumu samazinātu līdz pieņemamam līmenim. Drošības pasākumu piemērs ir attiecīgās personas darba pārbaude, ko šī persona veikusi laikā, kad strādāja apliecinājuma uzdevuma darba grupā.

Darbs apliecinājuma klienta uzņēmumā direktora vai amatpersonas amatā

- 291.135 Ja firmas partneris vai darbinieks strādā apliecinājuma klienta uzņēmumā kā direktors vai amatpersona, ar personisko izvērtējumu un personiskajām interesēm saistītais apdraudējums ir tik būtisks, ka nekādi drošības pasākumi nespēs to samazināt līdz pieņemamam līmenim. Tāpēc neviens partneris vai darbinieks nedrīkst strādāt apliecinājuma klienta uzņēmumā kā direktors vai amatpersona.
- 291.136 Dažādās jurisdikcijās uzņēmuma sekretāra amatam ir dažāda ietekme. Šī amata pienākumi var svārstīties no administratīvu pienākumu veikšanas, piemēram, personāla vadības un uzņēmuma reģistru uzturēšanas, līdz uzņēmuma darbības nodrošināšanai atbilstoši normatīvu prasībām vai konsultāciju sniegšanai saistībā ar korporatīvās pārvaldes jautājumiem. Parasti šim amatam ir cieša saikne ar uzņēmumu.
- 291.137 Ja firmas partneris vai darbinieks strādā apliecinājuma klienta uzņēmumā kā sekretārs vai amatpersona, ar personisko izvērtējumu un personiskajām interesēm saistītais apdraudējums ir tik būtisks, ka nekādi drošības pasākumi nespēs to samazināt līdz pieņemamam līmenim. Neatkarīgi no 219.135 apakšpunkta nosacījumiem, ja šāda prakse ir īpaši noteikta valsts likumos, profesionālajos noteikumos vai praksē ar nosacījumu, ka vadība sniedz visus būtiskos skaidrojumus, šādas personas pienākumi un funkcijas robežojas ar ikdienišķiem un administratīviem pienākumiem, piemēram, protokolēšanu vai likumā noteiktu atskaišu sniegšanu. Šādos apstākļos jāizvērtē jebkāda apdraudējuma nozīmīgums un, ja nepieciešams, jāveic drošības pasākumi, lai apdraudējumu novērstu vai samazinātu līdz pieņemamam līmenim.
- 291.138 Ikdienas administratīvo pienākumu veikšana, pildot uzņēmuma sekretāra funkcijas, vai konsultāciju sniegšana saistībā ar uzņēmuma sekretariāta administratīvajiem jautājumiem, parasti nerada apdraudējumu neatkarības principa ievērošanai ar nosacījumu, ka jebkādos būtiskos lēmumus pieņem klienta uzņēmuma vadība.

Vadošo darbinieku ilglaicīga saistība ar apliecinājuma uzdevumu klientiem

291.139 Ja apliecinājuma uzdevumā ilglaicīgi tiek izmantoti vieni un tie paši vadošie darbinieki, rodas ar familiaritāti vai personiskajām interesēm saistīts apdraudējums. Šāda apdraudējuma būtiskums ir atkarīgs no dažādiem faktoriem, tostarp:

- laika posms, kādā attiecīgā persona strādājusi kā apliecinājuma uzdevuma darba grupas dalībnieks;
- darbinieka loma apliecinājuma uzdevuma darba grupā;
- firmas struktūra;
- apliecinājuma uzdevuma raksturs;
- tas, vai klienta uzņēmuma vadībā notikušas izmaiņas; un
- tas, vai ir mainījies aplūkojamā jautājuma raksturs vai sarežģītības pakāpe.

Jāizvērtē apdraudējuma nozīmīgums un, ja nepieciešams, jāveic drošības pasākumi, lai apdraudējumu novērstu vai samazinātu līdz pieņemamam līmenim. Šādi drošības pasākumi var būt:

- apliecinājuma uzdevuma darba grupas augstākā vadības līmeņa amatpersonu periodiska nomaiņa;
- tāda profesionāla grāmatveža pieaicināšana, kurš nav darbojies kā attiecīgās apliecinājuma uzdevuma darba grupas dalībnieks, lai pārbaudītu vadošo darbinieku veikto darbu;
- regulāras un neatkarīgas iekšējās vai ārējās darba uzdevuma kvalitātes kontroles pārbaudes.

Ar apliecinājuma pakalpojumiem nesaistītu pakalpojumu sniegšana apliecinājuma klientiem

291.140 Tradicionāli firmas atbilstoši savām prasmēm un pieredzei sniedz apliecinājuma klientiem dažādus ar apliecinājuma pakalpojumiem nesaistītus pakalpojumus. Tomēr ar apliecinājuma pakalpojumiem nesaistītu pakalpojumu sniegšana var radīt apdraudējumu firmas vai apliecinājuma uzdevuma darba grupas dalībnieku neatkarības nodrošināšanai. Radītais apdraudējums pārsvarā ir saistīts ar personisko izvērtējumu, personiskām interesēm un aizstāvību.

291.141 Ja šajā nodaļā nav sniegtas īpašas norādes uz konkrētu ar apliecinājuma pakalpojumiem nesaistītu pakalpojumu, profesionāls grāmatvedis, izvērtējot konkrētos apstākļus, piemēro konceptuālās pamatnostādnes.

291.142 Pirms firma akceptē darba uzdevumu, kas paredz ar apliecinājuma pakalpojumiem nesaistītu pakalpojumu sniegšanu apliecinājuma klientam, firma izvērtē, vai šādu pakalpojumu sniegšana nerada apdraudējumu neatkarības principa ievērošanai. Novērtējot konkrēta ar apliecinājuma pakalpojumiem nesaistīta pakalpojuma radīto apdraudējumu, apliecinājuma uzdevuma darba grupa apsver jebkādu apdraudējumu, saistībā ar kuru apliecinājuma uzdevuma darba grupai ir pamats uzskatīt, ka tas rodas, sniedzot citus saistītos pakalpojumus, kas nav apliecinājuma pakalpojumi. Ja radīto apdraudējumu nevar samazināt līdz pieņemamam līmenim, veicot drošības pasākumus, firma nesniedz konkrēto ar apliecinājuma pakalpojumiem nesaistīto pakalpojumu.

Vadības pienākumi

291.143 Uzņēmuma vadība veic dažādas ar uzņēmuma pārvaldi saistītas darbības, kuru mērķis ir pēc iespējas labāk apmierināt uzņēmuma akcionāru intereses. Visas vadības pienākumos ietilpstošās darbības nav iespējams norādīt. Tomēr vadības pienākumi ietver uzņēmuma darbības pārvaldi un virzību, tostarp nozīmīgu lēmumu pieņemšanu saistībā ar personāla, finanšu, materiālo un nemateriālo resursu iegādi, izmantošanu un kontroli.

291.144 Tas, vai kādas darbības veikšana ietilpst vadības pienākumos, ir atkarīgs no apstākļiem, un ir izvērtējams jautājums. Parasti vadības pienākumos ietilpst šādas darbības, piemēram:

- politikas izstrāde un stratēģiskā virzība;
- uzņēmuma iekšējās revīzijas personāla darbību virzība vai atbildības uzņemšanās par tām;
- transakciju apstiprināšana;
- lēmumu pieņemšana par to, kurus firmas vai trešo personu sniegtos ieteikumus ieviest; un
- atbildības uzņemšanās par iekšējās kontroles sistēmas izstrādi, ieviešanu un uzturēšanu.

291.145 Ikdienas vai administratīva rakstura darbību veikšana, kā arī nenožīmīgu jautājumu izskatīšana parasti nav vadības atbildībā. Piemēram, par vadības pienākumos neietilpstošām darbībām uzskatāma nenožīmīgas transakcijas izpilde, ko ir autorizējusi vadība, vai nodokļu atskaišu laicīgas iesniegšanas uzraudzība un revīzijas klienta informēšana par to, kuros datumos atskaites

iesniedzamas. Par vadības atbildību nav uzskatāma arī padomu un ieteikumu sniegšana attiecībā uz vadības pienākumu veikšanu.

291.146 Vadības pienākumu uzņemšanās apliecinājuma klienta vārdā var apdraudēt neatkarības principa ievērošanu. Ja firmas personāls, sniedzot apliecinājuma pakalpojumus, uzņemas vadības līmeņa atbildību, radītais apdraudējums ir tik nozīmīgs, ka nav pieejami nekādi drošības pasākumi, kurus veicot, šo apdraudējumu varētu samazināt līdz pieņemamam līmenim. Tāpēc apliecinājuma klientam sniedzot apliecinājuma pakalpojumus, firma apliecinājuma pakalpojumu ietvaros neuzņemas vadības līmeņa atbildību. Ja firma uzņemas vadības līmeņa atbildību saistībā ar citiem apliecinājuma klientam sniegtajiem pakalpojumiem, firma nodrošina, lai šāda atbildība nebūtu saistīta ar apliecinājuma uzdevuma aplūkojamo jautājumu un aplūkojamā jautājuma informāciju.

291.147 Lai izvairītos no situācijas, kad firma uzņemas vadības līmeņa atbildību saistībā ar apliecinājuma uzdevuma aplūkojamo jautājumu vai aplūkojamā jautājuma informāciju, firma nodrošina, lai vadības līmeņa amatpersona būtu atbildīga par vadības tiešajos pienākumos ietilpstošu nozīmīgu spriedumu izdarīšanu un lēmumu pieņemšanu, pakalpojuma rezultātu novērtēšanu un atbildības uzņemšanos par darbībām, kas veicamas pakalpojuma rezultātā. Tādējādi tiek samazināta iespējamība, ka firma netīši pieņem nozīmīgus lēmumus vadības vārdā. Šāda iespējamība papildus tiek samazināta, ja firma nodrošina iespēju klientam izdarīt spriedumus un pieņemt lēmumus, pamatojoties uz attiecīgo jautājumu objektīvu un caurskatāmu analīzi un skaidrojumu.

Citi apsvērumi

291.148 Neatkarība var tikt apdraudēta arī tad, ja firma sniedz ar apliecinājuma pakalpojumiem nesaistītus pakalpojumus attiecībā uz apliecinājuma uzdevuma aplūkojamā jautājuma informāciju. Šādos gadījumos firma novērtē, cik nozīmīga ir firmas saistība ar darba uzdevuma aplūkojamā jautājuma informāciju, un nosaka, vai jebkādu ar personisko izvērtējumu saistīts apdraudējums, kas neatbilst pieņemamam līmenim, var samazināt līdz pieņemamam līmenim, veicot drošības pasākumus.

291.149 Ar personisko izvērtējumu saistīts apdraudējums rodas, ja firma ir iesaistīta aplūkojamā jautājuma informācijas sagatavošanā, kas turpmāk kļūs par apliecinājuma uzdevuma aplūkojamo jautājumu. Piemēram, ar personisko izvērtējumu saistīts apdraudējums var rasties, ja firma izstrādā un sagatavo potenciālo finanšu informāciju un vēlāk sniedz šādas finanšu informācijas apliecinājuma pakalpojumus. Tāpēc firma novērtē jebkāda ar personisko izvērtējumu saistīta apdraudējuma nozīmīgumu, ko rada šādu pakalpojumu sniegšana, un, ja nepieciešams, veic drošības pasākumus, lai apdraudējumu novērstu vai samazinātu līdz pieņemamam līmenim.

291.150 Ja firma veic vērtēšanu attiecībā uz apliecinājuma uzdevuma aplūkojamā jautājuma informācijas sastāvdaļu, firma novērtē jebkādu ar personisko izvērtējumu saistīto apdraudējumu un, ja nepieciešams, veic drošības pasākumus, lai apdraudējumu novērstu vai samazinātu līdz pieņemamam līmenim.

Samaksa

Samaksa — relatīvais lielums

291.151 Ja no apliecinājuma klienta saņemtais kopējais maksājums veido lielu daļu no firmas, kas izstrādā secinājumus, kopējiem ienākumiem, atkarība no konkrētā klienta un bažas par klienta iespējamu zaudēšanu rada ar personiskām interesēm vai ietekmēšanu saistītu apdraudējumu. Šāda apdraudējuma būtiskums ir atkarīgs no dažādiem faktoriem, tostarp:

- firmas saimnieciskās darbības struktūra;
- tas, vai firma ir darbojusies ilgu laiku vai ir nesen izveidota; un
- klienta kvalitatīvais vai kvantitatīvais nozīmīgums firmas kontekstā.

Firma izvērtē apdraudējuma nozīmīgumu un, ja nepieciešams, veic drošības pasākumus, lai apdraudējumu novērstu vai samazinātu līdz pieņemamam līmenim. Šādi drošības pasākumi var būt:

- atkarības samazināšana no klienta;
- ārēju kvalitātes kontroles pārbaūžu veikšana; vai
- konsultēšanās saistībā ar galvenajiem apliecinājuma uzdevuma gaitā izdarītajiem spriedumiem ar trešo personu, piemēram, ar profesionālu regulējošo iestādi vai citu profesionālu grāmatvedi.

291.152 Ar personiskām interesēm vai ietekmēšanu saistīts apdraudējums var rasties arī, ja no apliecinājuma uzdevuma klienta saņemtais atalgojums veido lielu daļu no atsevišķa partnera klientu veidotajiem ieņēmumiem. Firma izvērtē apdraudējuma nozīmīgumu un, ja nepieciešams, veic drošības pasākumus, lai apdraudējumu novērstu vai samazinātu līdz pieņemamam līmenim. Šādu drošības pasākumu piemērs ir papildu profesionāla grāmatveža pieaicināšana, kurš nav piedalījies apliecinājuma uzdevuma darba grupā, lai pārbaudītu paveikto darbu vai sniegtu citāda veida ieteikumus.

Samaksa — nokavēta samaksa

291.153 Ja ilglaicīgi netiek saņemta samaksa par apliecinājuma klientam sniegtiem pakalpojumiem un īpaši, ja netiek samaksāta būtiska daļa no samaksas pirms apliecinājuma ziņojuma publicēšanas par nākamo gadu, var rasties ar personiskām interesēm saistīts apdraudējums. Parasti firma pieprasa klientam veikt samaksu pirms šādu ziņojumu publicēšanas. Ja pēc ziņojuma publicēšanas samaksa netiek veikta, firma izvērtē jebkāda apdraudējuma esamību un nozīmīgumu un, ja nepieciešams, veic drošības pasākumus, lai apdraudējumu novērstu vai samazinātu līdz pieņemamam līmenim. Šāda drošības pasākuma piemērs ir papildu profesionāla grāmatveža pieaicināšana, kurš nav piedalījies apliecinājuma uzdevumā, konsultāciju sniegšanai vai padarītā darba pārbaudes veikšanai. Firma nosaka, vai nokavēto samaksu var uzskatīt par līdzvērtīgu klientam izsniegtam kredītam un vai nokavētās samaksas apmērs ir tik būtisks, ka firma varētu atteikties no attiecīgā klienta vai no apliecinājuma uzdevuma turpināšanas.

Nosacījuma maksājumi

291.154 Nosacījuma maksājumus aprēķina, izmantojot iepriekš noteiktu bāzi, kas ir saistīta ar transakcijas iznākumu vai firmas sniegto pakalpojumu rezultātu. Šīs sadaļas kontekstā par nosacījuma maksājumu netiek uzskatīti maksājumi, ko noteikusi tiesa vai cita publiska iestāde.

291.155 Ja firma saistībā ar apliecinājuma uzdevumu tieši vai netieši, piemēram, izmantojot starpnieku, piestāda rēķinu par nosacījuma maksājumu, radītais ar personiskām interesēm saistītais apdraudējums ir tik nozīmīgs, ka nekādi drošības pasākumi nespēs to samazināt līdz pieņemamam līmenim. Tāpēc firma neslēdz vienošanās par šādu samaksu.

291.156 Ja firma tieši vai netieši, piemēram, izmantojot starpnieku, piestāda rēķinu par nosacījuma maksājumu saistībā ar apliecinājuma klientam sniegtu ar apliecinājuma pakalpojumiem nesaistītu pakalpojumu, var rasties arī ar personiskām interesēm saistīts apdraudējums. Ja ar apliecinājuma pakalpojumiem nesaistītu pakalpojumu iznākums un atbilstoši arī samaksas summa ir atkarīga no nākotnē vai pašreiz izdarītiem spriedumiem saistībā ar jautājumu, kurš ir būtisks apliecinājuma uzdevuma aplūkojamā jautājuma informācijas kontekstā, nekādi drošības pasākumi nespēs šādu apdraudējumu samazināt līdz pieņemamam līmenim. Tāpēc firma neslēdz šādas vienošanās.

291.157 Attiecībā uz citiem nosacījuma maksājumiem, ko firma saņem no apliecinājuma klienta par ar apliecinājumu nesaistītu pakalpojumu sniegšanu, apdraudējuma esamība un nozīmīgums ir atkarīgs no šādiem faktoriem, piemēram:

- iespējamo samaksas summu diapazons;

- tas, vai atbilstīga iestāde nosaka attiecīgā jautājuma, saistībā ar kuru ir noteikts pārstāvības maksājums, iznākumu;
- pakalpojuma raksturs; un
- notikuma vai transakcijas ietekme uz aplūkojamā jautājuma informāciju..

Firma izvērtē jebkāda apdraudējuma nozīmīgumu un, ja nepieciešams, veic drošības pasākumus, lai apdraudējumu novērstu vai samazinātu līdz pieņemamam līmenim. Šādi drošības pasākumi var būt:

- profesionāla grāmatveža pieaicināšana, kurš pārbaudītu būtisko apliecinājuma darbu vai sniegtu cita veida konsultācijas, ja nepieciešams; vai
- tādu speciālistu pieaicināšana ar apliecinājuma pakalpojumiem nesaistīto pakalpojumu sniegšanai, kuri nav apliecinājuma uzdevuma darba grupas dalībnieki.

Dāvanas un īpaša labvēlība

291.158 Ja firma pieņem apliecinājuma klienta piedāvātās dāvanas vai īpašo labvēlību, var rasties ar personiskām interesēm un familiaritāti saistīts apdraudējums. Ja firma vai apliecinājuma uzdevuma darba grupas dalībnieks pieņem dāvanas vai īpašu labvēlību, radītais apdraudējums ir tik nozīmīgs, ka nekādi drošības pasākumi nespēs to samazināt līdz pieņemamam līmenim izņemot gadījumus, kad dāvanas vērtība ir nenozīmīga un nebūtiska. Tāpēc firma vai apliecinājuma grupas dalībnieks nedrīkst pieņemt šādas dāvanas vai īpašu labvēlību.

Faktiski vai iespējami tiesu darbi

291.159 Ja notiek vai, iespējams, notiks tiesas prāva, kurā ir iesaistīta firma vai apliecinājuma uzdevuma darba grupas dalībnieks un apliecinājuma uzdevuma klients, rodas ar personiskām interesēm un ietekmēšanu saistīts apdraudējums. Jāsniedz pilnīgi atklāts klienta vadības un apliecinājuma uzdevuma darba grupas dalībnieku attiecību raksturojums un pilnīgs visu klienta uzņēmuma saimnieciskās darbības aspektu skaidrojums. Ja saistībā ar faktiskiem vai iespējamiem tiesu darbiem firma un klienta uzņēmuma vadība atrodas pretējās pusēs, tas ietekmē vadības vēlmi sniegt pilnīgus skaidrojumus un rodas ar personiskām interesēm saistīts apdraudējums. Šāda apdraudējuma nozīmīgums ir atkarīgs no dažādiem faktoriem, tostarp:

- tiesas prāvas būtiskums; un
- tas, vai tiesas prāva ir saistīta ar iepriekš veiktu apliecinājuma uzdevumu.

Jāizvērtē apdraudējuma nozīmīgums un, ja nepieciešams, jāveic drošības pasākumi, lai apdraudējumu novērstu vai samazinātu līdz pieņemamam līmenim. Šādi drošības pasākumi var būt:

- ja tiesas prāvā ir iesaistīts apliecinājuma uzdevuma darba grupas dalībnieks, viņa izslēgšana no apliecinājuma uzdevuma darba grupas; vai
- profesionāla grāmatveža pieaicināšana, kurš pārbauda paveikto darbu.

Ja šādi drošības pasākumi nesamazina apdraudējumu līdz pieņemamam līmenim, vienīgā pieņemamā rīcība ir atteikties no apliecinājuma uzdevuma vai atteikties to akceptēt.

Interpretācija 2005-01 (pārskatīta 2009. gada jūlijā, ņemot vērā izmaiņas, ko izraisīja SGEŠ projekts, kura mērķis ir uzlabot Kodeksa skaidrību)

291. sadaļas nosacījumu piemērošana apliecinājuma uzdevumiem, kas nav finanšu pārskatu revīzijas uzdevumi

Šajā interpretācijā skaidrota 291. sadaļā noteikto neatkarības prasību piemērošana apliecinājuma uzdevumiem, kas nav finanšu pārskatu revīzijas uzdevumi.

Šajā interpretācijā akcentēti piemērošanas jautājumi, kas ir īpaši raksturīgi apliecinājuma uzdevumiem, kas nav finanšu pārskatu revīzijas uzdevumi. 291. sadaļā ir minēti arī citi jautājumi, kas ir būtiski visos apliecinājuma uzdevumos novērtējot neatkarības prasības. Piemēram, 291.3 apakšpunktā ir noteikts, ka firmai jānovērtē jebkāds apdraudējums, ko pēc firmas domām rada radniecīgo firmu intereses un attiecības. Šajā apakšpunktā noteikts arī, ka, ja apliecinājuma uzdevuma darba grupai ir pamats uzskatīt, ka, novērtējot firmas neatkarību no apliecinājuma klienta, būtiska loma ir apliecinājuma klienta saistītajam uzņēmumam, apliecinājuma uzdevuma darba grupa, izvērtējot apdraudējumu neatkarības principa ievērošanai un veicot nepieciešamos drošības pasākumus, izvērtē arī konkrēto saistīto uzņēmumu. Šajā interpretācijā šie jautājumi netiek īpaši apskatīti.

Atbilstoši Starptautiskās Revīzijas un apliecinājumu standartu valdes izstrādātajām Starptautiskajām Apliecinājuma uzdevumu nostādnēm apliecinājuma uzdevumā profesionāls grāmatvedis publiskā praksē sniedz atzinumu, kura mērķis ir palielināt tādu potenciālo lietotāju pārliecību, kuri nav atbildīgi par aplūkojamā jautājuma novērtējuma vai izvērtējuma rezultātiem attiecībā pret kritērijiem.

Uz apgalvojumu balstīti apliecinājuma uzdevumi

Uz apgalvojumu balstītā apliecinājuma uzdevumā aplūkojamā jautājuma vērtējumu un izvērtēšanu nodrošina atbildīgā persona, un atbildīgā persona apliecinājuma formā sniedz informāciju par aplūkojamo jautājumu un padara to pieejamu potenciālajiem lietotājiem.

Uz apgalvojumu balstītā apliecinājuma uzdevumā atbildīgajai personai, kura ir atbildīga par aplūkojamā jautājuma informāciju un, iespējams, ir atbildīga par aplūkojamo jautājumu, ir jāievēro neatkarības princips.

Tādos uz apgalvojumu balstītos apliecinājuma uzdevumos, kuros atbildīgā persona ir atbildīga par aplūkojamā jautājuma informāciju, bet nav atbildīga par aplūkojamo jautājumu, atbildīgajai personai ir jāievēro neatkarības princips. Turklāt firma apsver arī jebkādu apdraudējumu, kādu pēc firmas domām var izraisīt apliecinājuma uzdevuma darba grupas dalībnieku, firmas un radniecīgās firmas attiecības ar personu, kas ir atbildīga par aplūkojamo jautājumu.

Tiešās ziņošanas apliecinājuma uzdevumi

Tiešās ziņošanas apliecinājuma uzdevumā profesionāls grāmatvedis publiskā praksē veic tiešu aplūkojamā jautājuma vērtējumu vai izvērtēšanu vai arī iegūst apliecinājumu no atbildīgās personas, kura ir veikusi vērtējumu vai izvērtēšanu, kas nav pieejams potenciālajiem lietotājiem. Informācija par aplūkojamo jautājumu potenciālajiem lietotājiem tiek sniegta apliecinājuma ziņojumā.

Tiešās ziņošanas apliecinājuma uzdevumā neatkarības princips ir jāievēro atbildīgajai personai, kura ir atbildīga par aplūkojamo jautājumu.

Vairākas atbildīgās personas

Gan uz apliecinājumu balstītos apliecinājuma uzdevumos, gan tiešās ziņošanas apliecinājuma uzdevumos var būt vairākas atbildīgās personas. Piemēram, iedomāsimies situāciju, kad grāmatvedim publiskā praksē lūdz sniegt apliecinājumu saistībā ar vairāku neatkarīgu laikrakstu mēneša tirāžas statistiskajiem datiem. Šāds darba uzdevums var būt uz apliecinājumu balstīts apliecinājuma uzdevums, kurā katrs laikraksts nosaka savu tirāžu un statistikas dati tiek sniegti apliecinājumā, kas ir pieejams potenciālajiem lietotājiem. Vai arī šāds darba uzdevums var būt tiešās ziņošanas apliecinājums uzdevums, kurā apliecinājums netiek veikts un laikraksti iesniedz vai neiesniedz rakstiskus apliecinājumus.

Šādos darba uzdevumos, nosakot, vai ir nepieciešams veikt 291. sadaļā noteiktos pasākumus attiecībā uz katru atbildīgo personu, firma var ņemt vērā to, vai firmas vai apliecinājuma grupas dalībnieka intereses vai attiecības ar konkrētu atbildīgo personu rada tādu apdraudējumu neatkarības principa ievērošanai, kurš aplūkojamā jautājuma informācijas kontekstā nav acīmredzami nebūtisks. Jāņem vērā šādi apstākļi:

- (a) konkrētās atbildīgās personas atbildībā esošā aplūkojamā jautājuma informācijas (vai aplūkojamā jautājums) būtiskums; un
- (b) tas, cik lielā mērā ar darba uzdevumu ir saistītas sabiedrības intereses.

Ja firma konstatē, ka apdraudējums, kādu neatkarības principa ievērošanai varētu radīt attiecības ar konkrētu atbildīgo personu, ir nepārprotami nebūtisks, attiecībā uz šādu atbildīgo personu nav jāveic visus šajā sadaļā minētos drošības pasākumus.

Piemērs

Šis piemērs raksturo, kā piemērojamas 291. sadaļas prasības. Tiek pieņemts, ka klients nav arī firmas vai radniecīgās firmas finanšu pārskatu revīzijas klients.

Firma sniedz apliecinājuma pakalpojumus attiecībā uz 10 neatkarīgu uzņēmumu apstiprinātajiem kopējiem naftas krājumiem. Visi uzņēmumi ir veikuši ģeogrāfiskus un inženiertehnoloģiskus pētījumus, lai noteiktu savus krājumus (aplūkojamais jautājums). Ir

izstrādāti konkrēti kritēriji, ko izmanto, lai noteiktu, kuros gadījumos krājumus var uzskatīt par apstiprinātiem, profesionāls grāmatvedis publiskā praksē nosaka, ka šie kritēriji atbilst darba uzdevuma vajadzībām.

Uzņēmumu apstiprinātie krājumi 20X0. gada 31. decembrī bija šādi:

	Apstiprinātie naftas krājumi tūkstošos tonnu
1. uzņēmums	5 200
2. uzņēmums	725
3. uzņēmums	3 260
4. uzņēmums	15 000
5. uzņēmums	6 700
6. uzņēmums	39 126
7. uzņēmums	345
8. uzņēmums	175
9. uzņēmums	24 135
10. uzņēmums	9 635
Kopā	104 301

Darba uzdevumu var strukturēt dažādos veidos:

Uz apgalvojumu balstīti darba uzdevumi

- A1 Katrs uzņēmums nosaka savus krājumus un sniedz apliecinājumu firmai un potenciālajiem lietotājiem.
- A2 Cits uzņēmums nosaka uzņēmuma krājumus un sniedz apliecinājumu firmai un potenciālajiem lietotājiem.

Tiešās ziņošanas darba uzdevumi

- D1 Katrs uzņēmums nosaka savus krājumus un sniedz firmai rakstisku apstiprinājumu, kurā uzņēmuma krājumi ir mērīti, izmantojot noteiktus apstiprinātu krājumu mērīšanas kritērijus. Šis apstiprinājums nav pieejams potenciālajiem lietotājiem.
- D2 Firma tieši mēra dažu uzņēmumu krājumus.

Metodes lietošana

- A1 Katrs uzņēmums nosaka savus krājumus un sniedz apliecinājumu firmai un potenciālajiem lietotājiem.

Darba uzdevumā ir vairākas atbildīgās personas (uzņēmumi 1.-10.). Nosakot, vai uz visiem uzņēmumiem attiecināmas visas neatkarības prasības, firma var ņemt vērā to, vai

ar atsevišķu uzņēmumu līdzdalība vai attiecības ar konkrētu uzņēmumu varētu radīt tādu apdraudējumu neatkarības principa ievērošanai, kurš neatbilst pieņemamam līmenim. Firma ņem vērā šādus faktorus:

- uzņēmuma apstiprināto krājumu būtiskums attiecībā pret kopējo ziņojumā iekļauto krājumu apjomu; un
- tas, cik lielā mērā ar darba uzdevumu ir saistītas sabiedrības intereses. (291.28 apakšpunkts).

Piemēram, 8. uzņēmuma krājumi sastāda 0,17% no kopējiem krājumiem, tāpēc ar šo uzņēmumu saistītās uzņēmējdarbības attiecības vai intereses rada mazāku apdraudējumu, nekā līdzīgas attiecības ar 6. uzņēmumu, kura krājumi sastāda aptuveni 37,5% no kopējiem krājumiem.

Pēc tam, kad ir noteikti uzņēmumi, uz kuriem attiecināmas neatkarības prasības, apliecinājuma uzdevuma darba grupa un firma nodrošina neatkarību no atbildīgajām personām, kas uzskatāmas par apliecinājuma uzdevuma klientu (291.28 punkts).

A2 Cits uzņēmums nosaka uzņēmuma krājumus un sniedz apliecinājumu firmai un potenciālajiem lietotājiem.

Firmai ir pienākums nodrošināt neatkarību no uzņēmumu, kas mēra krājumus un sniedz apliecinājumu firmai un potenciālajiem lietotājiem (291.19 punkts). Šis uzņēmums nav atbildīgs par aplūkojamo jautājumu, un tāpēc firma novērtē jebkādu apdraudējumu, ko pēc firmas domām rada intereses vai attiecības ar personu, kas ir atbildīga par aplūkojamo jautājumu (291.19 punkts). Šajā darba uzdevumā ir vairākas par aplūkojamo jautājumu atbildīgās personas (1.-10. uzņēmums). Kā iepriekš raksturots A1 piemērā firma drīkst ņemt vērā to, vai ar konkrētu uzņēmumu saistītās intereses vai attiecības varētu radīt tādu apdraudējumu neatkarības principa ievērošanai, kurš neatbilst pieņemamam līmenim.

D1 Katrs uzņēmums sniedz firmai apstiprinājumu, kurā uzņēmuma krājumi ir mērīti, izmantojot noteiktus apstiprinātus krājumu mērīšanas kritērijus. Šis apstiprinājums nav pieejams potenciālajiem lietotājiem.

Šajā darba uzdevumā ir vairākas atbildīgās personas (1.-10. uzņēmums). Nosakot, vai uz visiem uzņēmumiem attiecināmas visas neatkarības prasības, firma var ņemt vērā to, vai atsevišķu uzņēmumu līdzdalība vai attiecības ar konkrētu uzņēmumu varētu radīt tādu apdraudējumu neatkarības principa ievērošanai, kurš neatbilst pieņemamam līmenim. Firma ņem vērā šādus faktorus:

- uzņēmuma apstiprināto krājumu būtiskums attiecībā pret kopējo ziņojumā iekļauto krājumu apjomu; un

- tas, cik lielā mērā ar darba uzdevumu ir saistītas sabiedrības intereses. (291.28 punkts).

Piemēram, 8. uzņēmuma krājumi sastāda 0,17% no kopējiem krājumiem, tāpēc ar šo uzņēmumu saistītās uzņēmējdarbības attiecības vai intereses rada mazāku apdraudējumu, nekā līdzīgas attiecības ar 6. uzņēmumu, kura krājumi sastāda aptuveni 37,5% no kopējiem krājumiem.

Pēc tam, kad ir noteikti uzņēmumi, uz kuriem attiecināmas neatkarības prasības, apliecinājuma uzdevuma darba grupa un firma nodrošina neatkarību no atbildīgajām personām, kas uzskatāmas par apliecinājuma uzdevuma klientu (291.28 punkts).

D2 Firma tieši nosaka dažu uzņēmumu krājumus.

Prasību piemērošana ir tāda pati, kā D1 piemērā.

C DAĻA — PROFESIONĀLI GRĀMATVEŽI ALGOTĀ DARBĀ

		Lappuse
300. sadaļa	Ievads	142.
310. sadaļa	Potenciālie konflikti	146.
320. sadaļa	Informācijas sagatavošana un ziņošana	148.
330. sadaļa	Pietiekama profesionālā kompetence	150.
340. sadaļa	Finansiāla līdzdalība	152.
350. sadaļa	Stimuli	154.

300. SADAĻA

Ievads

- 300.1 Šajā Kodeksa sadaļā skaidrots, ka profesionāli grāmatveži algotā darbā var atsevišķās situācijās piemērot A daļā noteiktās konceptuālās pamatnostādnes. Šajā daļā nav raksturoti visi apstākļi un attiecības, ar kādām var saskarties profesionāls grāmatvedis algotā darbā un kas rada vai varētu radīt apdraudējumu pamatprincipu ievērošanai. Tāpēc profesionālam grāmatvedim algotā darbā jācenšas pašam identificēt šādus apstākļus un attiecības.
- 300.2 Algotā darbā strādājošu profesionālo grāmatvežu pakalpojumus galvenokārt izmanto investori, kreditori, darba devēji un citi uzņēmēji, kā arī valdības un sabiedrība kopumā. Profesionāli grāmatveži algotā darbā var būt katrs atsevišķi vai visi kopā atbildīgi par tādas finansiālās un citas informācijas sagatavošanu un ziņošanu, kurai uzticas darba devēji un trešās personas. Viņu pienākums var būt arī par efektīvi pārvaldīt uzņēmuma finansiālo darbību un sniegt kompetentas konsultācijas dažādos ar uzņēmuma darbību saistītos jautājumos.
- 300.3 Profesionāls grāmatvedis algotā darbā var būt algots darbinieks, partneris, direktors (izpilddirektors vai amatpersona), privātpašnieks, brīvprātīgais vai cits darbinieks, kas strādā vienā vai vairākās darba devēja organizācijās. Attiecību tiesiskā forma ar darba devēju nenosaka ētiskos pienākumus, kas ir saistoši grāmatvedim algotā darbā.
- 300.4 Profesionālam grāmatvedim algotā darbā ir pienākums veicināt darba devēja organizācijas likumīgo mērķu īstenošanu. Šī Kodeksa mērķis nav traucēt profesionālam grāmatvedim algotā darbā pildīt šo pienākumu, taču Kodeksā ir raksturoti apstākļi, kādos var tikt apdraudēta pamatprincipu ievērošana.
- 300.5 Profesionāls grāmatvedis algotā darbā uzņēmumā var ieņemt vadošu amatu. Jo lielākas ir amatam raksturīgās pilnvaras, jo lielāka ir iespēja ietekmēt notikumus, praksi un attieksmi. Tāpēc profesionālam grāmatvedim algotā darbā darba devēja organizācijā vajadzētu veicināt tādu kultūru, kas balstīta uz ētikas normām un kurā ir akcentēts ētiskas rīcības nozīmīgums atbilstoši augstākā līmeņa vadības pārstāvju nostājai.
- 300.6 Profesionāls grāmatvedis algotā darbā nedrīkst apzināti iesaistīties uzņēmējdarbībā, nodarbē vai kādā darbībā, kas samazina vai var samazināt profesijas godīgumu, objektivitāti un labo reputāciju un rezultātā nav savienojama ar fundamentālajiem pamatprincipiem.
- 300.7 Potenciālu apdraudējumu pamatprincipu ievērošanai var radīt dažādi apstākļi un attiecības. Apdraudējumu var iedalīt vienā vai vairākās šādās kategorijās:

- (a) personiskas intereses;

(b) personiskais izvērtējums;

(c) aizstāvība;

(d) familiaritāte; un

(e) ietekmēšana.

Šie apdraudējuma veidi sīkāk ir raksturoti Kodeksa A daļā.

300.8 Ar personiskām interesēm saistīts apdraudējums var rasties šādos apstākļos, piemēram:

- finansiāla līdzdalība vai kredīta vai garantijas saņemšana no darba devēja organizācijas;
- dalība iniciatīvu stimulējošās struktūrās, ko piedāvā darba devēja organizācija;
- uzņēmuma līdzekļu neatbilstīga lietošana personīgām vajadzībām;
- bažas par darba saglabāšanu;
- komerciāla rakstura spiediens, ko izraisa avots ārpus darba devēja organizācijas.

300.9 Ar profesionāla grāmatveža algotā darbā personisko izvērtējumu saistīts apdraudējums var rasties, piemēram, ja šāds grāmatvedis nosaka atbilstīgo grāmatvedības metodi biznesa apvienošanai pēc tam, kad viņš pats sagatavojis iegādes lēmuma pamatā izmantoto efektivitātes pamatojumu.

300.10 Veicinot darba devēja organizācijas likumīgo mērķu un uzdevumu sasniegšanu, profesionāli grāmatveži algotā darbā drīkst atbalstīt organizācijas pozīciju ar nosacījumu, ka finanšu pārskati nedrīkst būt kļūdaini vai nepatiesi. Šādas darbības parasti nerada ar aizstāvību saistītu apdraudējumu.

300.11 Ar familiaritāti saistīts apdraudējums var rasties šādos apstākļos, piemēram:

- atbildības uzņemšanās par darba devēja finanšu pārskatu sagatavošanu, ja kāds tiešs vai tuvs radnieks, kas strādā attiecīgajā uzņēmumā, pieņem lēmumus saistībā ar uzņēmuma finanšu pārskatiem;
- ilglaicīga saistība ar uzņēmuma kontaktpersonām, kas piedalās ar uzņēmuma darbību saistīto lēmumu pieņemšanā;

- dāvanu pieņemšana vai īpaši labvēlīgas attieksmes saņemšana, ja vien tā nav skaidri nebūtiska.

300.12 Ar ietekmēšanu saistīts apdraudējums var rasties šādos apstākļos, piemēram:

- profesionālam grāmatvedim algotā darbā vai viņa tiešam vai tuvam radniekam tiek izteikti atlaišanas vai pārcelšanas citā amatā draudi saistībā ar viedokļu dažādību jautājumā par grāmatvedības pamatprincipiem vai veidu, kādā sagatavojama finanšu informācija;
- dominējoša persona mēģina ietekmēt lēmumu pieņemšanas procesu, piemēram, saistībā ar līgumu slēgšanu vai grāmatvedības pamatprincipiem.

300.13 Drošības pasākumus, kas var novērst vai samazināt apdraudējumu līdz pieņemamam līmenim, var iedalīt divās plašās kategorijās:

- (a) drošības pasākumi, kas ir raksturīgi profesijai vai noteikti tiesību aktos un noteikumos; un
- (b) drošības pasākumi darba vidē.

Profesionālo, tiesisko un reglamentējošo drošības pasākumu piemēri ir raksturoti Kodeksa A daļas 100.14 sadaļā.

300.14 Drošības pasākumi darba vidē var būt šādi:

- darba devēja organizācijā iedibinātas korporatīvās vai citas pārraudzības sistēmas;
- darba devēja organizācijā iedibinātas ētikas un pienācīgas rīcības programmas;
- darba devēja organizācijā iedibinātas personāla atlases procedūras, kas uzsver to, cik būtiska ir augsti kvalificētu darbinieku pieņemšana darbā;
- efektīva iekšējās kontroles sistēma;
- atbilstīgi disciplīnas pasākumi;
- vadība, kas uzsver to, cik būtiska ir darbinieku ētiska rīcība, kā arī uzsver to, ka šāda rīcība tiek gaidīta no darbinieku puses;
- pamatprincipi un procedūras darbinieku darba kvalitātes nodrošināšanai un pārraudzībai;

- savlaicīga visu darbinieku informēšana par darba devēja organizācijas pamatprincipiem un procedūrām, tostarp visām saistītajām izmaiņām, un atbilstīga profesionālā apmācība un izglītošana saistībā ar šādiem pamatprincipiem un procedūrām;
- pamatprincipi un procedūras darbinieku komunikācijas veicināšanai ar darba devēja organizācijas augstākā līmeņa vadību saistībā ar jebkādiem ētiska rakstura jautājumiem, bez bažām tikt par to sodītam;
- konsultēšanās ar citu atbilstīgu profesionālu grāmatvedi.

300.15 Ja profesionāls grāmatvedis algotā darbā uzskata, ka citas personas darba devēja organizācijā turpina neētiski rīkoties, viņš drīkst apsvērt iespēju konsultēties ar juristu. Ārkārtas situācijās, kad ir veikti visi iespējamie drošības pasākumi un apdraudējumu nav iespējams samazināt līdz pieņemamam līmenim, vienīgā iespējamā profesionāla grāmatveža algotā darbā rīcība ir atteikšanās turpināt darbu darba devēja organizācijā.

310. SADAĻA

Potenciāli konflikti

310.1 Profesionāls grāmatvedis algotā darbā ievēro visus pamatprincipus. Tomēr dažkārt profesionāla grāmatveža pienākums ievērot pamatprincipus var būt pretrunā ar darba devēja organizācijas un profesionālajiem pienākumiem. Parasti profesionāls grāmatvedis algotā darbā atbalsta darba devēja noteiktos mērķus, kas ir likumīgi un ētiski, kā arī pilda šādu mērķu sasniegšanas vajadzībām izstrādātos noteikumus un procedūras. Tomēr, ja attiecības vai apstākļi rada apdraudējumu kāda pamatprincipa ievērošanai, profesionāls grāmatvedis algotā darbā atbilstošo rīcību attiecībā uz konkrēto apdraudējumu nosaka atbilstoši 100. sadaļā raksturotajam konceptuālo pamatnostādņu principam.

310.2 Darba devēja noteiktie pienākumi rada situāciju, ka profesionāls grāmatvedis algotā darbā var izjust spiedienu, kas liek viņam rīkoties veidā, kas rada tiešu vai netiešu apdraudējumu pamatprincipu ievērošanai. Šāds spiediens var būt tiešs vai netiešs; to var radīt pārraugis, vadītājs, direktors vai cita darba devēja organizācijā strādājoša persona. Profesionāls grāmatvedis var izjust spiedienu, kas liek viņam:

- rīkoties, pārkāpjot likumu vai noteikumu prasības;
- rīkoties, pārkāpjot tehnisko vai profesionālo standartu prasības;
- veicināt neētisku vai prettiesisku vadības stratēģiju;
- melot vai citādi tīši maldināt (tostarp, maldināt klusējot) citas personas, un konkrēti:
 - darba devēja organizācijas rezydentus; vai
 - regulatorus;
- sagatavot vai citādi būt saistītam ar tādiem finanšu vai ar finansēm nesaistītu pārskatus sagatavošanu, kuros ir būtiskas neatbilstības attiecībā uz faktiem, tostarp ziņojumus par, piemēram:
 - finanšu pārskatiem;
 - nodokļu maksājumiem;
 - tiesisko prasību atbilstību; vai

- ziņojumus, kas paredzēti vērtspapīru tirdzniecības uzraudzības organizāciju vajadzībām.

310.3 Profesionāls grāmatvedis izvērtē, cik nozīmīgs ir jebkāds apdraudējums, ko izraisa šāds spiediens, piemēram, ar ietekmēšanu saistīts apdraudējums, un, ja nepieciešams, veic drošības pasākumus, lai apdraudējumu novērstu vai samazinātu līdz pieņemamam līmenim. Šādi drošības pasākumi var būt:

- ja nepieciešams, konsultēšanās ar darba devēja organizāciju, neatkarīgu profesionālu konsultantu vai atbilstīgu profesionālo iestādi;
- formāla strīdu risināšanas procesa izmantošana ar darba devēja organizāciju;
- konsultēšanās ar juristu.

320. SADAĻA

Informācijas sagatavošana un ziņošana

- 320.1 Profesionāli grāmatveži algotā darbā bieži piedalās tādas informācijas sagatavošanā un ziņošanā, ko publisko vai izmanto lietotāji darba devēja organizācijā vai ārpus tās. Šāda informācija var ietvert finanšu vai vadības rakstura informāciju, kas revidentam sniegta finanšu pārskatu revīzijas laikā, piemēram, prognozes un budžetus, finanšu pārskatus, vadības diskusijas un analīzi, vadības apliecinājuma vēstules. Profesionāls grāmatvedis algotā darbā sagatavo vai atspoguļo šādu informāciju godīgi, patiesi un atbilstoši profesionālo standartu prasībām, kā arī nodrošina konkrētās informācijas saprotamību tās kontekstā.
- 320.2 Profesionālam grāmatvedim algotā darbā, kurš ir atbildīgs par darba devēja organizācijas vispārēja nolūka finanšu pārskatu sagatavošanu vai apstiprināšanu, jānodrošina, lai šie finanšu pārskati būtu sagatavoti atbilstoši piemērojamo finanšu ziņošanas standartu prasībām.
- 320.3 Profesionāls grāmatvedis algotā darbā veic pamatotas darbības, lai uzturētu tādu informāciju, saistībā ar kuru profesionāla grāmatveža pienākums ir nodrošināt, lai informācija:
- (a) skaidri raksturotu uzņēmuma transakciju, līdzekļu un saistību patieso raksturu;
 - (b) būtu klasificēta un reģistrēta savlaicīgi un pareizi; un
 - (c) atspoguļotu faktus precīzi un pilnīgi visos būtiskajos aspektos.
- 320.4 Apdraudējums pamatprincipu ievērošanai, piemēram, ar personiskām interesēm vai ietekmēšanu saistīts apdraudējums objektivitātes vai profesionālās kompetences un pienācīgas rūpības pamatprincipa ievērošanai, var rasties, ja profesionāls grāmatvedis algotā darbā izjūt spiedienu (ārēju spiedienu vai spiedienu, ko rada iespējamu labumu gūšana), kas liek viņam sniegt maldinošu informāciju vai piedalīties maldinošas informācijas sniegšanā.
- 320.5 Šāda apdraudējuma būtiskums ir atkarīgs no tādiem faktoriem, kā, piemēram, spiediena avots un tas, cik lielā mērā informācija ir vai var būt maldinoša. Firma izvērtē apdraudējuma nozīmīgumu un, ja nepieciešams, veic drošības pasākumus, lai apdraudējumu novērstu vai samazinātu līdz pieņemamam līmenim. Šādi drošības pasākumi var būt konsultēšanās ar darba devēja augstākās vadības pārstāvjiem, piemēram, revīzijas komiteju vai personām, kam uzticēta uzņēmuma pārvalde, vai ar atbilstīgu profesionālo iestādi.

320.6 Ja apdraudējumu nav iespējams samazināt līdz pieņemamam līmenim, profesionāls grāmatvedis algotā darbā atsakās no turpmākas saistības ar informāciju, kuru viņš uzskata par maldinošu. Var rasties situācija, kad profesionāls grāmatvedis algotā darbā neapzināti ir saistīts ar maldinošu informāciju. Kad profesionāls grāmatvedis algotā darbā par šādu situāciju uzzina, viņš rīkojas, lai pārtrauktu šādu saistību. Lai noteiktu, vai viņam ir pienākums ziņot par attiecīgo situāciju, profesionāls grāmatvedis algotā darbā drīkst sazināties ar juristu. Turklāt profesionāls grāmatvedis algotā darbā var apsvērt domu par atteikšanos no amata.

330. SADAĻA

Pietiekama profesionālā kompetence

330.1 Profesionālās kompetences un pienācīgas rūpības pamatprincips paredz, ka profesionāls grāmatvedis algotā darbā drīkst uzņemties veikt nozīmīgus uzdevumus tikai tad, ja viņam ir vai viņš var saņemt pietiekamu specifisku profesionālo apmācību vai pieredzi. Profesionāls grāmatvedis algotā darbā nedrīkst darba devējam sniegt tīši maldinošu informāciju par savām zināšanām vai pieredzi, un vajadzības gadījumā viņam vienmēr ir jāspēj sniegt atbilstīgas konsultācijas un palīdzība.

330.2 Apstākļi, kādos var rasties apdraudējums profesionāla grāmatveža algotā darbā spējai veikt savus pienākumus ar atbilstošu profesionālo kompetenci un pienācīgu rūpību, ir:

- nepietiek laika, lai pienācīgi veiktu vai pabeigtu profesionālos pienākumus;
- pienākumu pienācīgai veikšanai nepieciešamā informācija ir nepietiekama, ierobežota vai citādi neadekvāta;
- nepietiekama pieredze, profesionālā apmācība un/vai izglītība;
- neadekvāti resursi, kas ir nepieciešami pienācīgai pienākumu veikšanai.

330.3 Šāda apdraudējuma nozīmīgums ir atkarīgs no tādiem faktoriem, kā, piemēram, tas, kādā apmērā profesionāls grāmatvedis algotā darbā sadarbojas ar citām personām, kāda ir viņa salīdzinošā loma uzņēmuma vadībā un kādā līmenī tiek veikta darba pārraudzība un pārbaude. Firma izvērtē apdraudējuma nozīmīgumu un, ja nepieciešams, veic drošības pasākumus, lai apdraudējumu novērstu vai samazinātu līdz pieņemamam līmenim. Šādi drošības pasākumi var būt:

- papildu konsultēšanās vai profesionālā apmācība;
- adekvātu laika resursu nodrošināšana nepieciešamo aktivitāšu veikšanai;
- konsultēšanās ar personu, kurai ir nepieciešamā pieredze;
- ja nepieciešams, konsultēšanās ar:
 - augstākā līmeņa amatpersonām darba devēja organizācijā;
 - neatkarīgiem ekspertiem; vai
 - atbilstīgu profesionālo iestādi.

330.4 Ja apdraudējumu nevar novērst vai samazināt līdz pieņemamam līmenim, profesionāls grāmatvedis algotā darbā apsver nepieciešamību atteikties no strīdīgo pienākumu veikšanas. Ja profesionāls grāmatvedis algotā darbā konstatē, ka ir jāatsakās no šādu pienākumu veikšanas, viņš skaidri paziņo par šādas rīcības iemesliem.

340. SADAĻA

Finansiāla līdzdalība

340.1 Profesionālam grāmatvedim algotā darbā drīkst būt finansiāla līdzdalība, kā arī šāda līdzdalība drīkst būt viņa tiešam vai tuvam radniekam, un zināmos apstākļos šāda līdzdalība var radīt apdraudējumu pamatprincipu ievērošanai. Piemēram, ar personiskām interesēm saistīts apdraudējums objektivitātes vai konfidencialitātes principa ievērošanai var rasties, ja pastāv motīvs un iespēja manipulēt ar cenām saistītu informāciju, gūstot finansiālu labumu. Apstākļi, kādos var rasties ar personiskām interesēm saistīts apdraudējums, ir situācijas, kad profesionālam grāmatvedim algotā darbā vai viņa tiešam vai tuvam radniekam:

- ir tieša vai netieša finansiālā līdzdalība darba devēja organizācijā un šīs līdzdalības vērtību tieši ietekmē lēmumi, ko pieņem profesionāls grāmatvedis algotā darbā;
- ir tiesības saņemt ar peļņu saistītus labumus un šādu labumu vērtību tieši ietekmē lēmumi, ko pieņem profesionāls grāmatvedis algotā darbā;
- pieder tiešas vai netiešas darba devēja organizācijas akcijas, un šādu akciju vērtību tieši ietekmē lēmumi, ko pieņem profesionāls grāmatvedis algotā darbā;
- pieder tiešas vai netiešas darba devēja organizācijas akcijas, un šādas akcijas tiek vai tuvākā laikā tiks konvertētas; vai
- ir tiesības pieteikties uz darba devēja organizācijas akcijām vai ar uzņēmuma saimnieciskās darbības rezultātiem saistītiem labumiem, ja tiek sasniegti noteikti mērķi.

340.2 Jāizvērtē jebkāda apdraudējuma nozīmīgums un, ja nepieciešams, jāveic drošības pasākumi, lai apdraudējumu novērstu vai samazinātu līdz pieņemamam līmenim. Izvērtējot apdraudējuma būtiskumu un veicamos drošības pasākumus apdraudējuma novēršanai vai samazināšanai līdz pieņemamam līmenim, profesionāls grāmatvedis algotā darbā izvērtē finansiālās līdzdalības raksturu. Šajā kontekstā viņš izvērtē finansiālās līdzdalības nozīmīgumu un to, vai līdzdalība ir tieša vai netieša. Faktori, kas nosaka to, vai organizācijas akcija uzskatāma par nozīmīgu vai vērtīgu, var būt dažādi atkarībā no konkrētās personas. Drošības pasākumi var būt:

- pamatprincipi un procedūras, kas nosaka neatkarīgas vadības komitejas darbību, kuras uzdevums ir noteikt augstākās vadības atalgojuma līmeni vai veidu;

- personu, kam uzticēta darba devēja uzņēmuma pārvalde, informēšana par jebkādu būtisku līdzdalību un akciju tirdzniecības plāniem atbilstoši attiecīgiem uzņēmuma iekšējiem pamatprincipiem;
- nepieciešamības gadījumā konsultēšanās ar darba devēja organizācijas vadību;
- ja nepieciešams, konsultēšanās ar personām, kurām ir uzticēta darba devēja organizācijas pārvalde, vai ar atbilstīgām profesionālajām iestādēm;
- iekšējās un ārējās revīzijas procedūras;
- moderna izglītošana par ētikas jautājumiem un tiesiskajiem ierobežojumiem, kā arī par citiem noteikumiem, kas ir saistīti ar iespējamu iekšējo akciju tirdzniecību.

340.3 Profesionāls grāmatvedis algotā darbā nedrīkst manipulēt ar informāciju, kā arī nedrīkst izmantot konfidenciālu informāciju personiska labuma gūšanai.

350. SADAĻA

Stimuli

Piedāvājumu saņemšana

- 350.1 Iespējams, ka profesionālam grāmatvedim algotā darbā vai viņa tiešam vai tuvam radniekam tiek piedāvāti stimuli. Var būt vairāku veidu stimuli, tostarp dāvanas, īpaša labvēlība, privilīģēta attieksme un neadekvāti lūgumi, atsaucoties uz draudzību vai lojalitāti.
- 350.2 Piedāvājumi vai stimuli var radīt apdraudējumu pamatprincipu ievērošanai. Ja profesionālam grāmatvedim algotā darbā vai viņa tiešam vai tuvam radniekam tiek piedāvāts stimul, viņš rūpīgi izvērtē šo situāciju. Ar personiskām interesēm saistīts apdraudējums objektivitātes vai konfidencialitātes pamatprincipa ievērošanai rodas, ja stimul tiek piedāvāts ar mērķi ietekmēt rīcību vai lēmumus, veicināt prettiesisku vai negodīgu rīcību vai iegūt konfidencialu informāciju. Ja šāds stimul tiek pieņemts, rodas ar ietekmēšanu saistīts apdraudējums objektivitātes vai konfidencialitātes pamatprincipa ievērošanai, kam seko draudi publiski paziņot par šāda piedāvājuma pieņemšanu, kas var sabojāt profesionāla grāmatveža algotā darbā vai viņa tieša vai tuva radnieka reputāciju.
- 350.3 Šāda apdraudējuma esamība un nozīmīgums ir atkarīgs no dāvanas rakstura, vērtības un dāvināšanas nolūka. Ja atbilstīga un informēta trešā persona pēc visu konkrēto faktu un apstākļu izvērtēšanas uzskatītu konkrēto stimulu par nepārprotami nebūtisku un tādu, kura mērķis nav veicināt neētisku rīcību, profesionāls grāmatvedis algotā darbā drīkst uzskatīt, ka piedāvājums ir izteikts atbilstoši parastai uzņēmējdarbības praksei un secināt, ka netiek radīts būtisks apdraudējums pamatprincipu ievērošanai.
- 350.4 Firma izvērtē apdraudējuma nozīmīgumu un, ja nepieciešams, veic drošības pasākumus, lai apdraudējumu novērstu vai samazinātu līdz pieņemamam līmenim. Ja apdraudējumu nevar novērst vai samazināt līdz pieņemamam līmenim, lietojot drošības pasākumus, profesionāls grāmatvedis algotā darbā nepieņem šādu stimulu. Tā kā reāls vai šķietams apdraudējums pamatprincipu ievērošanai nerodas tikai no stimula pieņemšanas, bet dažkārt no piedāvājuma fakta kā tāda, firma veic papildu drošības pasākumus. Profesionāls grāmatvedis algotā darbā novērtē jebkādu apdraudējumu, ko rada šādi piedāvājumi, un nosaka, vai nepieciešams veikt vienu vai vairākas šādas darbības:
- (a) uzreiz pēc šāda piedāvājuma saņemšanas informēt augstāko vadību vai personas, kam ir uzticēta darba devēja uzņēmuma pārvalde;

- (b) informēt par piedāvājumu trešās personas, piemēram, profesionālo iestādi vai personas, kuras izteikusi piedāvājumu, darba devēju; tomēr pirms rīkoties šādi, apsverot nepieciešamību konsultēties ar juristu; un
- (c) ja grāmatveža tieši vai tuvi radnieki ieņem amatus, kuros viņi varētu saņemt ar ieņemamo amatu saistītus piedāvājumus vai stimulus, informēt viņus par būtisko apdraudējumu un drošības pasākumiem; un
- (d) informēt augstāko vadību vai personas, kam uzticēta darba devēja uzņēmuma pārvalde par gadījumiem, kad viņu tieši vai tuvi radnieki ir nodarbināti konkurējošos uzņēmumos vai uzņēmumos, kas ir potenciāli pakalpojumu sniedzēji organizācijai.

Piedāvājumu izteikšana

- 350.5 Profesionāls grāmatvedis algotā darbā var nonākt situācijā, kad no viņa tiek gaidīts, ka viņš izteiks piedāvājumu vai viņš izjūt spiedienu izteikt piedāvājumu, lai ietekmētu citas personas vai organizācijas spriedumu, lēmumu pieņemšanas procesu vai iegūtu konfidenciālu informāciju.
- 350.6 Šāds spiediens var rasties darba devēja organizācijas iekšienē, piemēram, to var radīt kolēģis vai vadība. Neatbilstīgu spiedienu uz profesionālu grāmatvedi algotā darbā var radīt arī ārēja persona vai organizācija, kas iesaka darba devēja organizācijai, kā labāk rīkoties vai kādus lēmumus pieņemt.
- 350.7 Profesionāls grāmatvedis algotā darbā neizsaka piedāvājumus, kas neatbilstīgi ietekmē trešās personas profesionālo spriedumu.
- 350.8 Ja profesionāls grāmatvedis izjūt spiedienu piedāvāt ētikas prasībām neatbilstošu stimulu, un šāda spiediena avots ir darba devēja organizācija, viņš rīkojas atbilstoši šī Kodeksa A daļā noteiktajiem principiem un norādēm attiecībā uz ētikas konfliktu risināšanu.

DEFINĪCIJAS

Šajā Profesionālu grāmatvežu Ētikas kodeksā šādiem jēdzieniem ir piešķirta šāda nozīme:

Pieņemams līmenis (<i>Acceptable level</i>)	Tāds līmenis, kuram pastāvot informēta un atbilstīga trešā persona, apsverot visus konkrētos faktus un apstākļus, par kuriem konkrētajā brīdī ir informācija profesionālajam grāmatvedim, secinātu, ka nepastāv apdraudējums pamatprincipu ievērošanai.
Reklāma (<i>Advertising</i>)	Sabiedrības informēšana par profesionāla grāmatveža publiskā praksē piedāvātajiem pakalpojumiem vai iemaņām ar mērķi iegūt klientus.
Apliecinājuma klients (<i>Assurance client</i>)	Atbildīgā persona, kas ir persona (vai personas), kura: <ul style="list-style-type: none">(a) tiešās ziņošanas darba uzdevumā ir atbildīga par aplūkojamo jautājumu; vai(b) uz apliecinājumu balstītā darba uzdevumā ir atbildīga par aplūkojamā jautājuma informāciju un, iespējams, atbildīga par aplūkojamo jautājumu.
Apliecinājuma uzdevums (<i>Assurance engagement</i>)	Darba uzdevums, kurā profesionāls grāmatvedis publiskā praksē izsaka secinājumus ar mērķi palielināt tādu potenciālo lietotāju pārlicību, kuri nav atbildīgi par aplūkojamā jautājuma novērtēšanas vai izvērtēšanas rezultātu attiecībā pret kritērijiem. (Papildinformāciju par apliecinājuma uzdevumiem skatiet Starptautisko Revīzijas un apliecinājumu standartu valdes izstrādātajās Starptautisko Apliecinājuma uzdevumu nostādnēs, kurās noteikti apliecinājuma uzdevumu elementi un mērķi, kā arī identificēti darba uzdevumi, uz kuriem attiecas Starptautisko Revīzijas standartu (SGS), Starptautisko Pārbaudes uzdevumu standartu (SPUS) un Starptautisko Apliecinājuma uzdevumu standartu (SAUS) prasības).
Apliecinājuma darba grupa (<i>Assurance team</i>)	uzdevuma <ul style="list-style-type: none">(a) visi apliecinājuma uzdevuma grupas dalībnieki;(b) visi pārējie firmas darbinieki, kas var tieši ietekmēt apliecinājuma uzdevuma iznākumu, tostarp:<ul style="list-style-type: none">(i) personas, kas sniedz ieteikumus saistībā ar uzdevuma partnera atalgojumu vai nodrošina atbildīgā partnera tiešu uzraudzību, vadību vai

citādu pārraudzību saistībā ar apliecinājuma uzdevuma izpildi;

- (ii) personas, kas apliecinājuma uzdevuma vajadzībām sniedz konsultācijas par tehniska rakstura vai nozarei raksturīgiem jautājumiem, transakcijām vai notikumiem; un
- (iii) personas, kas nodrošina apliecinājuma uzdevuma kvalitātes kontroli, tostarp personas, kas veic darba uzdevuma kvalitātes kontroles pārbaudi apliecinājuma uzdevuma vajadzībām.

Revīzijas klients
(*Audit client*)

Uzņēmums, kam firma sniedz pakalpojumus saistībā ar finanšu pārskatu revīziju. Ja uzņēmums ir reģistrēts biržā, finanšu pārskatu revīzijas klienta uzņēmumā visos gadījumos tiek iekļauti saistītie uzņēmumi. Ja revīzijas klients nav reģistrēts biržā, revīzijas klienta uzņēmumā tiek iekļauti tie saistītie uzņēmumi, pār kuriem revīzijas klientam ir tieša vai netieša kontrole.

Revīzijas darba uzdevums
(*Audit engagement*)

Apliecinājuma uzdevums, kurā profesionāls grāmatvedis publiskā praksē sniedz atzinumu par to, vai finanšu pārskati visos būtiskajos aspektos ir sagatavoti (vai sniedz patiesu un skaidru priekšstatu vai ir visos būtiskajos aspektos patiesi sagatavoti) atbilstoši piemērojamo finanšu pārskatu pamatnostādņu prasībām, piemēram, par to, vai darba uzdevums ir veikts atbilstoši Starptautisko Revīzijas standartu prasībām. Tas attiecas uz likumā noteiktu revīziju, kurā prasība veikt finanšu pārskatu revīziju ir noteikta likumā vai noteikumos.

Revīzijas darba grupa
(*Audit team*)

- (a) visi revīzijas uzdevuma darba grupas dalībnieki;
- (b) visi pārējie firmas darbinieki, kas var tieši ietekmēt revīzijas uzdevuma iznākumu, tostarp:
 - (i) personas, kas sniedz ieteikumus attiecībā uz vadības atalgojuma sistēmu vai nodrošina šādas sistēmas tiešu pārraudzību vai cita veida pārraudzību saistībā ar revīzijas darba uzdevuma atbildīgā partnera darbību konkrētā revīzijas darba uzdevumā (tostarp jebkuras personas, kas ieņem augstāku amatu par darba uzdevuma atbildīgo partneri, līdz personai, kas ir firmas galvenais vai vadošais partneris (direktors vai līdzvērtīga

amatpersona));

(ii) personas, kas apliecinājuma uzdevuma vajadzībām sniedz konsultācijas par tehniska rakstura vai nozarei raksturīgiem jautājumiem, transakcijām vai notikumiem; un

(iii) personas, kas nodrošina apliecinājuma uzdevuma kvalitātes kontroli, tostarp personas, kas veic darba uzdevuma kvalitātes kontroles pārbaudi; un

(c) visi tādi radniecīgās firmas darbinieki, kuri var tieši ietekmēt revīzijas darba uzdevuma iznākumu.

Tuvs radnieks
(*Close family*)

Jebkurš no vecākiem, bērns, brālis vai māsa, kas nav tiešs radnieks.

Nosacījuma maksājumi
(*Contingent fee*)

Maksājums, ko aprēķina, izmantojot iepriekš noteiktu bāzi, kas ir saistīta ar transakcijas iznākumu vai firmas sniegto pakalpojumu rezultātu. Tiesas vai citas sabiedriskas iestādes noteikts maksājums nav nosacījuma maksājums.

Tieša finansiāla līdzdalība
(*Direct financial interest*)

Finansiāla līdzdalība, kas:

- atrodas personas vai uzņēmuma īpašumā un izšķirošā ietekmē (arī līdzdalība, ko patstāvīgi pārvalda citas personas); vai
- ir ienesīga un pieder personai vai uzņēmumam ar tāda kolektīvu ieguldījumu instrumenta, īpašuma, trasta vai cita līdzekļa starpniecību, kas atrodas šīs personas vai uzņēmuma izšķirošā ietekmē.

Direktors vai amatpersona
(*Director or officer*)

Personas, kam uzticēta uzņēmuma pārvalde vai kas rīkojas ar attiecīgu pilnvarojumu (neatkarīgi no konkrētā amata nosaukuma, kas dažādās valstīs var būt atšķirīgs).

Atbildīgais partneris
(*Engagement partner*)

Partneris vai cita persona firmā, kas ir atbildīga par revīzijas uzdevumu un tā veikšanu, kā arī par revīzijas ziņojuma parakstīšanu firmas vārdā, un kuram, ja nepieciešams, profesionāla, tiesiska vai normatīva iestāde ir piešķirusi atbilstīgas pilnvaras.

Darba uzdevuma kvalitātes kontroles pārbaude

Process, kura mērķis ir pirms ziņojuma sniegšanas objektīvi novērtēt darba uzdevuma grupas veikto

<i>(Engagement quality control review)</i>	profesionālo vērtējumu un atzinumus, kas atspoguļoti ziņojumā.
Darba grupa <i>(Engagement team)</i>	Visi partneri un personāls, kas piedalās darba uzdevuma veikšanā, tostarp visi eksperti, kurus firma nolīgusi saistībā ar šo attiecīgo darba uzdevumu. Šis jēdziens neattiecas uz firmas vai radniecīgās firmas pieaicinātiem ārējiem ekspertiem;
Pašreizējais grāmatvedis <i>(Existing accountant)</i>	Profesionāls grāmatvedis publiskā praksē, kurš pašlaik ir iecelts par revidentu vai kurš klientam sniedz grāmatvedības, nodokļu, konsultāciju vai citus profesionālus pakalpojumus.
Ārējs eksperts <i>(External expert)</i>	Persona (kas nav firmas vai radniecīgās firmas partneris vai speciālists, tostarp pagaidu darbinieks) organizācijā, kurai piemīt iemaņas, zināšanas un pieredze jomā, kas nav grāmatvedība vai revīzija, un kura pakalpojumus attiecīgajā jomā izmanto, lai profesionālam grāmatvedim palīdzētu iegūt pietiekamus un atbilstīgus pierādījumus.
Finansiāla līdzdalība <i>(Financial interest)</i>	Līdzdalība uzņēmuma pašu kapitālā vai citos vērtspapīros, parādzīmēs, kredītos vai citos uzņēmuma parāda instrumentos, tostarp tiesības un saistības iegādāties šādu līdzdalību un atvasinātos instrumentus, kas tieši saistīti ar šādu līdzdalību.
Finanšu pārskati <i>(Financial statements)</i>	Strukturēts vēsturiskas finanšu informācijas izklāsts, tostarp saistītie pielikumi, kura uzdevums ir atbilstoši finanšu ziņošanas pamatnostādņu prasībām darīt zināmus uzņēmuma ekonomiskos resursus un saistības zināmā laika brīdī vai izmaiņas, kas tajos notikušas kādā laika posmā. Saistītajos pielikumos parasti ir sniegts nozīmīgu uzskaites pamatprincipu apkopojums un cita skaidrojoša informācija. Šo jēdzienu var attiecināt uz finanšu pārskatu pilnu kopumu, kā arī uz atsevišķu finanšu pārskatu, piemēram, uz bilanci vai peļņas un zaudējumu pārskatu vai saistītajām skaidrojošajām piezīmēm.
Finanšu pārskati, par kuriem firma sniegs atzinumu <i>(Financial statements on which the firm will express an opinion)</i>	Atsevišķa uzņēmuma gadījumā tie ir attiecīgā uzņēmuma finanšu pārskati. Konsolidētu finanšu pārskatu jeb grupas finanšu pārskatu gadījumā tie ir konsolidētie finanšu pārskati.
Firma	(a) individuāli praktizējošs grāmatvedis, profesionālu

<i>(Firm)</i>	grāmatvežu līgumsabiedrība vai kapitālsabiedrība;
	(b) uzņēmums, kura (īpašumā, pārvaldībā vai cita veida) kontrolē atrodas šādas personas;
	(c) uzņēmums, kas atrodas šādu personu (īpašumā, pārvaldībā vai cita veida) kontrolē.
Vēsturiska informācija <i>(Historical information)</i>	<p>finanšu Informācija, kas ir izteikta, izmantojot finanšu jēdzienus attiecībā uz konkrētu uzņēmumu; šo informāciju iegūst, izmantojot attiecīgā uzņēmuma grāmatvedības sistēmu, un tā raksturo pagātnē notikušus ekonomiska rakstura notikumus vai ekonomikas nosacījumus vai arī apstākļus, kādi bija spēkā attiecīgos laika posmos.</p> <p><i>financial</i></p>
Tiešs radnieks <i>(Immediate family)</i>	Laulātais (vai tam pielīdzināma persona) vai apgādājamā persona.
Neatkarība <i>(Independence)</i>	<p>Neatkarība ir:</p> <p>(a) neatkarība uzskatos – apziņas stāvoklis, kas ļauj izteikt secinājumus, neietekmējoties no faktoriem, kuri varētu radīt šaubas par profesionālo spriedumu, tādējādi ļauj attiecīgajai personai rīkoties godprātīgi, objektīvi un profesionāli;</p> <p>(b) neatkarība rīcībā — izvairīšanās no tādiem faktiem un apstākļiem, kas ir tik nozīmīgi, ka atbilstīgai trešajai personai, kuras rīcībā ir visa attiecīgā informācija, apsverot visus konkrētos faktus un apstākļus, varētu rasties šaubas par firmas vai revīzijas darba grupas dalībnieka godprātību, objektivitāti vai profesionālo skepsi.</p>
Netieša finansiāla līdzdalība <i>(Indirect financial interest)</i>	Finansiāla līdzdalība, kas ir ienesīga un pieder personai vai uzņēmumam ar tāda kolektīvu ieguldījumu instrumenta, īpašuma, trasta vai cita līdzekļa starpniecību, kas atrodas šīs personas vai uzņēmuma izšķirošā ietekmē.
Galvenais revīzijas partneris <i>(Key audit partner)</i>	Partneris, kas strādā darba uzdevumā un ir atbildīgs par darba uzdevuma kvalitātes kontroles pārbaudi, kā arī citi revīzijas partneri, ja tādi ir iekļauti darba grupā, kas pieņem atbildīgus lēmumus vai izstrādā spriedumus attiecībā uz nozīmīgiem jautājumiem tādu finanšu pārskatu revīzijas gaitā, par kuriem firma sniegs atzinumu. Atkarībā no apstākļiem un attiecīgo personu lomas revīzijas uzdevumā jēdziens “citi revīzijas partneri” var

	attiekties, piemēram, uz revīzijas partneriem, kas ir atbildīgi par nozīmīgām filiālēm vai uzņēmuma nodaļām.
Biržā reģistrēts uzņēmums (<i>Listed entity</i>)	Uzņēmums, kura akcijas, pašu kapitāls vai parādi kotēti vai uzrādīti atzītā fondu biržā vai tiek pārdoti saskaņā ar atzītas fondu biržas vai citas līdzvērtīgas iestādes noteikumiem.
Firmu apvienība (<i>Network</i>)	Plaša struktūra, kas atbilst šādiem kritērijiem: (a) tā ir vērsta uz sadarbību; un (b) tā ir skaidri vērsta uz peļņas vai izmaksu sadalīšanu vai akciju sadalīšanu starp īpašniekiem, kontrolējošām personām vai vadību, izmanto vienotus kvalitātes kontroles pamatprincipus un procedūras, vienotu uzņēmējdarbības stratēģiju, vienotu zīmolu vai nozīmīgu daļu profesionālo resursu.
Radniecīgā firma (<i>Network firm</i>)	Firma vai uzņēmums, kas iekļauts firmu apvienībā.
Birojs (<i>Office</i>)	Ģeogrāfiski vai organizatoriski nodalīta apakšvienība.
Profesionāls grāmatvedis (<i>Professional accountant</i>)	Persona, kas ir SGF dalīborganizācijas dalībnieks.
Profesionāls grāmatvedis algotā darbā (<i>Professional accountant in business</i>)	Profesionāls grāmatvedis, kas strādā vai ir pieaicināts darbam vadošā vai nevadošā amatā kādā nozarē, piemēram, tirdzniecība, ražošana, pakalpojumi, publiskais sektors, izglītība, bezpeļņas nozare, reglamentējošās vai profesionālās iestādes.
Profesionāls grāmatvedis publiskā praksē (<i>Professional accountant in public practice</i>)	Profesionāls grāmatvedis, kas strādā firmā, kura sniedz profesionālus pakalpojumus, neatkarīgi no to dalījuma pēc funkcijām (piemēram, revīzija, nodokļi vai konsultēšana). Šis jēdziens attiecas arī uz firmu, kurā darbojas profesionāli grāmatveži publiskā praksē.
Profesionālie pakalpojumi (<i>Professional services</i>)	Jebkurš profesionāla grāmatveža pakalpojums, kura sniegšanai nepieciešamas iemaņas grāmatvedībā vai radniecīgā jomā, tostarp uzskaitē, revīzija, nodokļi, vadības konsultēšana un finanšu vadības pakalpojumi.
Publisko interešu uzņēmums	a) biržā reģistrēts uzņēmums; un

(Public interest entity)

- b) uzņēmums, kas
 - (i) normatīvajos aktos vai likumos ir definēts kā publisko interešu uzņēmums vai
 - (ii) kurā ir veicama normatīvajos aktos vai likumā noteikta revīzija atbilstoši tādām pašām neatkarības prasībām, kādas ir spēkā biržā reģistrētu uzņēmumu gadījumā. Šādus normatīvos aktus var izdot jebkurš regulators, tostarp, revīzijas regulators.

Saistītais uzņēmums
(Related entity)

Uzņēmums, kuru ar klienta uzņēmumu saista šādas attiecības:

- (a) uzņēmums, kuram ir tieša vai netieša izšķiroša ietekme pār klientu, ar nosacījumu, ka klienta uzņēmums ir būtisks attiecīgajam uzņēmumam;
- (b) uzņēmums, kuram pieder tieša finansiāla līdzdalība klientā, ar nosacījumu, ka šādam uzņēmumam ir būtiska ietekme un klienta uzņēmums ir būtisks attiecīgajam uzņēmumam;
- (c) uzņēmums, kurā klientam pieder tieša vai netieša izšķiroša ietekme;
- (d) uzņēmums, kurā klientam vai ar klientu saistītam uzņēmumam ir tieša finansiāla līdzdalība, kas nodrošina būtisku ietekmi pār šo uzņēmumu, un šī līdzdalība ir klientam un ar to atbilstoši (c) punkta nosacījumiem saistītajam uzņēmumam būtiska; un
- (e) uzņēmums, kas ar klienta uzņēmumu atrodas vienas un tās pašas personas izšķirošā ietekmē (turpmāk tekstā – “māsas uzņēmums”) ar nosacījumu, ka māsas uzņēmums un klients abi ir būtiski uzņēmumam un uzņēmumam pieder izšķiroša ietekme gan klienta uzņēmumā, gan māsas uzņēmumā.

Pārbaudes uzdevuma klients
(Review client)

Uzņēmums, kam firma veic pārbaudes uzdevumu.

Pārbaudes uzdevums
(Review engagement)

Apliecinājuma uzdevums, kas veikts atbilstoši Starptautisko Pārbaudes uzdevumu standartu vai

līdzvērtīgām prasībām un kurā profesionāls grāmatvedis publiskā praksē izsaka secinājumus par to, vai pamatojoties uz procedūrām, kas nenodrošina visus pierādījumus, kādi būtu nepieciešami revīzijas gadījumā, attiecīgais grāmatvedis ir konstatējis jebkādu faktus, kas liktu viņam uzskatīt, ka finanšu pārskati nav visos būtiskajos aspektos sagatavoti atbilstoši piemērojamo finanšu ziņošanas pamatnostādņu prasībām.

Pārbaudes uzdevuma darba grupa
(*Review team*)

- (a) visi pārbaudes uzdevuma grupas dalībnieki; un
- (b) visi pārējie firmas darbinieki, kas var tieši ietekmēt pārbaudes uzdevuma iznākumu, tostarp:
 - (i) personas, kas sniedz ieteikumus attiecībā uz vadības atalgojuma sistēmu vai nodrošina šādas sistēmas tiešu pārraudzību vai cita veida pārraudzību saistībā ar pārbaudes uzdevuma atbildīgā partnera darbību konkrētā pārbaudes uzdevumā (tostarp jebkuras personas, kas ieņem augstāku amatu par attiecīgo atbildīgo partneri, līdz personai, kas ir firmas galvenais vai vadošais partneris (direktors vai līdzvērtīga amatpersona));
 - (ii) personas, kas darba uzdevuma vajadzībām sniedz konsultācijas par tehniska rakstura vai nozarei raksturīgiem jautājumiem, transakcijām vai notikumiem; un
 - (iii) personas, kas nodrošina darba uzdevuma kvalitātes kontroli, tostarp personas, kas veic darba uzdevuma kvalitātes kontroles pārbaudi; un
- (c) visi tie radniecīgās firmas darbinieki, kuri var tieši ietekmēt pārbaudes uzdevuma iznākumu.

Īpaša mērķa finanšu pārskati
(*Special purpose financial statements*)

Finanšu pārskati, kas ir sagatavoti atbilstoši rādu finanšu ziņošanas pamatnostādņu prasībām, kuru mērķis ir sniegt potenciālajiem lietotājiem nepieciešamo finanšu informāciju.

Personas, kam uzticēta uzņēmuma pārvalde
(*Those charged with governance*)

Personas, kuru pienākums ir nodrošināt uzņēmuma stratēģiskās virzības pārraudzību un nodrošināt uzņēmuma darbību. Tas attiecas arī uz finanšu ziņošanas procesa pārraudzību.

Spēkā stāšanās datums

Šī Kodeksa nosacījumi stājas spēkā 2011. gada 1. janvārī. Šā kodeksa prasības drīkst ieviest arī pirms spēkā stāšanās datuma. Attiecībā uz šo Kodeksu ir spēkā šādi pārejas posma nosacījumi:

Publisko interešu uzņēmumi

1. Kodeksa 290. sadaļā ir iekļauti papildu nosacījumi attiecībā uz neatkarību gadījumā, ja revīzijas vai pārbaudes klients ir publisko interešu uzņēmums. Papildu nosacījumi, kas ir spēkā, jo ir ieviesta jauna publisko interešu uzņēmuma definīcija, kā arī 290.26 punktā noteiktās norādes stājas spēkā 2012. gada 1. janvārī. Attiecībā uz partneru periodisku nomaiņu ir spēkā zemāk 2. un 3. punktā noteiktās pārejas prasības.

Partneru periodiska nomaiņa

2. Attiecībā uz partneri, uz kuru attiecas 290.151 punktā noteiktā periodiskas nomaiņas prasība, jo šāds partneris atbilst jaunā jēdziena “galvenais revīzijas partneris” definīcijai un viņš nav ne atbildīgais partneris, ne persona, kas ir atbildīga par darba uzdevuma kvalitātes kontroles pārbaudi, prasība veikt periodisku nomaiņu attiecas uz finanšu pārskatiem par gadu, kas sākas 2011. gada 15. decembrī un vēlāk. Piemēram, ja revīzijas klienta uzņēmuma pārskata periods sakrīt ar gada beigām, galvenais revīzijas partneris, kas nav ne atbildīgais partneris, ne persona, kas ir atbildīga par darba uzdevuma kvalitātes kontroles pārbaudi, un kas ir darbojies kā galvenais revīzijas partneris septiņus gadus vai ilgāk (piemēram, revīzijās no 2003. gada līdz 2010. gadam), ir jānomaina pēc tam, kad attiecīgais galvenais partneris veicis šādus pienākumus vēl viena gada garumā (t.i. pēc 2011. gada revīzijas pabeigšanas).
3. Ja atbildīgais partneris vai persona, kas ir atbildīga par darba uzdevuma kvalitātes kontroles pārbaudi, pirms šādu pienākumu uzņemšanās ir darbojusies kā galvenais revīzijas partneris saistībā ar attiecīgo klientu un pirmā finanšu gada, kas sākas 2010. gada 15. decembrī un vēlāk, sākumā darbojusies kā atbildīgais partneris vai persona, kas ir atbildīga par darba uzdevuma kvalitātes kontroles pārbaudi, sešu vai mazāk gadu ilgumā, periodiskas nomaiņas prasība attiecas uz finanšu pārskatu revīzijām vai pārbaudēm par gadu, kas sākas 2011. gada 15. decembrī. Piemēram, ja revīzijas klienta uzņēmuma pārskata periods sakrīt ar gada beigām, partneris, kas četrus gadus (piemēram, revīzijās no 2002. gada līdz 2005. gadam) darbojies saistībā ar attiecīgo klientu kā galvenais revīzijas partneris un pēc tam piecus gadus (piemēram, revīzijās no 2006. gada līdz 2010. gadam) darbojies kā atbildīgais partneris, ir jānomaina pēc tam, kad viņš darbojies saistībā ar attiecīgo klientu kā atbildīgais partneris vēl viena gada garumā (t.i. pēc 2011. gada revīzijas pabeigšanas).

Ar apliecinājuma pakalpojumiem nesaistīti pakalpojumi

4. 290.156 līdz 290.219 punktos ir raksturota ar apliecinājuma pakalpojumiem nesaistītu pakalpojumu sniegšana revīzijas vai pārbaudes uzdevuma klientam. Ja šī Kodeksa spēkā stāšanās datumā revīzijas vai pārbaudes uzdevuma klientam tiek sniegti pakalpojumi, kas atļauti atbilstoši 2005. gada Kodeksa nosacījumiem (pārskatīts 2006. gada jūlijā), bet šādi pakalpojumi nav atļauti vai ir ierobežoti pārskatītajā Kodeksā, firma drīkst turpināt sniegt šādus pakalpojumus tikai tad, ja līgums par šādu pakalpojumu sniegšanu ir noslēgts un pakalpojumu sniegšana ir sākusies pirms 2011. gada 1. janvāra un ir pabeigta līdz 2011. gada 1. jūlijam.

Atalgojums — relatīvais lielums

5. Atbilstoši 290.222 punkta nosacījumiem attiecībā uz revīzijas vai pārbaudes uzdevuma klientu, kas ir publisks uzņēmums, ja no attiecīgā klienta un tā saistītajiem uzņēmumiem (atkarībā no 290.27 apakšpunkta nosacījumiem) saņemtā kopējā samaksa divu sekojošu gadu ilgumā pārsniedz 15% no firmas, kas sniedz atzinumu par finanšu pārskatiem, kopējās saņemtās samaksas, jāveic pirms vai pēc atzinuma sniegšanas pārbaude (atbilstoši 290.222 punkta nosacījumiem) attiecībā uz otrā gada revīziju. Šī prasība attiecas uz tādu finanšu pārskatu revīzijām vai pārbaudēm, kuru pārskata periods sākas 2010. gada 15. decembrī un vēlāk. Piemēram, ja revīzijas klienta pārskata periods sakrīt ar kalendārā gada beigām un kopējā no klienta saņemtā samaksa pārsniedz 15% no 2011. gada un 2012. gada robežsummas, pirms vai pēc atzinuma sniegšanas pārbaude jāveic attiecībā uz 2012. gada finanšu pārskatiem.

Kompensācijas un novērtēšanas pamatprincipi

6. 290.229 punktā ir noteikts, ka galvenā revīzijas partnera darbs netiek novērtēts vai papildu atalgots atkarībā no tā, cik veiksmīgi viņš revīzijas klientam pārdevis ar apliecinājuma pakalpojumiem nesaistītus pakalpojumus. Šī prasība stājas spēkā 2012. gada 1. janvārī. Tomēr galvenais revīzijas partneris drīkst saņemt šādu papildu atalgojumu pēc 2012. gada 1. janvāra, ja attiecīgā partnera veikuma, pārdodot revīzijas klientam ar apliecinājuma pakalpojumiem nesaistītus pakalpojumus, novērtējums veikts pirms 2012. gada 1. janvāra.